

Správa o hodnotení strategického dokumentu –
Zmeny a doplnky územného plánu obce
Horné Orešany č. 03/2020

podľa zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné
prostredie, príloha č. 5

A. Základné údaje	4
I. Základné údaje o obstarávateľovi	4
1. Označenie	4
2. Sídlo.....	4
3. Meno, priezvisko, adresa, telefónne číslo a iné kontaktné údaje oprávneného zástupcu obstarávateľa, osoby s odbornou spôsobilosťou na obstarávanie územnoplánovacích podkladov a územnoplánovacej dokumentácie obcami a samosprávnymi krajmi (§ 2a stavebného zákona), od ktorej možno dostať relevantné informácie o územnoplánovacej dokumentácii, a miesto na konzultácie.....	4
II. Základné údaje o územnoplánovacej dokumentácii	4
1. Názov.....	4
2. Územie (kraj, okres, obec, katastrálne územie).....	4
3. Dotknuté obce.....	4
4. Dotknuté orgány (v zmysle § 3 písm. m zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie sú orgány verejnej správy, ktorých záväzný posudok, súhlas, stanovisko alebo vyjadrenie vydávané podľa osobitných predpisov sa vyžaduje pred prijatím alebo schválením strategického dokumentu).....	5
5. Schvaľujúci orgán.....	5
6. Vyjadrenie o vplyvoch územnoplánovacej dokumentácie presahujúcich štátne hranice	5
B. Údaje o priamych vplyvoch územnoplánovacej dokumentácie na životné prostredie vrátane zdravia	6
I. Údaje o vstupoch	6
1. Pôda	6
2. Voda	9
3. Suroviny – druh, spôsob získavania	11
4. Energetické zdroje	11
5. Nároky na dopravu a inú infraštruktúru	12
II. Údaje o výstupoch	13
1. Ovzdušie – hlavné zdroje znečistenia ovzdušia (stacionárne, mobilné), kvalitatívna a kvantitatívna charakteristika emisií, spôsob zachytávania emisií, spôsob merania emisií	13
2. Voda – celkové množstvo, druh a kvalitatívne ukazovatele vypúšťaných odpadových vôd, miesto vypúšťania (recipient, verejná kanalizácia, čistiareň odpadových vôd), zdroj vzniku odpadových vôd, spôsob nakladania	14
3. Odpady – celkové množstvo (t/rok), spôsob nakladania s odpadmi	15
4. Hluk a vibrácie	15
5. Žiarenie a iné fyzikálne polia	15

6. Doplnujúce údaje (napr. významné terénne úpravy a zásahy do krajiny).....	16
C. KOMPLEXNÁ CHARAKTERISTIKA A HODNOTENIE VPLYVOV NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE VRÁTANE ZDRAVIA.....	16
I. Vymedzenie hraníc dotknutého územia.....	16
II. Charakteristika súčasného stavu životného prostredia dotknutého územia – podľa stupňa územnoplánovacej dokumentácie	16
1. Geomorfológia a horninové prostredie.....	16
2. Klimatické pomery – zrážky (napr. priemerný ročný úhrn a časový priebeh), teplota (napr. priemerná ročná a časový priebeh), veternosť (napr. smer a sila prevládajúcich vetrov).....	17
3. Ovzdušie – stav znečistenia ovzdušia.....	18
4. Vodné pomery – povrchové vody (napr. vodné toky, vodné plochy), podzemné vody vrátane geotermálnych, minerálnych, pramene a pramenné oblasti vrátane termálnych a minerálnych prameňov (výdatnosť, kvalita, chemické zloženie), vodohospodársky chránené územia, stupeň znečistenia podzemných a povrchových vôd.....	19
5. Pôdne pomery – kultúra, pôdny typ, pôdny druh a bonita, stupeň náchylnosti na mechanickú a chemickú degradáciu, kvalita a stupeň znečistenia pôd	20
6. Fauna, flóra – kvalitatívna a kvantitatívna charakteristika, chránené, vzácne a ohrozené druhy a biotopy, významné migračné koridory živočíchov	22
7. Krajina – štruktúra, typ, scenéria, stabilita, ochrana	27
8. Chránené územia, chránené stromy a ochranné pásma podľa osobitných predpisov [napr. národné parky, chránené krajinné oblasti, navrhované chránené vtáčie územia, územia európskeho významu, európska sústava chránených území (Natura 2000), chránené vodohospodárske oblasti], územný systém ekologickej stability (miestny, regionálny, nadregionálny).....	32
9. Obyvateľstvo – demografické údaje (napr. počet dotknutých obyvateľov, veková štruktúra, zdravotný stav, zamestnanosť, vzdelanie), sídla, aktivity (poľnohospodárstvo, priemysel, lesné hospodárstvo, služby, rekreácia a cestovný ruch), infraštruktúra (doprava, produktovody, telekomunikácie, odpady a nakladanie s odpadmi).....	52
10. Kultúrne a historické pamiatky a pozoruhodnosti, archeologické náleziská	52
11. Paleontologické náleziská a významné geologické lokality (napr. skalné výtvory, krasové územia a ďalšie)	53
12. Iné zdroje znečistenia (hlukové pomery, vibrácie, žiarenie)	54
13. Zhodnotenie súčasných environmentálnych problémov.....	54
III. Hodnotenie predpokladaných vplyvov územnoplánovacej dokumentácie na životné prostredie vrátane zdravia a odhad ich významnosti (predpokladané vplyvy priame, nepriame, sekundárne, kumulatívne, synergické, krátkodobé, dočasné, dlhodobé a trvalé) podľa stupňa územnoplánovacej dokumentácie.....	57
1. Vplyvy na obyvateľstvo – počet obyvateľov dotknutých vplyvmi navrhovanej činnosti v dotknutých obciach, zdravotné riziká, sociálne a ekonomické dôsledky a súvislosti, narušenie pohody a kvality života, prijateľnosť činnosti pre dotknuté obce (napr. podľa	

názorových stanovísk a pripomienok dotknutých obcí, sociologického prieskumu medzi obyvateľmi dotknutých obcí), iné vplyvy.....	57
2. Vplyvy na horninové prostredie, nerastné suroviny, geodynamické javy a geomorfologické pomery.....	58
3. Vplyvy na klimatické pomery	59
4. Vplyvy na ovzdušie (napr. množstvo a koncentrácia emisií a imisií).....	59
5. Vplyvy na vodné pomery (napr. kvalitu, režimy, odtokové pomery, zásoby)	59
6. Vplyvy na pôdu (napr. spôsob využívania, kontaminácia, pôdna erózia).....	60
7. Vplyvy na faunu, flóru a ich biotopy (napr. chránené, vzácne, ohrozené druhy a ich biotopy, migračné koridory živočíchov, zdravotný stav vegetácie a živočíšstva atď.)	61
8. Vplyvy na krajinu – štruktúru a využívanie krajiny, scenériu krajiny	61
9. Vplyvy na chránené územia a ochranné pásma (napr. chránené vtáčie územia, ÚEV, NATURA 2000, národné parky, CHKO, CHVO, USES).....	62
10. Vplyvy na kultúrne a historické pamiatky, vplyvy na archeologické náleziská....	66
11. Vplyvy na paleontologické náleziská a významné geologické lokality	66
12. Iné vplyvy	67
13. Komplexné posúdenie očakávaných vplyvov z hľadiska ich významnosti, vzájomných vzťahov a ich porovnanie s platnými právnymi predpismi.....	67
IV. Navrhované opatrenia na prevenciu, elimináciu, minimalizáciu a kompenzáciu vplyvov na životné prostredie a zdravie	68
V. Porovnanie variantov zohľadňujúcich ciele a geografický rozmer strategického dokumentu vrátane porovnania s nulovým variantom.....	70
1. Tvorba súboru kritérií a určenie ich dôležitosti na výber optimálneho variantu.....	70
2. Porovnanie variantov	71
VI. Metódy použité v procese hodnotenia vplyvov územnoplánovacej dokumentácie na životné prostredie a zdravie a spôsob a zdroje získavania údajov o súčasnom stave životného prostredia a zdravia	73
VII. Nedostatky a neurčitosti v poznatkoch, ktoré sa vyskytli pri vypracúvaní správy o hodnotení	73
VIII. Všeobecné záverečné zhrnutie	74
IX. Zoznam riešiteľov a organizácií, ktoré sa na vypracovaní správy o hodnotení podieľali, ich podpis	75
X. Zoznam doplňujúcich analytických správ a štúdií, ktoré sú k dispozícii u navrhovateľa a ktoré boli podkladom na vypracovanie správy o hodnotení	75
XI. Dátum a potvrdenie správnosti a úplnosti údajov podpisom (pečiatkou) oprávneného zástupcu navrhovateľa	76

A. Základné údaje

I. Základné údaje o obstarávateľovi

1. Označenie

Obec Horné Orešany

2. Sídlo

Obec Horné Orešany - Obecný úrad, 919 03 Horné Orešany 190

3. Meno, priezvisko, adresa, telefónne číslo a iné kontaktné údaje oprávneného zástupcu obstarávateľa, osoby s odbornou spôsobilosťou na obstarávanie územnoplánovacích podkladov a územnoplánovacej dokumentácie obcami a samosprávnymi krajmi (§ 2a stavebného zákona), od ktorej možno dostať relevantné informácie o územnoplánovacej dokumentácii, a miesto na konzultácie

Oprávnený zástupca obstarávateľa - Jarmila Petrovičová, starostka obce , Obecný úrad Horné Orešany, 919 03 Horné Orešany 190, tel.: 033/ 55 88 109, mobil: 0911 276 069

e-mail: petrovicova@horneoresany.sk

Ing. Miroslav Polonec - odborne spôsobilá osoba pre obstarávanie ÚPP a ÚPD (reg. č. 301), Lomonosovova 6, 917 08 Tmava, č. tel.: 033/ 5521 266, 0903 419 636

II. Základné údaje o územnoplánovacej dokumentácii

1. Názov

Zmeny a doplnky územného plánu obce Horné Orešany 03/2020

2. Územie (kraj, okres, obec, katastrálne územie)

Kraj - Trnavský

Okres - Tmava

Obec - Horné Orešany

Katastrálne územie - Horné Orešany

3. Dotknuté obce

Obec Dolné Orešany, Obecný úrad, 919 02 Dolné Orešany

Obec Doľany, Obecný úrad, 900 88 Doľany

Obec Lošonec, Obecný úrad, 919 04 Lošonec 62

Obec Smolenice, Obecný úrad, SNP 52, 919 04 Smolenice

Obec Boleráz, Obecný úrad, 919 08 Boleráz

4. Dotknuté orgány (v zmysle § 3 písm. m zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie sú orgány verejnej správy, ktorých záväzný posudok, súhlas, stanovisko alebo vyjadrenie vydávané podľa osobitných predpisov sa vyžaduje pred prijatím alebo schválením strategického dokumentu)

- Okresný úrad Trnava, odbor starostlivosti o životné prostredie, Kollárova 8, 917 02 Trnava
- Okresný úrad Trnava, odbor cestnej dopravy a pozemných komunikácií, Kollárova 8, 917 02 Trnava
- Okresný úrad Trnava, pozemkový a lesný odbor, Vajanského 22, 917 01 Trnava
- Okresný úrad Trnava, odbor výstavby a bytovej politiky, Kollárova 8, 917 02 Trnava
- Okresný úrad Trnava, odbor krízového riadenia, Kollárova 8, 917 02 Trnava
- Krajský pamiatkový úrad, Sládkovičova 11, 917 01 Trnava
- Krajské riaditeľstvo hasičského a záchranného zboru v Trnave, Vajanského 22, 917 77 Trnava
- Regionálny úrad verejného zdravotníctva so sídlom v Trnave, Limbová 6, 917 09 Trnava
- Regionálna veterinárna a potravinová správa, Zavorská 11, 918 21 Trnava
- Obvodný banský úrad v Bratislave, Mierová 19, 821 05 Bratislava
- Ministerstvo životného prostredia SR, Nám. Ľ. Štúra 1, 812 35 Bratislava
- Úrad Trnavského samosprávneho kraja, odbor regionálneho rozvoja a územného plánovania Starohájska 10, 917 01 Trnava
- Úrad Trnavského samosprávneho kraja, odbor dopravy a pozemných komunikácií, P.O.BOX 128, Starohájska 10, 917 01 Trnava
- Ministerstvo obrany SR, Agentúra správy majetku, Za kasárňou 3, 832 47 Bratislava
- Dopravný úrad, divízia civilného letectva, Letisko M. R. Štefánika, 823 05 Bratislava
- Slovenský vodohospodársky podnik š. p., OZ Piešťany, Nábr. I. Krasku 3, 921 80 Piešťany
- Správa a údržba ciest Trnavského samosprávneho kraja, Bulharská 39, 918 53 Trnava
- Západoslovenská vodárenská spoločnosť, a. s. Nitra, Trnavská 32, 825 29 Bratislava
- Západoslovenská energetika, a. s., Odbor technického rozvoja, Čulenova 6, 816 47 Bratislava
- SPP Distribúcia a. s., Votrubova 1, 825 17 Bratislava
- Obec Dolná Krupá, Obecný úrad Nám. L. van Beethovena 139/1, 919 65 Dolná Krupá

5. Schvaľujúci orgán

Obecné zastupiteľstvo obce Horné Orešany

6. Vyjadrenie o vplyvoch územnoplánovacej dokumentácie presahujúcich štátne hranice

Zmeny a doplnky územného plánu riešia výlučne územie obce Horné Orešany a nespôsobujú vplyvy presahujúce štátne hranice.

B. Údaje o priamych vplyvoch územnoplánovacej dokumentácie na životné prostredie vrátane zdravia

I. Údaje o vstupoch

1. Pôda

Predmetom územnoplánovacej dokumentácie „Územný plán obce Horné Orešany – Zmeny a doplnky 03/2020“ sú zmeny navrhovaných lokalít, vrátane súvisiacich funkčno-priestorových zmien:

Zmena 03/2020-01 - lokalita A2 Pod Všivavcom I: v súčasnosti územie predstavuje ornú pôdu (parc. č. 1591/66, 1591/67 a 1591/116), mimo zastavaného územia obce, územím prechádza vzdušné vedenie VN (ochranné pásmo). Zmenou sa tu navrhuje plocha bývania v samostatne stojacich rodinných domoch v návrhovej etape (cca 3 RD).

Zmena 03/2020-02 - lokalita A9 Pod Všivavcom II: v súčasnosti územie predstavuje vinicu (parc. č. 1591/91 a 1591/92 o celkovej výmere 1 119 m²) mimo zastavaného územia obce. Zmenou sa tu navrhuje plocha bývania v samostatne stojacom rodinnom dome v návrhovej etape (1RD).

Zmena 03/2020-03 - lokalita A19 Hranová II: v súčasnosti územie predstavuje ornú pôdu (parc.č. 10 o výmere 3091m²) mimo zastavaného územia obce. Zmenou sa tu navrhuje plocha bývania v samostatne stojacich rodinných domoch v návrhovej etape (cca 4 RD).

Zmena 03/2020-04 - lokalita A20 Majdánske, záhrady: v súčasnosti územie predstavuje nelesnej drevinovej vegetácie (na základe vkladu do KN v r. 2017 - zastavané plochy a nádvoría parc. č. 1949/138,1949/139,1949/140,1949/141,1949/142 o celkovej výmere 2 752 m²), mimo zastavaného územia obce v miestnej časti Majdánske. Zmenou sa tu navrhuje plocha bývania v samostatne stojacich rodinných domoch v návrhovej etape (cca 4 RD).

Zmena 03/2020-05 - lokalita A21 RD Majdánske: v súčasnosti územie v miestnej časti Majdánske predstavuje nelesnej drevinovej vegetácie a vodné plochy a toky (na základe vkladu do KN v r. 2016 - ostatné plochy parc.č. 1960/2 o výmere 4 870 m² a umelá vodná nádrž parc.č. 1960/23 o výmere 865 m²) mimo zastavaného územia obce. Zmenou sa tu navrhuje plocha rodinných domov – samostatne stojaceho rodinného domu vidieckou formou v návrhovej etape (1RD). Plocha umelej vodnej nádrže na zostáva bez zmien.

Zmena 03/2020-06 - lokalita A22 Horné záhumnie II: v súčasnosti územie predstavuje prevažne vinice, čiastočne ostatné plochy a v súčasnom územnom pláne obce je zaregulované ako plocha rodinných domov zaradené do výhľadovej etapy (AV5). Plocha je súčasť CHVÚ Malé Karpaty a zároveň patrí do CHKO Malé Karpaty (druhý stupeň ochrany). Na základe požiadavky Okresného úradu v Trnave, odboru starostlivosti o životné prostredie bola ohraničená lokalita určená na posúdenie podľa

zákona č. 24/2006 Z.z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie v znení neskorších predpisov. Zmenou sa tu vyčleňuje lokalita A22 (o celkovej výmere 39 965 m²) ako plocha bývania v samostatne stojacich rodinných domoch vidieckou formou v návrhovej etape (cca 35 RD). Súčasťou návrhu riešenia je aj stanovenie koncepcie napojenia lokality na verejné komunikácie a technickú infraštruktúru. Na základe pripravovaného primeraného hodnotenia podľa § 28 ods. 5 zákon o ochrane prírody a krajiny, obstarávateľ a spracovateľ návrhu územného plánu dospeli k výsledku, že sa pôvodnú lokalitu A22 Horné záhumnie je potrebné riešiť vo dvoch variantoch – Variant I. predstavuje pôvodné popísané riešenie - celková výmera lokality 39 965 m² a Variant II predstavuje riešenie, kde sa navrhujú plochy bývania iba popri komunikácií na vyplnenie prieluk v zástavba a vytvorenie vidieckej uličnej zástavby s orientáciou domov do ulice a záhradami do hĺbky pozemkov. Zástavba RD v hĺbke pozemkov a za RD nebude prípustná. Plocha lokality predstavuje cca 22 000 m²,

Zmena 03/2020-07 - lokalita E4 Horné pole II: v súčasnosti územie predstavuje prevažne ornú pôdu (parc.č. 1580/92 o výmere 1 000 m²) mimo zastavaného územia obce, územím prechádza vzdušné vedenie VN (ochranné pásmo). V súčasnom územnom pláne obce je zaregulované ako plocha rodinných domov zaradené do výhľadovej etapy. Zmenou sa tu navrhuje plocha výroby, skladov a technickej vybavenosti v návrhovej etape (výstavba jednopodlažnej hospodárskej haly).

Zmena 03/2020-08 - lokalita F1 Ohlajty: v súčasnosti územie predstavuje prevažne plochy viníc, ktoré boli na základe rozhodnutia Okresného úradu Trnava, poľnohospodárskeho a lesného odboru OU-TT-PLO-2015/023344 zmenené na zastavanú plochu a nádvorie (parc.č. 938/5 o výmere 412 m²), ostatnú plochu (parc.č. 939/1 o výmere 1 208 m² a parc.č. 939/2 o výmere 4 092 m²), mimo zastavaného územia obce. Zmenou sa tu navrhuje plocha určené na agroturistiku v návrhovej etape. Pre tento účel bola vypracovaná architektonická štúdia "Agrofarma Horné Orešany" – rekreácia, šport, vinice a včelnice (BEWA Trnava, 2020), ktorá tvorila aj podklad pre zmeny a doplnky územného plánu obce.

Zmena 03/2020-09 - lokalita G1: v súčasnom územnom pláne obce je územie zaregulované ako plocha rodinných domov (lokalita A3), (parc. reg. „E“ č. 2/2 a časť p.č. 3/2 o spoločnej výmere 1 500 m²), mimo zastavaného územia obce. Zmenou sa tu navrhuje plocha zberného dvora v návrhovej etape.

Zmena 03/2020-10 - lokalita Lošonský háj: lokalita definovaná ako plochy lesov, mimo zastavaného územia obce. Priesekom lesného porastu prechádza líniová stavba - jestvujúce vzdušné vedenie VN. Zmenou sa tu rieši v návrhovej etape stavba "TA Lošonec VN 217, odbočka Chemika VNK, VNV", ktorej predmetom je demontáž jestvujúceho vzdušného vedenia VN a jeho preloženie do zeme káblom v polohe mimo súvislého lesného porastu (podľa projektovej dokumentácie investora - Západoslovenská distribučná a.s. Bratislava). Káblové vedenie povedie v pridruženom priestore pozdĺž jestvujúcej cesty III/50211.

Zmena 03/2020-11: na územie katastra obce Horné Orešany (plochy v zastavanom území aj mimo neho, vodné plochy a plochy k nim príslušné, plochy lesov, poľnohospodársky pôdny fond aj ostatné plochy) je spracovaná projektová dokumentácia riešiacia

problematiku komplexného manažmentu vody v záujme TUR obce Horné Orešany "Vodozádržné opatrenia, obnova Mladého potoka, program starostlivosti o lesy pre lesný celok Majdán na obdobie rokov 2019-2028 (spracovateľ Kreaprojekt Trnava, hl. riešiteľ RNDr. Ivan Matušek, august 2020). Zmenou sa implementuje tento projekt do územného plánu obce vo forme regulatívov a odporúčaní v návrhovej etape.

Zmena 03/2020-12: dopravná komunikácia - cesta II/502 v smere Horné Orešany - Smolenice. Zmena predstavuje premiestnenie, resp. posunutie jestvujúceho zvislého dopravného značenia začiatok a koniec obce pri ceste II/502 v smere na Smolenice.

Súčasťou Zmien a doplnkov ÚPN-O Horné Orešany je aj úprava etapizácie, zohľadňujúca reálny rozvoj územia a všeobecné socioekonomické spoločenské podmienky, ktorá definuje jednotlivé rozvojové etapy obce nasledovne:

Rozvojové zámery bývania v RD sa navrhujú na celkovej ploche max. 5,2678 ha z toho záber poľnohospodárskej pôdy predstavuje 4,4128 ha. V rámci poľnohospodárskej pôdy sa navrhuje záber viníc o celkovej výmere 2,9216 ha. Záber lesnej pôdy sa nepredpokladá.

Tab. 1: Zábery poľnohospodárskej pôdy pre rozvojové zámery

ZMENA	Názov lokality	Funkčné využitie	Plocha lokality [ha]	Záber PP [ha]			Ost. pôdy
				Celkom	Extravilán	druh PPF	
03/2020-01	A2 Pod Všivavcom I	bývanie RD	0,6922	0,6922	0,6922	orná pôda	-
03/2020-02	A9 Pod Všivavcom II	bývanie RD	0,1700	0,1700	0,1700	vinica	-
03/2020-03	A19 Hranová II	bývanie RD	0,3091	0,3091	0,3091	orná pôda	-
03/2020-04	A20 Majdánske, záhrady	bývanie RD	0,2752	-	-	-	zastavaná plocha
03/2020-05	A21 RD Majdánske	bývanie RD	0,4870 0,0865	-	-	-	ostatná pôda, vodná plocha
03/2020-06 Variant I.	A22 Horné záhumnie II	bývanie RD	3,9965	3,2415	2,7516 0,0838 0,1937 0,2124	vinica záhrady orná pôda TTP	0,7550 ostatná pôda
03/2020-06 Variant II.	A22 Horné záhumnie II	bývanie RD	2,5187	2,5187		vinica záhrady orná pôda TTP	
03/2020-07	E4 Horné pole II	výroba, sklady	0,1000	0,1000	0,1000	orná pôda	
03/2020-08	F1 Ohlajty	agroturistika, včelnica	0,0412 0,5300	-	-	-	zastavaná plocha ostatná plocha
03/2020-09	G1 zberný dvor	zberný dvor	0,1500			orná pôda	
03/2020-10	Lošonský háj	technická infraštruktúra	-	-	-	-	
03/2020-11	vodozádržné opatrenia	vodozádržné opatrenia	-	-	-	-	

03/2020-12	premiestnenie značenia	dopravné značenie	-	-	-	-	
SPOLU		bývanie v RD	5,2678	4,4128			
CELKOM ZMENY 03/2020			6,8377	4,5128	-	-	

2. Voda

Povrchové vody

Územie obce spadá do základného povodia rieky Dolný Dudváh po sútok s Čiernou vodou, č. hydrolog. povodia 4-21-16. Katastrom obce pretekajú vodohospodársky významné vodné toky Parná (ID toku: 4-21-16-1050), a Podhájsky potok (ID toku: 4-21-16-1053). Ďalej katastrom pretekajú drobné vodné toky Majdán, Bohatá, Orešiansky náhon (Orešianka, Orešanský potok, Mladý potok) a Smutná. Vodné toky sú neupravované s prirodzeným režimom odtoku povrchových vôd.

Na vodnom toku Parná bola vybudovaná vodná nádrž Horné Orešany v katastri obce s reguláciou toku pod telesom hrádze. V lokalite Parina je vybudované rybne hospodárstvo – „Rybáreň“.

Potok Parná

Parná je pravostranný prítok Trnávky dlhý 38,5 km. Pramení v Malých Karpatoch, v podcelku Pezinské Karpaty na úpätí Vápennej (752,2 m n. m.), v nadmorskej výške okolo 560 m n. m., preteká osadou Rybáreň so sústavou rybníkov Parina. Zľava priberá Bohatú a ďalej tečie na východ cez rekreačnú osadu Majdan a južne od obce Lošonec ústi do vodnej nádrže Horné Orešany, preteká obcou Horné Orešany, za ktorou pokračuje juhovýchodným smerom. Za hranicou katastra obce z pravej strany priberá Orešanský náhon. Ďalej preteká Trnavskou pahorkatinou a pri obci Hrnčiarovce nad Trnavou ústi do toku Trnávky.

Vodná nádrž Horné Orešany

Leží asi 500 m severozápadne od obce Horné Orešany na potoku Parná, priamo na okraji Malých Karpát. Má rozlohu 46,52 ha a zadržiava 3,35 mil. m³ vody. Bola realizovaná v rokoch 1975 - 1983 a dokončená v roku 1992 predovšetkým s účelom závlah poľnohospodárskej pôdy (závlahy sa však už nerealizovali) a transformácie povodňových prietokov na toku Parná a súčasne zabezpečuje biologický prietok na toku pod nádržou (Q = 83 l/s) a slúži na lov rýb. Koruna hrádze má kótu 230,20 m.n.m.

Vodných tokov sa týka rozvojový zámer 03/2020-11, ktorý rieši realizáciu vodozádržných opatrení na toku Parná v lokalite Majdánske a toku Orešiansky náhon (Mladý potok).

Vodné zdroje

Obec Horné Orešany má vybudovaný verejný vodovod, ktorý zásobuje obec pitnou vodou. Zdrojom vody je sústava troch studní HS 5, HS 6, HS 7, ktorých spoločná výdatnosť je podľa hydrogeologického prieskumu Q_v = 12,9 l/s. Studne sú umiestnené juhozápadne od obce.

Hygienické zabezpečenie pitnej vody sa vykonáva dezinfekciou – dávkovaním chlórnanu sodného do výtlačného potrubia vodovodu zo studní do vodojemu. Voda zo studní je výtlačným potrubím DN 150 vedená do prepojovacej šachty a následne do zemného vodojemu SMK – 2 x 250 m³, ktorý sa nachádza na svahu Malých Karpát. Kóta min. hladiny je 254,70 m n.m a max. hladiny 258,20 m n.m. Voda z vodojemu je do obce je privádzaná zásobovacím potrubím DN 200. V prepojovacej šachte sa potrubie rozdeľuje na samostatné vetvy, ktoré zásobujú pitnou vodou obec Horné Orešany a samostatnú vetvu, ktorá zásobuje obec Dolné Orešany – DN 150.

Miestna časť Majdánske má vybudovaný vlastný vodovodný systém. Tvoria ho pramene, zemné vodojemy a vodovodné potrubie gravitačné. Pramene sa nachádzajú v CHKO Malé Karpaty. Z prameňa Žľab sú zásobované pitnou vodou - priemyselná zóna, 12 b.j., 2 b.j., reštauračné zariadenie, bývalý kultúrny dom, chata Majdan, kúpalisko a 8 rodinných domov. Z prameňa Romanov kút je zásobovaných pitnou vodou 18 chat, 12 b.j. a 3 x 2 b.j. Prameň Žľab má kapacitu 2 l/s, zemný vodojem objem 50 m³, prameň Romanov kút má kapacitu 2 l/s, zemný vodojem objem 20 m³. Prameň Husí stok má charakter krasového prameňa, nachádza sa v ochrannom lese, v skalnom reliéfe tvorenom vápencom. Kvalita vody je výborná, avšak je znečistená koliformnými baktériami, teda je nepitná. Znečistenie pochádza od teplokrvných živočíchov (nevynímajúc človeka), ktoré sa pohybujú nad miestom výveru. Potreba úžitkovej vody pre areál bývalého PD Horné Orešany bola zabezpečovaná z vlastného zdroja – studne.

Zásobovanie obce pitnou vodou v súčasnosti je dostačujúce. Jestvujúca vodovodná sieť v obci je zrealizovaná tak, že zabezpečí aj rozšírenie siete pre uvažované zmeny a doplnky.

Tab. 2: Výpočet spotreby vody pre jestvujúcu zástavbu obce (v zmysle vyhlášky MŽP SR č. 684/2006 Z. z.)

Počet obyvateľov - rok 2020	1926 obyvateľov
Špecifická spotreba - byt. fond	135 l/os/deň
- obč. a techn. vybavenosť	15 l/os/deň
spolu	150 l/os/deň
kd = 1,6 kh = 1,8	
a/ priemerná denná potreba vody : $Q_p = 1926 \times 150 = 288900 \text{ l/deň} = 288,9 \text{ m}^3/\text{deň}$	3,35 l/s
b/ max. denná potreba vody : $Q_m = 288900 \times 1,6 = 462240 \text{ l/deň} = 462,240 \text{ m}^3/\text{deň}$	5,35 l/s
c/ max. hodinová potreba vody : $Q_h = 5,35 \text{ l/s} \times 1,8 = 9,63 \text{ l/s}$	9,63 l/s
d/ ročná potreba vody : $Q_r = 288,9 \text{ m}^3/\text{deň} \times 365 \text{ dní}$	105 448,5 m ³ /rok
e/ potreba požiarnej vody $Q_{pož.}$	7,5 l/s

Verejný vodovod zabezpečuje aj potrebu požiarnej vody osadenými podzemnými hydrantmi. Prevádzku a údržbu vodovodnej siete zabezpečuje TAVOS a.s. Piešťany.

Odkanalizovanie územia

Obec má vybudovanú splaškovú kanalizáciu. Odvádzanie splaškových vôd z obce je riešené v rámci združenia obcí v povodí Parná. Splaškové vody zo združenia obcí sú odvádzané do mestskej kanalizácie Trnavy s cieľom odvádzania a čistenia splaškových vôd v ČOV Trnava v Zelenči. Splaškové vody sú t.č. odvádzané čiastočne aj do žump a likvidované majiteľmi nehnuteľností. Realizovala sa výstavba kanalizačného gravitačného zberača a tlakového kanalizačného zberača vedeného z obce Dolné Orešany do obce Horné Orešany a z obce Horné Orešany do obce Lošonec.

Projektovaná kanalizačná sieť v obci je navrhnutá ako gravitačná. V miestnej časti Majdánske je vybudovaná splašková kanalizácia s vlastnou ČOV. Vyčistené odpadové vody sú odvádzané do recipientu Parná. Vzhľadom na zastaralé zariadenia ČOV je potrebné zabezpečiť rekonštrukciu a inováciu ČOV.

V návrhu Zmien a doplnkov 03/2020 ÚPN je navrhnutá likvidácia odpadových vôd formou napojenia na stokovú sieť, aj z návrhových lokalít. Lokality A20 Záhrady Majdánske, A21 RD Majdánske a F1 Ohlajty nebudú napojené na stokovú sieť, likvidácia odpadových vôd bude riešená formou vybudovania vodotesných žump s následným vývozom odpadových vôd do ČOV.

Tab. 3: Bilancia produkcie odpadových vôd pre jestvujúcu zástavbu obce

rok 2020	súčasná (1926 obyv.)
Priemerná denná produkcia splaškových vôd Q_p $1926 \times 150 = 288,9 \text{ m}^3/\text{deň}$	3,35 l/s
Ročné množstvo splaškových vôd Q_r (m^3/r) $288,9 \text{ m}^3/\text{deň} \times 365 \text{ dní}$	105 448,5 m^3/rok

Odvádzanie zrážkových vôd

Dažďové odpadové vody z intravilánu obce sú odvádzané povrchovým spôsobom, sieťou povrchových priekop – rigolov, pozdĺž komunikácií so zaústením do priľahlých kanálov a vodných tokov resp. do najnižších miest terénu, kde voľne vsakujú.

3. Suroviny – druh, spôsob získavania

Žiadna takáto činnosť nie je predmetom zmien a doplnkov územného plánu obce ani sa na rozvojových plochách nenachádza.

4. Energetické zdroje

Celé zastavané územie obce je zásobované elektrickou energiou a zemným plynom s príslušnými rozvodmi. Pre návrhové obdobie sa uvažuje s rozšírením týchto sietí aj do rozvojových lokalít, pričom kapacity na pokrytie zvýšených nárokov sú postačujúce.

Lokalita A22 „Horné záhumnie II.“ elektrická energia sa zabezpečí z novej kioskovej trafostanice (160 kVA), ktorá sa vybuduje na pozemku v riešenej lokalite približne v centre odberu. Trafostanica sa napojí zemným 22 kV káblom z voľného vypínača v navrhovanej kioskovej trafostanici v susednej lokalite A3 „Hranová“.

Zmena 03/2020–10 rieši zmenu trasy a technického riešenia vedenia VN linky č. 217 v lokalite "Lošonský háj". Podľa dokumentácie sa jestvujúce nadzemné vedenie 22 kV linky č. 217 v celkovej dĺžke cca 1020 m zdemontuje a nahradí zemným káblovým vedením v celkovej dĺžke cca 1465 m. Káblové vedenie povedie v pridruženom priestore pozdĺž jestvujúcej cesty III/50211.

Obec nemá vybudované zariadenia na využívanie obnoviteľných zdrojov energie – bioplynové stanice, fotovoltické elektrárne a pod. Tieto nie sú ani predmetom zmien a doplnkov územného plánu obce.

5. Nároky na dopravu a inú infraštruktúru

Širšie dopravné vzťahy obce Horné Orešany vyplývajú z jej severozápadného umiestnenia v okrese Trnava aj od krajského mesta Trnava. Nosným dopravným systémom v súčasnosti predstavujú dva dopravné ťahy - cesta II/502 a III/5048.

Cesta II/502 prechádza dôležitá podkarpatská trasa v smere JZ-SV na trase Bratislava – Pezinok - Modra – Horné Orešany – Smolenice – Chtelnica- Vrbové. Na ňu sa v smere južnom pripája cesta III. triedy 5048 Horné Orešany – Trnava. Na západe k.ú. obce sa k ceste II/502 pripája cesta III/50211, ktorá vedie od obce Lošonec do Smolenickej Novej Vsi.

Cesta II/502 prechádza stredom zastavaného územia obce a plní funkciu zbernej komunikácie (funkčné zaradenie B2). Nezastavaným územím obce prechádza v dĺžke cca 1.870 m v smere S-J. Jej šírkové parametre sú 6 a 7 m vozovka + krajnica. Dĺžka v zastavanom území obce je cca 2.427 m. Smerové pomery priamo v obci sú nevyhovujúce, šírkové usporiadanie podmienené - chýba pás pre cyklistov, chodníky, odvodnenie, ako aj potrebné smerové pomery. Takmer v celej trase s prerušovaním po jednej alebo po druhej strane vozovky je chodník, niekde oddelený zeleným pásom. V časti trasy je len krajnica, ktorá zároveň slúži na parkovanie a odstavenie vozidiel. Pripojenie niektorých miestnych komunikácií je neprehľadné a sťažené výškovými pomermi Cesta II/502 je zaradená do celoštátneho sčítania dopravy na stanovištiach č. 81060 a 81067 medzi obcami Doľany a Dolné Orešany a pred Smolenicami.

Cesta III/50211 sa pripája na cestu II/502 severne mimo zastavaného územia obce. Jej šírkové parametre sú 5,5-6 m vozovka + krajnica. Jej dĺžka v nezastavanom území je cca 2.135 m. Trasovaná je v západnom smere od cesty II/502. Smerové pomery sú vyhovujúce, šírkové usporiadanie podmienené- chýba pás pre cyklistov a chodníky. Pripojenie na cestu II/502 nie je problematické.

Cesta III/5048 sa na cestu II/502 pripája v centre obce. Katastrálnym územím prechádza v severovýchodnej časti v dĺžke cca 2.134 m, z toho v zastavanom území 421 m. Jej šírkové parametre sú 5,5 m vozovka + krajnica.

Miestne komunikácie

Dopravnú sieť dopĺňajú miestne komunikácie obslužné a upokojené na obytných uliciach. Takmer v celom riešenom území sú spevnené s asfaltovým povrchom, bez krajnice a obrubníka, šírky cca 3 – 6,5 m z veľkej miery bez odvodnenia, čím niektoré nespĺňajú ani základné charakteristiky pre funkčnú triedu C3. Výnimkou sú ulice pri novej výstavbe

rodinných domov, kde sú zrealizované komunikácie s asfaltovým povrchom, šírky cca 4 – 6 m, avšak tiež bez chodníkov. Preto bude potrebné rekonštruovať jestvujúce cestné komunikácie hlavne v miestach, v blízkosti ktorých je bude riešená nová výstavba. Odvodnenie je riešené v celej obci do terénu a rigolov, ktoré treba vzhľadom na konfiguráciu terénu a rôzne spádovanie ciest prehodnotiť.

Návrh zmien a doplnkov územného plánu obce nepodmieňuje výrazne zvýšené nároky na jestvujúcu cestnú dopravu. Všetky lokality určené na bývanie sú napojené na jestvujúce komunikácie.

Návrhy cyklotrás

Alternatívne riešenia, ktoré sa spomínajú v projektovej dokumentácii "Vodozádržné opatrenia, obnova Mladého potoka, program starostlivosti o lesy pre lesný celok Majdán na obdobie rokov 2019-2028, ale nie sú predmetom riešenia zmien a doplnkov územného plánu obce horné Orešany (pozostávajúce z vybudovania cyklochodníka a turistického náučného chodníka) neboli hodnotené .

II. Údaje o výstupoch

Predmetom územnoplánovacej dokumentácie „Územný plán obce Horné Orešany – Zmeny a doplnky 03/2020“ sú zmeny navrhovaných lokalít, vrátane súvisiacich funkčno-priestorových zmien popísané v kapitole B.I.1.

Zmeny a doplnky územného plánu môžu mať dopad na zmeny vo výstupoch vo väzbe na:

- kvalitu ovzdušia (ZZO mobilné a stacionárne),
- kvalitu povrchových a podzemných vôd (zvýšený odber zo zdrojov pitnej vody, budovanie kanalizácie, zvýšená produkcia odpadových vôd),
- odpadové hospodárstvo (napr. produkcia a spôsob likvidácie napr. KO),
- záber plôch v chránenom vtáčom území alebo v jeho susedstve - CHVÚ Malé Karpaty,
- predmety jeho ochrany,
- Zábery plôch v CHKO Malé Karpaty alebo v jeho susedstve,

1. Ovzdušie – hlavné zdroje znečistenia ovzdušia (stacionárne, mobilné), kvalitatívna a kvantitatívna charakteristika emisií, spôsob zachytávania emisií, spôsob merania emisií

Zmeny a doplnky územného plánu obce vytvorením nových plôch pre bývanie v RD nezakladajú predpoklady vzniku nového stredného alebo veľkého ZZO. Rozvojové plochy sú lokalizované mimo zastavaného územia obce v nadväznosti na zastavané územie obce a mimo zastavaného územia bez väzby na z. ú. obce a sú určené predovšetkým na bývanie v RD, kde je možné predpokladať vznik malých zdrojov znečistenia ovzdušia.

2. Voda – celkové množstvo, druh a kvalitatívne ukazovatele vypúšťaných odpadových vôd, miesto vypúšťania (recipient, verejná kanalizácia, čistiareň odpadových vôd), zdroj vzniku odpadových vôd, spôsob nakladania

Pitná voda

Návrhové lokality bývania riešené v zmenách a doplnkoch územného plánu obce budú napojené na verejný vodovod a jestvujúce zdroje pitnej vody. Navýšenie spotreby pitnej vody rámci kapacity vodného zdroja možno pokladať za únosné, vzhľadom na to, že sa predpokladá odhadom nárast o cca 180 obyvateľov.

Tab. 4: Výpočet spotreby vody pre navrhovanú zástavbu obce (v zmysle vyhlášky MŽP SR č. 684/2006 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o technických požiadavkách na návrh, projektovú dokumentáciu a výstavbu verejných vodovodov a verejných kanalizácií)

Počet obyvateľov - rok 2030	2106 obyvateľov
Špecifická spotreba - byt. fond	135 l/os/deň
- obč. a techn. vybavenosť	25 l/os/deň
spolu	160 l/os/deň
$k_d = 1,6 \quad k_h = 1,8$	
a/ priemerná denná potreba vody : $Q_p = 2106 \times 160 = 336960 \text{ l/deň} = 336,96 \text{ m}^3/\text{deň}$	3,9 l/s
b/ max. denná potreba vody : $Q_m = 336960 \times 1,6 = 539136 \text{ l/deň} = 539,136 \text{ m}^3/\text{deň}$	6,24 l/s
c/ max. hodinová potreba vody : $Q_h = 6,24 \text{ l/s} \times 1,8 = 11,232 \text{ l/s}$	11,232 l/s
d/ ročná potreba vody : $Q_r = 336,96 \text{ m}^3/\text{deň} \times 365 \text{ dní}$	122 990,4 m ³ /rok
e/ potreba požiarnej vody $Q_{pož.}$	7,5 l/s

Odkanalizovanie územia

V návrhu Zmien a doplnkov 03/2020 ÚPN je navrhnutá likvidácia odpadových vôd z rozvojových plôch napojením na jestvujúcu obecnú kanalizáciu alebo v lokalite Majdánske odvedením do žump.

Tab. 5: Bilancia produkcie odpadových vôd pre navrhovanú zástavbu obce

rok 2030	(2016 obyv.)
Priemerná denná produkcia splaškových vôd Q_p 2016 x 160 = 336,96 m ³ /deň	3,9 l/s
Ročné množstvo splaškových vôd Q_r (m ³ /r) 336,96 m ³ /deň x 365 dní	122 990,4 m ³ /rok

Odpadové vody a vody z povrchového odtoku.

Vody z povrchového odtoku sú v obci odvedené sieťou rigolov do toku Parná alebo do terénu. Takto sa navrhuje odvádzanie dažďových vôd aj z rozvojových lokalít. Zrážkové vody z

povrchového odtoku (dažďové vody zo striech a spevnených plôch) budú riešené vsakovaním do terénu (v prípade potreby po vyčistení v odlučovači ropných látok). Realizáciou zámerov zo zmeny územného plánu 3/2020 nesmú byť narušené existujúce odtokové pomery v území a zmenená vodná bilancia územia. Mala by byť zachovaná retenčná schopnosť územia tak, aby odtok z daného územia nebol zvýšený voči stavu pred realizáciou výstavby a aby nebola zhoršená kvalita vody v recipiente (retencia dažďovej vody a jej následné využitie, infiltrácia dažďových vôd a pod.). Musia byť dodržané ustanovenia zákona č. 364/2002 Z. z. o vodách a o zmene zákona SNR č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon) a musia byť dodržané ustanovenia normy STN 73 6005 – priestorová úprava vedenia technického vybavenia. Limitujúcim predpokladom je však schopnosť okolitej zeminy vsiaknuť dažďovú vodu. Za predpokladu garantovaného vyčistenia dažďových vôd zachytávačmi oleja a ropných látok je možné vsakovať dažďovú vodu aj z parkovísk.

Pretože musí byť dôsledne zabezpečená ochrana podzemných vôd, musí sa pri povoľovaní takéhoto systému vsakovania dažďovej vody z povrchových spevnených plôch zabezpečiť vopred vypracovanie hydrogeologického prieskumu a vsakovacia skúška. V súčasnosti bežne využívané vsakovacie systémy využívajú len mechanické usadzovacie filtre a filtre ropných látok (ORL), avšak v lokalitách určených na bývanie bez predpokladu umiestnenia výrobných aktivít je použitie týchto systémov postačujúce.

3. Odpady – celkové množstvo (t/rok), spôsob nakladania s odpadmi

Obec rieši likvidáciu komunálnych odpadov dodávateľským spôsobom a neprevádzkuje vlastnú skládku komunálneho odpadu. Strategický dokument nepredpokladá výrazné zmeny v oblasti s nakladaním odpadov oproti pôvodnému územnému plánu obce.

4. Hluk a vibrácie

V návrhu zmien a doplnkov územného plánu obce nie sú navrhnuté žiadne ďalšie nové zdroje hluku a vibrácií, ktoré by sa umiestňovali v obytnom území obce alebo i mimo neho.

5. Žiarenie a iné fyzikálne polia

V návrhu zmien a doplnkov územného plánu sa neuvažuje s umiestnením žiadneho nového zdroja silného žiarenia alebo fyzikálneho poľa na plochách v rozvojovom zámere.

Obec Horné Orešany je napojená na elektrickú energiu zo vzdušných VN liniek. V zmenách a doplnkoch územného plánu sa rešpektujú ochranné pásma elektrických vedení, ktoré zabezpečujú aj ochranu pred žiarením.

Nové rozvojové lokality nie sú v ochrannom pásme elektrického vedenia navrhnuté, preto nie je nutné realizovať jeho prekládku. Rozvojovú lokalitu E4 Horné pole II križuje vzdušné elektrické vedenie VN, ktorého trasu a jeho ochranné pásmo je potrebné rešpektovať.

Rádioaktivita – prirodzená rádioaktivita hornín je podmienená prítomnosťou prvkov K, U a Th, ktoré emitujú gama žiarenie a podmieňujú vonkajšie ožiarenie. Najvýznamnejším zdrojom prirodzeného žiarenia v záujmovom území je radón ²²²Rn, ktorý je prítomný

v stopových množstvách v horninách (horninové podložie budov, použitý stavebný materiál) a je zdrojom radiácie predovšetkým v budovách a vo vode. Radón vzniká rádioaktívnym rozpadom uránu ^{238}U , ktorý sa ďalej rozpadá na dcérske produkty ^{218}Po , ^{214}Pb , ^{214}Bi a ^{214}Po , ktoré sa spolu s prachovými a aerosólovými časticami z ovzdušia dostávajú vdychovaním do živých organizmov.

Pri hodnotení radónového rizika v záujmovom území sme vychádzali z údajov radiačného rizika spracovaných vo forme mapy odvodeného radónového rizika (Čížek a kol., 1992), v rámci ktorej jednotlivé kategórie radónového rizika boli zostavené na základe informácií získaných z priamych meraní objemovej aktivity radónu v pôdnom vzduchu a plynopriepustnosti zemín a hornín na vybraných referenčných plochách. Podľa mapy odvodeného radónového rizika sa prevažná časť záujmového územia nachádza v nízkom a strednom radónovom riziku, čiže meraním bolo na tomto území zistené, že objemová aktivita radónu v pôvodnom vzduchu je menšia ako 10 dBq.m^{-3} v dobre priepustných, 20 kBq.m^{-3} v stredne priepustných a 30 kBq.m^{-3} v slabo priepustných základových pôdach. Kategória vysokého radónového rizika nie je v obci ani v jej širšom okolí zastúpená.

6. Doplnujúce údaje (napr. významné terénne úpravy a zásahy do krajiny)

V území obce sa nenavrhujú aktivity, pri ktorých by dochádzalo k významným terénnym úpravám. Medzi aktivity, ktoré zásadne zasahujú do chránených území možno zaradiť rozvojový zámer 03/2020-06 - lokalita A22 Horné záhumnie II. Vplyv rozvojových zámerov a miera ich zásahov do CHVÚ je rozpracovaná v samostatných kapitolách.

C. KOMPLEXNÁ CHARAKTERISTIKA A HODNOTENIE VPLYVOV NA ŽIVOTNÉ PROSTREDIE VRÁTANE ZDRAVIA

I. Vymedzenie hraníc dotknutého územia

Riešeným územím je obec Horné Orešany tvorená katastrálnym územím obce, administratívne patrí do okresu Trnava.

II. Charakteristika súčasného stavu životného prostredia dotknutého územia – podľa stupňa územnoplánovacej dokumentácie

1. Geomorfológia a horninové prostredie

Podľa regionálneho geomorfologického členenia Slovenska (Mazúr, Lukniš in Atlas SSR 1980) leží riešené územie na hranici pohoria Malé Karpaty a Trnavskej pahorkatiny, celku Podunajská pahorkatina a časť Podmalokarpatská pahorkatina. Z geomorfologického hľadiska územie predstavuje nížinnú pahorkatinu, ktorá SZ smerom prechádza do vrchovinového reliéfu Malých Karpát. Obe zo smeru SZ-JV pretínajú doliny riek prameniach v pohorí Malých Karpát.

Nadmorská výška posudzovaného územia sa pohybuje od 210 m n. m - po 500 m n.m.. Podložie celého územia je tvorené rôznymi litostratigrafickými jednotkami, hlavne

mezozoikom vnútorných Karpát (piesčité a škvornité vápence, rádiolary, hl'uznaté vápence, miestami pieskovce, slieňovce, ílovce: flyš), starším paleozoikom (fylity, bridlice, metapsamity, metavulkanity, miestami metakarbonáty); a neogénom (sivé vápnité íly až ílovce, siltovce, piesky až pieskovce, zlepenec, kyslé tufy, bentonit). Kvartér je budovaný sedimentmi prevažne deluviálneho pôvodu (hlinité, hlinito-piesčité, hlinito-kamenité, piesčito-kamenité až balvanovité svahoviny a sutiny) a ostatnými bližšie geneticky nerozlíšenými sedimentmi, nečleneného predkvartérneho podložia s nepravidelným pokryvom bližšie nerozlíšených svahovín a sutín.

Sklonitosť a expozícia reliéfu

Sklon svahov je mierny až silný sklon. Svahy sú orientované prevažne na južnú a juhovýchodnú stranu.

Geodynamické javy

Endogénne javy prebiehajú pod zemským povrchom, k najvýznamnejším patria tektonické pohyby a zemetrasenia. Z geodynamických javov je v záujmovom území relevantné hodnotiť tak endogénne (recentné tektonické pohyby a zemetrasenia), ako aj exogénne geodynamické procesy (procesy vodnej a veternej erózie, objemové zmeny sprašových sedimentov).

Z hľadiska neotektonickej aktivity spadá hodnotené územie v podsústave Panónskej panvy do bloku s tendenciou stredného až veľmi veľkého zdvihu (oblasť Šarkana) (Atlas krajiny SR 2002). Podľa STN 73 0036, príloha A. 2 „Seizmotektonická mapa Slovenska“, sa hodnotené územie nachádza v oblasti, kde sa v historicky známom období vyskytla intenzita zemetrasenia do 6° makroseizmickej aktivity MSK-64. Podľa Atlasu krajiny SR (2002) je seizmické ohrozenie v hodnotách makroseizmickej intenzity v oblasti 6° MSK-64.

Z exogénnych procesov sa v širšom záujmovom území najaktívnejšie vyskytujú procesy vodnej a veternej erózie, čo je podmienené najmä vysokou svahovitosťou a spôsobom obhospodarovania pôdy. Erózne javy sa uplatňujú najmä v období jarných hydrologických maxím na plochách s väčšou sklonitosťou bez vegetačnej pokrývky.

Ložiská nerastných surovín

V posudzovanom území sa ložiská nerastných surovín nenachádzajú.

2. Klimatické pomery – zrážky (napr. priemerný ročný úhrn a časový priebeh), teplota (napr. priemerná ročná a časový priebeh), veternosť (napr. smer a sila prevládajúcich vetrov)

Do katastra obce Horné Orešany zasahuje hranica medzi teplou a mierne teplou klimatickou oblasťou, v JZ časti sa kataster obce rozkladá v okrsku mierne teplom, mierne vlhkom, pahorkatinovom až vrchovinovom, V SV oblasti zasahuje do okrsku mierne teplého, vlhkého s chladnou až studenou zimou, dolinového (Atlas krajiny SR, 2002). Počet letných dní s teplotou $\geq 25^{\circ}\text{C}$ je do 50, priemerné teploty v júli sú $\geq 18^{\circ}\text{C}$, januárový priemer je $> -3^{\circ}\text{C}$. Priemerná ročná teplota vzduchu dosahuje 6 - 8°C . Najviac zrážok je v mesiacoch jún – august, najmenej v mesiacoch január – marec. Najviac zrážok spadne na prelome jari a leta, v

mesiaci jún/júl o priemernom úhrne 64 mm, najmenej zrážok spadne v zime, vo februári. Priemerný februárový úhrn zrážok predstavuje 33 mm. Hlavný zrážkový deficit je vo vegetačnom období. Počet dní so snehovou pokrývkou je 60 - 80. Ročné úhrny zrážok dosahujú priemerne 700 - 800 mm, v januári je priemerný úhrn zrážok 50 – 60 mm, v júli 60 – 80 mm.

3. Ovzdušie – stav znečistenia ovzdušia

Hodnotenie kvality ovzdušia vyplýva zo zákona č. 137/2010 Z. z. o ovzduší v znení neskorších predpisov. Kritériá kvality ovzdušia (limitné a cieľové hodnoty, medze tolerancie, horné a dolné medze na hodnotenie a ďalšie) sú uvedené vo vyhláške MŽP SR č. 244/2016 Z. z. o kvalite ovzdušia. Základným podkladom pre hodnotenie kvality ovzdušia na Slovensku sú výsledky meraní koncentrácií znečisťujúcich látok v ovzduší, ktoré realizuje Slovenský hydrometeorologický ústav na staniciach Národnej monitorovacej siete kvality ovzdušia (NMSKO).

Územie SR je rozdelené do 8 zón a 2 aglomerácií. Hranice zón sú identické s hranicami krajov, pričom z Bratislavského a Košického kraja sú vybrané územné celky Bratislavy a Košíc, ktoré sa posudzujú samostatne ako aglomerácie. Podľa takéhoto typu členenia územia SR sa hodnotí úroveň znečistenia ovzdušia pre SO₂, NO₂, NO_x, PM₁₀, PM_{2,5}, benzén a CO.

ZÓNA TRNAVSKÝ KRAJ

Meracia stanica sa nachádza na Kollárovej ul. v Trnave. Celý Trnavský kraj patrí v rámci SR z hľadiska znečistenia ovzdušia k menej zaťaženým územiám. Územie je dobre prevetrávané vďaka priaznivým orografickým a klimatickým podmienkam, a tak dochádza k rozptylu emitovaných znečisťujúcich látok.

Znečisťujúce látky

Oxid siričitý (SO₂), oxid dusičitý (NO₂), tuhé častice (PM₁₀), prachové častice (PM_{2,5}), oxid uhoľnatý (CO), benzén

V roku 2017 bolo územie mesta Trnava vymedzené ako jedna z oblastí riadenia kvality ovzdušia. Z rozdelenia emisií podľa okresov v Trnavskom kraji vyplýva, že najviac tuhých znečisťujúcich látok bolo emitovaných do ovzdušia v okrese Trnava, emisie SO₂ boli najviac vypúšťané zo zdrojov znečistenia v okrese Galanta. Emisie NO₂ boli najviac vypúšťané do ovzdušia v okresoch Trnava a Galanta. Najväčšie množstvo emisií CO bolo emitovaných v okresoch Trnava a Galanta.

Obec Horné Orešany patrí medzi okresy, ktoré majú celkovo priaznivý stav kvality ovzdušia. Územie je jedným z najveternejších oblastí na Slovensku s vysokou priemernou rýchlosťou vetra a percentom bezvetria iba 5 % roka. Prevládajúce vetry zo severu a severozápadu zabezpečujú dobrý rozptyl emisií. V okolí obce sa nenachádzajú žiadne veľké zdroje emisií. Z hľadiska emisií PM₁₀ ju možno charakterizovať pomerne nízkym zastúpením veľkých a stredných zdrojov a pomerne vysokým využívaním plynu ako paliva v malých zdrojoch, hoci podiel dreva mal v posledných rokoch rastúcu tendenciu.

Podľa databázy NEIS, v ktorej sú spracované údaje o vypustených znečisťujúcich látkach do ovzdušia za okres Trnava, v území je evidovaných 175 veľkých a stredných zdrojov znečisťovania ovzdušia.

Medzi najväčších producentov emisií v trnavskom okrese patria: Johns Manville Slovakia a. s., Trnava, ŽOS Trnava, a. s., Zlievareň Trnava s. r. o., Swedwood Slovakia, s. r. o., PCA Slovakia, s. r. o., Fakultná nemocnica Trnava a Penam Slovakia, a. s.

Na znečisťovaní ovzdušia sa okrem stacionárnych zdrojov znečisťovania významnou mierou podieľa aj automobilová doprava. Produkcia exhalátov z dopravy sa týka hlavne úsekov ciest spájajúcich Trnavu so susediacimi mestami a okolitými priemyselnými parkami a logistickými centrami.

Priamo v obci Horné Orešany sa vyskytujú malé zdroje znečistenia, ktoré spôsobujú lokálne znečistenie ovzdušia, pričom ich príspevok je nevýznamný - len plynofikované zdroje dodávajúce tepelnú energiu pre byty, školstvo a pod. Pri výrobe tepelnej energie v domácnostiach dochádza k úniku znečisťujúcich látok spaľovaním nekvalitného paliva s vysokým obsahom síry a ťažkých kovov, ktoré sa v procese spaľovania menia na látky poškodzujúce kvalitu ovzdušia. Nakoľko je obec plynofikovaná, predpokladá sa sústavný pokles a environmentálne nevýznamný únik týchto látok do ovzdušia. K znečisťovaniu ovzdušia prispievajú aj štátne cesty, ktorá prechádzajú naprieč intravilánom ako líniový zdroj znečistenia ovzdušia exhalátmi z automobilovej dopravy.

4. Vodné pomery – povrchové vody (napr. vodné toky, vodné plochy), podzemné vody vrátane geotermálnych, minerálnych, pramene a pramenné oblasti vrátane termálnych a minerálnych prameňov (výdatnosť, kvalita, chemické zloženie), vodohospodársky chránené územia, stupeň znečistenia podzemných a povrchových vôd

Povrchové vody

Z hydrologického hľadiska je dané územie zatriedené do regiónu mezozoikum krížňanského príkrovu Malých Karpát. Kataster spadá do povodia toku dolného Váhu. Územím obce zo SZ na JV preteká tok Parnej, cez zastavané územie obce v dĺžke cca 2,2 km. Katastrom obce preteká v dĺžke cca 10 km. Je to vodohospodársky významný tok v rámci odvodu návalových vôd a zavlažovacej sústavy, je neupravovaný s prirodzeným režimom odtoku povrchových vôd. Správcom vodného toku je Slovenský vodohospodársky podnik – SVP š. p. OZ Piešťany.

Po západnej hranici katastra obce tečie Orešanský náhon, severnou hranicou katastra tečie potok Smutná.

Pre kataster obce Horné Orešany boli definované oblasti povodňového ohrozenia a povodňového rizika. Záplavová oblasť je podľa nich definovaná na toku Parná v zastavanom území obce v staničení medzi 22 a 23 km vodného toku.

(Mapy povodňového ohrozenia sa vypracúvajú pre geografické oblasti, v ktorých bola v predbežnom hodnotení povodňového rizika identifikovaná existencia potenciálne

významného povodňového rizika a oblasti, v ktorých možno predpokladať pravdepodobný výskyt významného povodňového rizika. Pre kataster obce neboli takéto oblasti definované.

Mapy povodňového rizika obsahujú údaje o potenciálne nepriaznivých dôsledkoch záplav spôsobených povodňami, ktoré sú zobrazené na mapách povodňového ohrozenia).

Vodné nádrže

V katastri sa nachádza Vodná nádrž Horné Orešany. Je na nej vybudovaná MVE s inštalovaným výkonom: 0,075 MW (75 kW). Vyššie proti toku Parnej je vybudovaná sústava rybníkov Parina, Nachádza sa tu sedem menších a dvanásť väčších rybníkov s celkovou rozlohou 0,8726 ha. V roku 1993 bola postavená vodná nádrž Parina, ktorá slúži ako zásobáreň vody pre rybníky a má taktiež ochrannú funkciu. Najväčšia výška hladiny v nádrži je 3 m.

Geotermálne vody a prírodné minerálne vody sa priamo v území nenachádzajú.

Kvantitatívna charakteristika povrchových vôd

Na vodnom toku Parná sa merania prietokového režimu vykonávali vo vodomernej stanici v Horných Orešanoch. Maximálne priemerné mesačné prietoky sa vyskytujú väčšinou v januári, februári, najmenšie priemerné mesačné prietoky sú najmä v jesenných mesiacoch (od septembra do decembra). Maximálne kulminačné prietoky sa vyskytujú v apríli až júni.

Podľa Hydrologickej ročenky bol rok 2020 z hydrologického hľadiska prevažne podnormálny až suchý,

Kvalita povrchových vôd

V roku 2019 bolo sledovanie kvality povrchových vôd vykonávané na odberovom mieste Zeleneč na toku Parná. Kvalita vody na toku Parná prekračovala limit N-NO₂, pričom celkovo bola kvalita vody hodnotená IV. triedou kvality.

Podzemné vody

Podľa rozdelenia SR územie spadá do rajónu MG055 Mezozoikum juhovýchodnej časti Pezinských Karpát, M054 Mezozoikum križňanského príkrovu Malých Karpát a N49 neogén Trnavskej pahorkatiny. Využiteľné množstvo podzemných vôd v roku 2019 v rajóne MG055 je 157,96 l/s, M054 - 58,10 l/s, N049 je 200,11 l/s.

5. Pôdne pomery – kultúra, pôdny typ, pôdny druh a bonita, stupeň náchylnosti na mechanickú a chemickú degradáciu, kvalita a stupeň znečistenia pôd

K. ú. Horné Orešany má rozlohu 2156,9044 ha. Zastavané územie obce tvorí 101,7554 ha (4,72%). Obec Horné Orešany patrí k tým málo katastrom v okrese Trnava, v ktorých prevláda lesná pôda nad poľnohospodárskou pôdou. Z celkovej výmery katastra obce poľnohospodárska pôda zaberá 35,81%, pričom sa využíva hlavne ako orná pôda - až 80,67% (623,1891ha). Veľmi výrazným krajínovným prvkom v katastri obce sú lesné pozemky, ktoré tvoria až 52,43 % a vinice (69,6403 ha, čo predstavuje 3,23% z výmery katastra).

Tab. 6: Skladba pôdneho fondu obce Horné Orešany

Kataster celkom	2156,9044 ha	% podiel
Poľnohospodárska pôda	772,5329 ha	35,81
Z toho: orná pôda	623,1891 ha	80,67
vinice	69,6403 ha	9,015
záhrady	28,4689 ha	3,69
trvalo trávnaté porasty	51,2348 ha	6,63
ovocné sady	0 ha	0
Nepoľnohospodárska pôda	1384,3715 ha	64,18
Z toho : lesný pozemok	1130,7898 ha	81,68
vodná plocha	72,9874 ha	5,27
zastavané plochy a nádvoría	110,4074 ha	7,98
ostatné plochy	70,1869 ha	5,07

(Zdroj: www.katasterportal.sk)

V katastri obce je poľnohospodárska pôda typovo veľmi rozmanitá. V juhovýchodnej časti katastra sa nachádzajú prevažne pôdy stredne ťažké čiernice, ktoré severozápadným smerom prechádzajú do hnedozemí, kambizemí, rendzinov až ťažkých glejov, samozrejme v závislosti od genetických a geomorfologických podmienok tvorby pôd. V nivách vodných tokov sa vyskytujú fluvizeme. V miestach s nižšou hladinou spodnej vody sú to fluvizeme ľahké. Luvizeme (ilimerizované pôdy) predstavujú pôdy na sprašových a im podobných hlinách s tenkým svetlým humusovým väčšinou vyluhovaným horizontom a hlbokým horizontom nahromadeného ílu. V dôsledku nižšej priepustnosti ílového horizontu pre vodu, sú tieto pôdy prevlhčené.

Podľa kódu BPEJ (bonitovaná pôdno-ekologická jednotka) sa na uvedenom území nachádzajú hlavné pôdne jednotky (najviac rozšírené pôdy sú zvýraznené hrubým písmom):

- 14** - fluvizeme, stredne ťažké až ľahké, plytké,
- 19** - čiernice, typické prevažne karbonátové stredne ťažké až ľahké,
- 20 - čiernice, typické prevažne karbonátové ťažké,
- 26 - čiernice glejové, stredne ťažké,
- 28 - čiernice glejové až čiernice pelické, veľmi ťažké, karbonátové,
- 45** - hnedozeme typické až hnedozeme luvizemné na sprašových hlinách, stredne ťažké, ľahké,
- 52 - hnedozeme erodované na polygénnych hlinách a regozeme na neogénnych sedimentoch, stredne ťažké,
- 56** - luvizeme pseudoglejové až pseudogleje luvizemné na sprašových a polygénnych hlinách,
- 65** - kambizeme typické a kambizeme luvizemné na svahových hlinách, stredne ťažké až ťažké,
- 71 - kambizeme pseudoglejové na svahových hlinách stredne ťažké až ťažké,
- 83 - kambizeme na ostatných substrátoch, na výrazných svahoch 120 - 250, stredne ťažké až ťažké.

92 - rendziny typické na výrazných svahoch, stredne ťažké až ťažké,

94 - gleje, stredne ťažké, ťažké až veľmi ťažké.

Chránené pôdy v obci

Nariadenie Vlády SR č. 58/2013 Z. z. o odvodoch za odňatie a neoprávnený záber poľnohospodárskej pôdy v prílohe č. 2 uvádza zoznam najkvalitnejšej poľnohospodárskej pôdy v príslušnom katastrálnom území podľa kódu bonitovaných pôdno-ekologických jednotiek, ktoré podliehajú povinnosti platenia odvodu. V katastrálnom území Horné Orešany sú tu uvedené nasledovné BPEJ: 0119002, 0119012, 0126012, 0145002, 0219002, 0226002, 0226012. Poľnohospodárska pôda s týmito kódmi BPEJ je v tomto katastrálnom území chránená a za odňatie sa platí odvod, ktorý je určený v prílohe č. 1 k nariadeniu vlády.

Rozvojový zámer A19 Hranová II je lokalizovaný na chránenej pôde BPEJ 0119002 o výmere 0,2491 ha.

6. Fauna, flóra – kvalitatívna a kvantitatívna charakteristika, chránené, vzácne a ohrozené druhy a biotopy, významné migračné koridory živočíchov

Podľa fytogeografického vegetačného členenia (Miklós, 2002) územie leží na hranici dvoch zón - dubovej zóny, horskej podzóny, kryštálickodruhohornej oblasti, okresu Malé Karpaty a podokresu Pezinské Karpaty a dubovej zóny, nížinnej podzóny, pahorkatinnej oblasti, okresu Trnavská pahorkatina a podokresu Podmalokarpatská pahorkatina.

Kataster obce patrí k malej skupine obcí Trnavského okresu, v ktorých vysoké zastúpenie lesnej pôdy prevažuje nad zastúpením poľnohospodárskej pôdy. Poľnohospodárska pôda je však intenzívne využívaná s prevažujúcim využívaním rozsiahlejších parciel na produkciu jednej kultúry. Diverzitu poľnohospodárskej krajiny spestrujú vetrolamy, remízky a vinohrady.

Potenciálna prirodzená vegetácia

Súčasná potenciálna prirodzená vegetácia je vegetáciou, ktorá by sa za daných klimatických, pôdných a hydrologických pomerov vyvinula na určitom mieste, keby vplyv človeka ihneď prestal. Je predstavovanou vegetáciou konštruovanou do súčasných klimatických a prírodných pomerov. Súčasná rekonštruovaná prirodzená vegetácia je predpokladanou vegetáciou, ktorá by pokrývala určité miesto bez vplyvu ľudskej činnosti počas historického obdobia.

Podľa mapy potenciálnej prirodzenej vegetácie (Geobotanickej mapy ČSSR (Michalko et al., 1986) sú v záujmovom území zastúpené nasledujúce jednotky:

- jelšové lesy na nivách podhorských a horských vodných tokov
- dubovo-hrabové lesy karpatské.
- dubové a cerovo-dubové lesy
- podhorské bukové lesy,
- bukové lesy na vápencových a dolomitových podložiach
- peripanónske dubovo-hrabové lesy

Jelšové lesy na nivách podhorských a horských vodných tokov

Lužné jelšiny na alúviách potokov a menších riek. Jaseňovo-jelšové luhy predstavujú pokračovanie nížinných luhov. Počas storočí boli tieto úseky riek sčasti zastavané sčasti

premenené na poľnohospodársku pôdu. Z pôd tu prevládajú fluvizeme, v okolí menších potokov, kde už dlhšiu dobu neprebíha ukladanie nového materiálu aj glejové pôdy. Z drevín druhovo prevláda jelša lepkavá (*Alnus glutinosa*) a jaseň štíhly (*Fraxinus excelsior*). Z ďalších drevín občas pristupujú topoľ osikový (*Populus tremula*) a breza (*Betula sp.*), rôzne vrbky (najmä vrba krehká (*Salix fragilis*) a čremcha obyčajná (*Prunus padus*), vo vyšších polohách smrek (*Picea abies*) a jelša sivá (*Alnus incana*). Na vyvýšených miestach sa často vyskytujú dreviny okolitých porastov, najmä javor horský (*Acer pseudoplatanus*), bresty (*Ulmus sp.*), jedľa (*Abies alba*), buk lesný (*Fagus sylvatica*) a pod. Krovitá etáž nebývala súvislá, tvorili ju napr. baza čierna (*Sambucus nigra*), svíb krvavý (*Swida sanguinea*), krušina jelšová (*Frangula alnus*) a pod. Vo vyšších polohách postupne strieda jelšu lepkavú jelša sivá, príčinou tohto striedania však nie je ani tak nadmorská výška ako skôr charakter alúvia a rýchlosť prúdenia podzemnej vody – korene jelše lepkavej sú náročnejšie na kyslík. Oba druhy jelší však vystupujú do rovnakej výšky (1290 m n. m., Pagan, 1987).

Bylinný kryt býva spravidla na druhy bohatý a vzhľadom na ekologickú rozmanitosť jelšín aj pomerne rôznorodý. Jeho vzhľad určujú vlhkomilné druhy ako kozonoha hostcová (*Aegopodium podagraria*), krkoška chlpatá (*Chaerophyllum hirsutum*), záružlie močiarné (*Caltha palustris*), metlica trsnatá (*Deschampsia caespitosa*), čerkáč obyčajný (*Lysimachia vulgaris*), túžobník brestový (*Filipendula ulmaria*) a pod. V menej zamokrených typoch pristupujú vlhkomilnejšie nitrofilné druhy netýkavka nedotlivá (*Impatiens noli-tangere*), prhláva dvojdomá (*Urtica dioica*), hviezdica hájna (*Stellaria nemorum*), veternica iskerníkovitá (*Anemone ranunculoides*) a iné bežné lesné druhy kaslička obyčajná (*Oxalis acetosella*), veternica hájna (*Anemone nemorosa*) a pod.).

Dubovo-hrabové lesy karpatské

Vyskytujú sa v nížinách, pahorkatinách, nižších vrchovinách a kotlinách až do výšky 600 m n. m. Predstavujú porasty duba zimného (*Quercus petraea*) a hrabu (*Carpinus betulus*), najčastejšie s prímесou buka lesného (*Fagus sylvatica*), menej ďalších drevín, na rôznorodých geologických podložiach a hlbších pôdach typu kambizemí s dostatkom živín. Podrast má „travinný“ charakter, výrazne sa uplatňuje ostrica chlpatá (*Carex pilosa*), prítomné sú mezofilné druhy, druhy typické pre bučiny, ako aj druhy dubín.

Dubovo-cerové lesy

Na území Slovenska dosahujú severnú hranicu rozšírenia. Nachádzajú sa v nížinách a pahorkatinách južného Slovenska. Predstavujú porasty dubov s výraznejšou účasťou duba cerového (*Quercus cerris*) na kyslejších ilimerizovaných hnedozemiach, na sprašových príkrovoch alebo na degradovaných čiernozemiach na sprašiach. Typické sú ťažšie, ílovité pôdy, ktoré sú na jar vlhké, v lete alebo v období väčšieho sucha presychajú. Krovinové poschodie je spravidla dobre vyvinuté. Bylinná synúziu tvoria druhy znášajúce zamokrenie a vysychanie pôd, mezofilné a acidofilné druhy, významne sa uplatňujú teplomilné a lesostepné prvky.

Podhorské bukové lesy

Vyskytujú sa na rôznom geologickom podloží, miernejších svahoch s menším sklonom do 20°, na stredne hlbokých až hlbokých, štruktúrnych, trvalo vlhkých pôdach s dobrou humifikáciou, najmä typu kambizemí. Porasty sú charakteristické vysokým zápojom drevín, pri podhorských bučinách s chýbajúcim alebo slabo vyvinutým krovinovým poschodím. Ich

optimum sa nachádza zhruba vo výškach 400 – 700 m, ich celkové výškové rozšírenie je však ešte rozsiahlejšie.

Porasty kvetnatých bučín sú floristicky pomerne jednotvárne. Buk nachádza na týchto stanovištiach ideálne podmienky, v ktorých je schopný vytvárať husto zapojené nezmiešané porasty, kde sa v mnohých prípadoch ťažko presadzujú nielen ďalšie dreviny, ale dokonca aj byliny a kry. Bylinná vrstva bučín je vo väčšine prípadov veľmi chudobná - rozsiahle plochy sú tvorené tzv. nahými bučinami (*Fagetum pauper*) s prevažne tzv. bučínovými druhmi ako napr. lipkavec marinkový (*Galium odoratum*), zubačka cibul'konosná (*Dentaria bulbifera*), hluchavka žltá (*Galeobdolon luteum*), kopytník európsky (*Asarum europaeum*). Dostatok pôdnej vlhkosti indikuje kyslička obyčajná (*Oxalis acetosella*) spolu s papradinami.

Bukové lesy na vápencových a dolomitových podložiach

Predstavujú nezmiešané bučiny podobné kvetnatým bučinám. Siahajú o čosi vyššie a v niektorých oblastiach aj nižšie ako bučiny na kryštalickej horninách. Vápenec totiž buku ako podklad značne vyhovuje, zatiaľ čo jedľa, smrek alebo dub uprednostňujú skôr kyslejšie substráty. Pôdy na karbonátových horninách sa vyznačujú veľmi premenlivou hĺbkou (na niekoľkých metroch sa môže hĺbka zmeniť z 1 metra na 15 cm), čo napomáha vytvoreniu pestrejšej mozaiky spoločenstiev, než je tomu na iných podložiach. Zatiaľ čo na hlbokých pôdach (bázy svahov, úžľabiny a p.) vznikajú zapojené bučiny, na plytkých pôdach (hrebienky, terénne zlomy) buk spravidla nie je schopný vytvoriť zapojené porasty, čo vytvára podmienky pre existenciu ďalších druhov drevín aj ostatných rastlín. Táto pestrosť pôdneho prostredia má dopad aj na podiel ochranných lesov – medzi vápencovými bučinami je ochranných lesov podstatne viac než medzi bučinami kvetnatými, a aj stanovišťa hospodárskeho charakteru sú tu zraniteľnejšie.

Bukové lesy vápnomilné boli tvorené bukovými a zmiešaným lesmi na rendzinách rozšírené na strmých skalných vápencových svahoch v podhorskom a nižšom horskom stupni. Vápenecové bučiny sa často vyskytujú na skeletovitých sivých rendzinách menej často na hnedých rendzinách. Spoločným znakom stanovišť je nedostatok vlhkosti. Z drevín sa okrem buka vyskytujú sutinové dreviny ako lipa (*Tilia sp.*), javor (*Acer sp.*), čerešňa vtáčia (*Cerasus avium*), jarabina mukyňa (*Sorbus avia*), jarabina brekyňová (*Sorbus torminalis*).

Dubovo-hrabové lesy peripanónske

Sú to lesy pod vplyvom panónskej oblasti v nížinách a pahorkatinách, na náplavových terasách pokrytých sprašovými hlinami a v širších dnách kotlín. Porasty tvorí predovšetkým dub letný (*Quercus robur*) a dub zimný (*Quercus petraea*) s hrabom obyčajným (*Carpinus betulus*). Pôdy sú hlbšie a dobre zásobené živinami splavenými z vyšších polôh. Tieto lesy majú často narušenú štruktúru porastu dôsledkom výmladkového hospodárenia. Pre nenarušené porasty je typické dobre vyvinuté krovinové poschodie. Podrast býva druhovo bohatý, tvorený predovšetkým teplomilnými dubinovými druhmi a druhmi so strednými nárokmi na živiny, pričom prevládajú trávy. Od dubovo-hrabových lesov karpatských sa odlišujú predovšetkým absenciou buka lesného a ostrice chlpacej, ako aj vyšším zastúpením niektorých teplomilných panónskych druhov.

Reálna vegetácia

Vzhľadom na to, že pôdy tejto oblasti sú úrodné, pôvodná krajina bola pôsobením človeka pozmenená a v súčasnosti je intenzívne využívaná. Preto aj reálna vegetácia študovaného územia je odlišná od pôvodnej.

V katastri obce Horné Orešany sú zastúpené hlavne lesné pôdy a poľnohospodárske pôdy. Lesy sú však v tomto k. ú. zastúpené až na výmere 1130,7898 ha (52,4% z výmery katastra). Sú v správe podniku Lesy Slovenskej republiky š. p. a sú to prevažne hospodárske porasty - až 77%, ochranné lesy pôdoochrannou funkciou tvoria 14% a účelové lesy 8%.

V lesných porastoch dominuje buk - až 57%, dub - 13% a hrab - 9%. Z hľadiska vekovej štruktúry porastov najviac je zastúpená u buka veková kategória 61 - 80 rokov, u duba veková kategória 81 - 100 rokov, u hrabu veková kategória 61 - 80 rokov.

Niektoré maloplošné vinohrady boli zlikvidované a premenené na trávne porasty (pasienky) či iné kultúry, niektoré plochy pustákov sa zalesnili, resp. zarástli dubmi a inými drevinami, ružami a hlohmi. Na viacerých miestach nastupovala pôvodná vegetácia, s výskytom zriedkavých a vzácných rastlín a živočíchov, ako je napr. jasenec biely (*Dictamnus albus*), poniklec obyčajný veľkokvetý (*Pulsatilla grandis*) a i. Rozšírili sa mnohé druhy burín a ruderalov, ale aj viaceré invázne zavlečené rastliny, napr. agát biely (*Robinia pseudacacia*).

Na svahoch Malých Karpát, aj v katastri obce Horné Orešany sa nachádzajú aj opustené vinohrady s rôznymi sukcesnými štádiami. (Eliáš, 1981/1983).

- Prvé sukcesné štádium (jeden – tri roky po opustení, obdoba bývalých „úhorov“) tvoria jednoročné, ozimné a dvojročné druhy burín a ruderalov, najmä o šalát kompasový (*Lactuca serriola*), turanec kanadský (*Conyza canadensis*), pupenec roľný (*Convolvulus arvensis*), vesnovka obyčajnú (*Cardaria draba*), pýr plazivý (*Agropyron repens*), rebríček obyčajný (*Achillea millefolium*) a ovsík obyčajný (*Arrhenatherum elatius*), ktoré naznačujú ďalšiu sukcesiu.
- Druhé sukcesné štádium - v ďalších rokoch (od troch do šiestich až desiatich rokov) sa čoraz viac uplatňujú viacročné byliny a tráv, ktoré tvoria druhé sukcesné štádium. Prevládajú vysoké trváce byliny, ako je palina obyčajná (*Artemisia vulgaris*), vratič obyčajný (*Tanacetum vulgare*) a pýr plazivý (*Agropyron repens*).
- Tretie sukcesné štádium (po viac ako 10 rokoch) tvoria poloprirodzené a prirodzené spoločenstvá vytrvalých tráv, v ktorých dominuje najmä ovsík obyčajný (*Arrhenatherum elatius*). Tu sa vyvíjajú xerothermné trávovo-bylinné spoločenstvá z triedy Festuco-Brometea, v ktorých sa nachádzajú mnohé vzácne a ohrozené druhy rastlín a živočíchov.
- Štvrté sukcesné štádium v opustených vinohradoch tvoria porasty drevín – krov a stromov. Obvykle sú to opadavé listnaté lesy xerothermného charakteru s dubom plstnatým (*Quercus pubescens*).

Fauna

Z hľadiska zoogeografického členenia terestrického biocyklu patrí hodnotené územie do oblasti palearktiskej, podoblasti Eurosibírskej, a do hraničnej oblasti provincie listnatých lesov, podkarpatského úseku (na severozápade k.ú.) a provincie stepí panónskeho úseku (na JV) (Jedlička, Kalivodová, 2002, In Atlas krajiny Slovenskej republiky).

Z hľadiska fauny tvoria vinohrady na úbočí Malých Karpát osobitný biotop, v ktorom sa stretávajú druhy lesných spoločenstiev, vinohradov a druhy spoločenstiev poľných, záhrad a urbanizovaných území. Nakoľko tu dochádza k ich miešaniu, krovinové biotopy a biotopy pustákov patria z hľadiska druhového zloženia vtákov a cicavcov k najbohatším v danom území.

Typickými druhmi väčších stavovcov vyskytujúcich sa vo vinohradoch aktívnych alebo opustených sú jazvec lesný (*Meles meles*), líška hrdzavá (*Vulpes vulpes*), srnec hôrny (*Capreolus capreolus*), diviak lesný (*Sus scrofa*) a zajac poľný (*Lepus europaeus*). Z drobných cicavcov sa tu vyskytujú krt podzemný (*Talpa europaea*), hrabošík podzemný (*Microtus subterraneus*), hrdziak lesný (*Myodes glareolus*), piskor obyčajný (*Sorex araneus*), myš domová (*Mus musculus*), plíšik lieskový (*Muscardinus avellanarius*), lasica hranostaj (*Mustela erminea*), lasica myšožravá (*Mustela nivalis*), hrdziak lesný (*Myodes glareolus*), bielozubka krpatá (*Crocidura suaveolens*).

Z poľných biotopov sem prenikajú ryšavka žltohrdlá (*Apodemus flavicolis*), ryšavka obyčajná (*Apodemus sylvaticus*) a hraboš poľný (*Microtus arvalis*).

Pre vtáky predstavuje južné podhorie významný ekotónový biotop medzi čisto lesným a poľným biotopom, nakoľko je vzhľadom na oslnenie a vyššiu teplotu bohatší na potravu, najmä hmyz a poskytuje tiež mnoho vhodných hniezdnych možností. Z vtákov sa v podhorí Malých Karpát v aktívnych alebo opustených vinohradoch, sadoch, kroviskových lokalitách alebo lúčnych pasienkoch vyskytuje hrdlička poľná (*Streptopelia turtur*), strakoš červenochrbtý (*Lanius collurio*), sokol myšiar (*Falco tinnunculus*), myšiak hôrny (*Buteo buteo*), žlna sivá (*Picus canus*), vlha hájová (*Oriolus oriolus*), viaceré druhy peníc ako napríklad peniaca čiernohlavá (*Sylvia atricapilla*), penica jarabá (*Sylvia nisoria*), krutohlav hnedý (*Jynx torquilla*), pŕhlaviar čiernohlavý (*Saxicola rubicola*), zaletuje sem viacerom druhov dravcov za potravou ako sú orol kráľovský (*Aquila heliaca*), sokol sťahovavý (*Falco peregrinus*), sokol rároh (*Falco cherrug*).

V urbanizovanom území sa vyskytujú druhy kozmopolitné druhy a synantropné druhy viazané na ľudské sídla ako napr. myš domová (*Mus musculus*), kuna lesná (*Martes martes*), jež bledý (*Erinaceus roumanicus*) a hraboš poľný (*Microtus arvalis*).

Z vtákov sa vyskytuje škovránok poľný (*Alauda arvensis*), jarabica poľná (*Perdix perdix*), bažant poľovný (*Phasianus colchicus*), straka obyčajná (*Pica pica*), myšiak lesný (*Buteo buteo*), sokol myšiar (*Falco tinnunculus*), vrabec poľný (*Passer montanus*), hrdlička záhradná (*Streptopelia decaocto*), hrdlička poľná (*Streptopelia turtur*) a iné.

Spoločenstvo lesných druhov vtákov je zastúpené holubom hrivnákom (*Columba palumbus*), d'atľom veľkým (*Dendrocopos major*), žlnou zelenou (*Picus viridis*), pinkou lesnou (*Fringilla coelebs*), drozdom čiernym (*Turdus merula*), brhlíkom lesným (*Sitta europaea*) a sýkorkou bielolícou (*Parus major*).

Migračné koridory

Pohorie Malých Karpát predstavuje významný migračný koridor, ktorý je zaradený podľa Generelu nadregionálneho ÚSES SR do kategórie nadregionálnych biokoridorov. Malé Karpaty sú totiž súčasťou biokoridoru nadregionálneho významu na trase Malé Karpaty – Strážovské vrchy – Tatry – Pieniny, ktorý je významný z hľadiska prenikania alpských a

západokarpatských druhov fauny a flóry po alpsko-západokarpatskej trase z Rakúska cez Devínsku Kobylu, Malé Karpaty, Strážovské vrchy do tatranskej oblasti. Migračný koridor plní funkciu hlavne pre veľké druhy stavovcov a šelmy ako sú medveď hnedý, vlk, rys, los, psík medvedíkovitý, šakal...

Ďalším migračným koridorom nadväzujúcim na pohorie Malých Karpát je nadregionálny biokoridor podmalokarpatský. Tento vedie vedúci úpäťm pohoria Malé Karpaty (ekotón typu les-bezlesie.) Do hodnoteného katastra obce Horné Orešany však nezasahuje. Funkciu migračného koridoru vedúceho úpäťm Malých Karpát (ekotón typu les-bezlesie, vinohrady) na území katastra horné Orešany plní regionálne biocentrum Orešany.

Migračné koridory na regionálnej úrovni v hodnotenom katastri zastupuje tok Parná, ktorý je kategorizovaný v regionálnom ÚSES ako Regionálny biokoridor RBk3 Parná. Parná je veľmi dobre zachovaný vodný tok s prirodzeným charakterom koryta v hornej časti toku, v strednej a čiastočne aj v dolnej časti sú koryto a brehy upravené. Tok Parnej prepája vrchovinové biotopy so stepnými biotopmi Trnavskej pahorkatiny a Trnavskej roviny. Tokom môžu migrovať vodné a na vodu viazané živočíchy a brehovými porastmi suchozemské živočíchy a vtáky.

Kataster obce Horné Orešany má aj jestvujúcu sieť migračných koridorov na miestnej úrovni. Sú to hlavne poľné komunikácie so sprievodnou nelesnou vegetáciou a poľnohospodársku krajinu. Takého líniové prvky sa nachádzajú v juhozápadnej časti katastra obce na hranici s k.ú. Dolné Orešany, a líniové porasty ťahajúce sa južne z lokality Všivavec po hranici s k.ú. Boleráz a líniové porasty ťahajúce sa smerom SZ - JV v juhovýchodnej časti katastra obce.

Rozvojové lokality navrhované v zmene územného plánu ZaD 03/2020 - 08 Ohlajty a ZaD 03/2020 - 06 Horné záhumnie II zasahujú čiastočne do migračného koridoru vedúceho úpäťm Malých Karpát RBc Orešany.

7. Krajina – štruktúra, typ, scenéria, stabilita, ochrana

Súčasná krajinná štruktúra (druhotná krajinná štruktúra, využitie zeme) je tvorená súborom prvkov, ktoré človek ovplyvnil, čiastočne alebo úplne pozmenil, resp. novovytvoril ako umelé prvky krajiny. Základné prvky SKŠ tvorí:

- lesná vegetácia,
- nelesná drevinová vegetácia,
- vinohrady,
- trvalo trávnaté porasty,
- poľnohospodárska pôda
- vodné toky a plochy,
- sídelné a technické prvky,
- dopravné objekty a línie,
- sídelná vegetácia,

Lesná vegetácia

V lesných porastoch Malých Karpát dominuje buk - až 57%, dub - 13% a hrab - 9%. Z hľadiska vekovej štruktúry porastov najviac je zastúpená u buka veková kategória 61 - 80 rokov, u duba veková kategória 81 - 100 rokov, u hrabu veková kategória 61 - 80 rokov. V lesných porastoch v lokalite Všivavec prevažuje buk, hrab, jaseň a miestami sa tu vyskytujú borovicové monokultúry.

Nelesná drevinová vegetácia

Má osobitné postavenie medzi ekostabilizačnými prvkami. V rámci MÚSES má funkciu biokoridorov. Je najčastejšie líniového charakteru, v smere SZ – JV, tvorí ju hlavne sprievodná vegetácia tokov a poľných ciest, poľné remízky a ochranná líniová zeleň výrobných plôch.

Vinohrady

Južné svahy Malých Karpát sú historicky využívané na pestovanie viniča, a predstavujú významný krajinotvorný prvok územia obce. V súčasnosti sú však mnohé vinohrady zlikvidované, premenené na ornú pôdu, záhrady alebo zastavané územia. V k.ú. obce zostali podľa údajov katastra na výmere tvoriacej len 3,23% z výmery katastra.

Trvalo trávnaté porasty

Podľa štatistických informácií sú v katastri obce Horné Orešany v rámci poľnohospodárskej pôdy zastúpené trvalo trávnaté porasty 51,2348 ha , t. j. 2,37% z výmery katastra. Nachádzajú sa na úpätí pohoria a popri vodných tokoch.

Poľnohospodárska pôda

Poľnohospodárska pôda je v k. ú. Horné Orešany na celkove výmere 772,5329 ha, čo predstavuje asi t.j. 35,81 % z výmery katastra. Podiel ornej pôdy je z celkovej výmery poľnohospodárskej pôdy v k. ú. asi 80,67 %.

Vodné toky a plochy

Katastrom obce pretekajú vodné toky Parná, Podhájsky potok a drobné vodné toky Majdan, Bohatá, Orešiansky náhon (Orešianka, Orešanský potok, Mladý potok) a Smutná. Vodné toky sú neupravované s prirodzeným režimom odtoku povrchových vôd. Na vodnom toku Parná bola vybudovaná v katastri obce vodná nádrž Horné Orešany a v lokalite Parina je vybudované rybné hospodárstvo – „Rybáreň“. Vodné toky sú neupravované s prirodzeným režimom odtoku povrchových vôd a predstavujú významné biotopy v rámci regionálneho a miestneho územného systému ekologickej stability.

Sídlné a technické prvky (antropogénne prvky)

Predstavujú zastavané plochy sídla a jeho miestnych častí rozptýlených po okolí, ako aj ostatné plochy, napr. poľnohospodárske družstvo a línie technickej infraštruktúry ako sú elektrovedy a technické vybavenie územia. Celková zastavaná plocha obce predstavuje 110,4074 ha , t. j. 5,11% z výmery katastra. Ide hlavne o vidiecky typ zástavby.

Dopravné objekty a línie

Kataster obce je dobre sprístupnený cestnou sieťou. Dopravné objekty predstavujú cesty II. a III. triedy, miestne komunikácie v obci, účelové a poľné komunikácie.

Sídlna vegetácia

Kategória plôch zelene v rámci zastavaného územia obce:

- A. verejná zeleň – plochy vo vlastníctve obce, verejnosti prístupné bez obmedzenia,
- B. vyhradená zeleň – plochy neprístupné, súkromné vlastníctvo, napr. vinohrady, plochy zelene v areáloch družstva atď.,
- C. špeciálna zeleň – napr. cintorín.

A. verejná zeleň

Situovanie obce ovplyvňuje aj charakter výsadby vegetácie v sídle. V zastavanom území obce zeleň predstavuje hlavne sprievodnú zeleň komunikácií, vodných tokov, verejných priestorov napr. pri kultúrnom dome a obecnom úrade, zeleň pri ihrisku, pri základnej škole a pod. Ostatnú nelesnú drevinovú zeleň predstavuje hlavne brehový porast, ktorý sa tiahne obcou popri potoku Parná a Orešanskom náhone. Toto poskytuje veľký potenciál pre zvýšenie kvality verejnej zelene obce.

Celkove obecná verejná zeleň by potrebovala revitalizačný zásah vo forme prebierok, rezov, prípadne dosadby nových jedincov pre zvýšenie funkčnej efektivity drevinovej vegetácie, ozdravenia porastov a likvidácie tých, ktoré sú napadnuté škodcami.

K najpočetnejším druhom vegetácie patria viaceré druhy javorov, topoľov, orech kráľovský, jaseň, čerešňa vtáčia, lipa malolistá a ďalšie. V kríkovej etáži prevládajú druhy baza čierna, bršlen európsky, ruža šípová a zob vtáčí. Zeleň zastavaného územia tvoria aj vysadené druhy ihličnatých drevín ako sú tuje, smrek a borovice.

Celková ekologická významnosť porastov bola zhodnotená ako prevažne priemerná. Nižšia hodnota významnosti porastov bola zapríčinená najmä ich nižšou biodiverzitou, ale tiež zapojenosťou. Vrstevnatosť bola naopak zvyšujúcim prvkom ekologickej významnosti pre väčšinu plôch.

B. vyhradená zeleň

Plochy súkromnej zelene tvoria predovšetkým záhrady, ktoré sú zastúpené v obci asi 30 % z plochy zastavaného územia obce. Zeleň v nich tvoria prevažne druhy pestované za účelom produkcie ovocia a zeleniny, ozdobné druhy krovín a kvetinová výsadba.

C. špeciálna zeleň

Zeleň cintorína – vnútornú plochu cintorína predstavujú predovšetkým nízke porasty ozdobných krovín a trávniky, vzrastlé dreviny sú vysadené na južnom obvode cintorína. Ide o listnaté druhy predovšetkým lipy v kombinácii s ihličnatými drevinami v celkove dobrom zdravotnom stave.

Krajinná štruktúra - historická

Historické mapy z rokov 1810/1869 zobrazujú relatívne organizovanú kultúrnu krajinu s výraznými hranicami medzi zónami s rôznou intenzitou využívania. Na kompaktnú zónu intravilánu nadväzovala južne zóna s krajinnou maticou ornej pôdy, v ktorej sa na poľnohospodársky nevhodných územiach vyskytovali pasienky, v menšej miere lúky a severne sa rozkladali na južných stráňach pohoria vinohrady a vyššie na odlesnených plochách Holého vrchu sa rozkladali kroviská až lesokroviská. Lesy pokrývali predovšetkým plochy najnevhodnejšie z hľadiska poľnohospodárskeho využitia. Orná pôda bola rozdelená do tablí alebo honov úvozmi, poľnými cestami, ktoré boli lemované stromovými alejami. Medzi tokom Parnej a Orešanským náhonom sa rozprestierali rozsiahle lúky a pastviny s kroviskami a solitérnymi stromami.

Krajinná štruktúra - navrhovaná

Zmenami a doplnkami sa v širšom kontexte do krajinej štruktúry obce Horné Orešany výrazne nezasiahne. V užšom merítku je možné konštatovať, že rozvojový zámer 03/2020 - 6 Horné záhumnie II zasiahne do krajinej štruktúry nahradením plôch vinogradov urbanizovaným územím v celkovej ploche cca 3 ha. Uvedená zmena však má základ už v nadväzujúcom jestvujúcom urbanizovanom území (plochy bývania v RD) severovýchodným smerom (na plochách pôvodných vinogradov schválením zmien a doplnkov č. 1/2012 ÚPN obce Horné Orešany - lokalita A10 - Ohlajty a vyčlenením plôch bývania vo výhlade - lokalita AV4 Horné záhumnie I. - niektoré stavby tu už povolené aj skolaudované p.č. 700/60, 700/156, 700/157, 700/104).

Krajinný typ

V severozápadnej časti k.ú. obce prevláda prírodno-historický typ s extenzívne využívanou poľnohospodárskou (vinohradnícky využívané úbočia Malých Karpát) a lesnou krajinou s využitím aj ako rekreačná krajina. Na mnohých miestach - prevažne mimo k.ú. obce Horné Orešany - sa zachoval tradičný spôsob využívania územia s pôvodnou architektúrou (pôvodné vinice a vinohradnícke prístrešky, pustáky). Tvorí fenomény na rozhraní kultúrnej a prírodnej krajiny. Zachovanie tradičnej kultúrnej krajiny je veľmi zložitá a problémová, pretože v mnohých prípadoch pôda, ktorá sa extenzívne nevyužíva, napr. na vinohradníctvo postupne podlieha sukcesným procesom, zarastá, a tak zanikajú aj vzácne biotopy.

V juhovýchodnej časti katastra prevláda prírodno-kultúrny typ s prevahou poľnohospodárskej krajiny a vidieckymi sídlami, kde sa vyskytujú väčšie alebo menšie enklávy historických krajinných štruktúr v závislosti od intenzity využívania územia, ktorý prechádza až do prírodno-kultúrneho typu so silne devastovanou, narušenou a intenzívne využívanou krajinou (urbanizovaná a intenzívne poľnohospodársky a priemyselne využívaná krajina).

Krajinný ráz a typické krajinné znaky

Krajinný ráz je súhrn typických znakov, vlastností, javov a hodnôt krajiny, ktoré vytvárajú ich celkový charakter.

Typické znaky krajiny v k.ú. obce predstavujú:

- lesnaté pohorie Malých Karpát - Holý vrch,
- malokarpatské vinohrady na južnom úbočí pohoria a Všivavca,
- vidiecka zástavba obce s dominantným kostolom,
- vodná nádrž obkolesená neurbanizovanou, resp. mierne urbanizovanou krajinou,
- rekreačná krajina v lokalite Majdánske s čiastočne pôvodnou zástavbou,

• Prírodná charakteristika

Kataster obce, vzhľadom na to, že sa rozprestiera v dvoch geomorfologicky rozličných celkoch má na juhovýchode ráz poľnohospodárskej krajiny - Trnavská pahorkatina a na severozápadnej časti ráz vrchovinej krajiny - Malé Karpaty.

Poľnohospodárska krajina má charakter aluviálnej nivy obkolesenej pahorkatinným reliéfom. Ústredným vodným tokom je v tejto časti Parná. Územie má nízke zastúpenie nelesnej drevinovej vegetácie.

Súvislé lesné porasty sa vyskytujú prakticky len v lesnom komplexe pohoria Malých Karpát a jeho východnom výbežku lokalite Všivavec. Lesy tvoria predovšetkým súvislé plochy dubovo-hrabových porastov a na Všivavci dubovo-brestovo-jaseňové porasty. Vinohrady na úbočí Malých Karpát zvyšujú diverzitu krajinnej štruktúry a súčasne vytvárajú jej výrazný identifikačný znak.

• Vizuálno-optická charakteristika - v severných a severozápadných pohľadoch je dominantné pohorie Malých Karpát (vrch Dubník a Holý vrch), kde na úbočiach sa nachádzajú pásové vinice terasované po vrstevnici a to buď produkčné alebo opustené tzv. „pustáky“. V južných pohľadoch prevažuje pahorkatinná poľnohospodárska krajina s veľkoblokovým spôsobom obhospodarovania miestami rozdelené drobnými plošnými a líniovými porastmi nelesnej drevinovej vegetácie. Na prechode pahorkatinnej a vrchovinnej časti sa rozprestiera vidiecka zástavba s dominantným kostolom.

• Historická charakteristika - územie je spojená predovšetkým s vinohradníctvom a lesným hospodárstvom. Malokarpatské vinice, ktoré sa rozkladajú na rozhraní Podunajskej nížiny a Malých Karpát, predstavujú historický typ kultúrnej krajiny - vinohradnícka kultúrna krajina. Z historických máp (2. vojenské mapovanie (Františkovo) Rakúsko-Uhorska, ktoré prebiehalo v období 1806 – 1869), ktoré zobrazujú historický ráz prostredia, ktorý sa už z reálnej krajiny vytráca, vyplýva, že kataster obce bol značne odlesnený (svedčí o tom aj názov Holý vrch, ktorý bol skoro úplne odlesnený, Všivavec bol odlesnený a ťažil sa tam vápenec) úbočia Malých Karpát a južné svahy Všivavca tvorili pasienky a vinice. Popri meandrujúcom potoku Parná (pod pohorím) sa rozprestierali rozsiahle lúky a pasienky. Obec predstavovala jednoradovú vidiecku zástavbu po oboch stranách cesty.

V lokalite Majdán na formovanie obrazu krajiny malo vplyv predovšetkým vybudovanie továrne na vápno a náterové hmoty, pričom sa tu nadväzne začala vytvárať lokálna izolovaná zástavba bývania.

Z vojenského mapovania z rokov 1952 - 1957 je vidno, že charakter krajiny sa výrazne nemenil, rozšírila sa zástavba obce smerom juhovýchodným smerom na Suchú nad Parnou a vybuďovala sa vodná nádrž na toku Parnej.

Od roku 1957 do súčasnosti je vidieť výrazný zastavaného územia obce v juhovýchodnom smere - viacosová zástavba - vznikli dve rovnobežné ulice s hlavnou komunikáciou v smere na Dolné Orešany (ulice horné záhumnie a Dolné Záhumnie), pričom jedna z nich sprístupňuje obytnú zástavbu vzniknutú na území niekdajších vinohradov a druhá na plochách záhrad a pasienkov medzi Orešanským náhonom a Parnou. Výrazne sa rozšírila aj zástavba v smere severojužnom kde sa urbanizované plochy tlačia na pôvodné vinohrady pod Všivavcom.

Niektoré opustené vinohrady v súčasnosti predstavujú tzv. „biele plochy“, t. j. pozemky charakteru lesa rastúceho na nelesnej pôde, evidované v katastri nehnuteľností ako poľnohospodárske pozemky.

8. Chránené územia, chránené stromy a ochranné pásma podľa osobitných predpisov [napr. národné parky, chránené krajinné oblasti, navrhované chránené vtáčie územia, územia európskeho významu, európska sústava chránených území (Natura 2000), chránené vodohospodárske oblasti], územný systém ekologickej stability (miestny, regionálny, nadregionálny)

Územná ochrana prírody

V k. ú. obce Horné Orešany sa nachádzajú chránené územie vyhlásené podľa zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny a to: veľkoplošné, maloplošné a územia sústavy Natura 2000. Ostatné územie sa nachádza v 1. stupni územnej ochrany v rozsahu podmienok § 12 zákona č. 543/2002 Z. z.

Chránené územia národnej sústavy:

Veľkoplošné CHÚ - Chránená krajinná oblasť Malé Karpaty,

Maloplošné chránené územia: Chránený areál Všivavec,

Prírodná rezervácia Lošonský háj,

Územia, ktoré sú súčasťou súvislej európskej sústavy chránených území NATURA 2000

Je to sústava chránených území členských krajín Európskej únie a hlavným cieľom jej vytvorenia je zachovanie prírodného dedičstva, ktoré je významné nielen pre príslušný členský štát, ale najmä pre EÚ ako celok. Táto sústava chránených území má zabezpečiť ochranu najvzácnejších a najviac ohrozených druhov voľne rastúcich rastlín, voľne žijúcich živočíchov a prírodných biotopov vyskytujúcich sa na území štátov Európskej únie a prostredníctvom ochrany týchto druhov a biotopov zabezpečiť zachovanie biologickej rôznorodosti v celej Európskej únii.

Sústavu NATURA 2000 tvoria 2 typy území:

- chránené vtáčie územia (CHVÚ)
- územia európskeho významu (ÚEV)

Do katastra obce Horné Orešany zasahujú nasledovné územia:

SKCHVÚ014 Malé Karpaty.

SKÚEV0267 Biele hory

SKÚEV1267 Biele hory

SKÚEV0277 Nad vinicami,

Chránené vtáčie územie Malé Karpaty

K. ú Horné Orešany leží na severovýchodnom okraji CHVÚ Malé Karpaty. CHVÚ bolo vyhlásené Vyhláškou Ministerstva životného prostredia SR č. 216/2005 Z. z. na účely zachovania biotopov druhov vtákov európskeho významu a biotopov sťahovavých druhov vtákov sokola rároha, včelára lesného, d'atľa prostredného, výra skalného, lelka lesného, bociana čierneho, d'atľa bielochrbtého, d'atľa hnedkavého, d'atľa čierneho, sokola sťahovavého, muchárika bielokrkeho, muchárika červenohrdlého, strakoša červenochrbtého, žlny sivej, penice jarabej, prepelice poľnej, krutihlava hnedého, muchára sivého, žltouchvosta

lesného, prhl'aviara čiernohlavého, hrdličky poľnej a orla kráľovského a zabezpečenia ich prežitia a rozmnožovania.

CHVÚ sa rozprestiera v okresoch Bratislava III, Bratislava IV, Malacky, Myjava, Pezinok, Piešťany, Senica a Trnava.

V okrese Trnava sa Chránené vtáčie územie nachádza v katastrálnych územiach Dobrá Voda, Dechtice, Buková, Smolenice, Lošonec, Smolenická Nová Ves, Horné Orešany, Dolné Orešany a Dlhá.

Za zakázané činnosti, ktoré môžu mať negatívny vplyv na predmet ochrany chráneného vtáčieho územia, sa v častiach chráneného vtáčieho územia uvedených v prílohe č.

2 považuje

- a) vykonávanie výchovnej a obnovnej ťažby, zalesňovania, ochrany lesa a sústred'ovania dreva (ďalej len „lesohospodárska činnosť“) od 1. marca do 30. júna,
 - b) vykonávanie obnovnej ťažby iným spôsobom ako účelovým výberom v lesoch ochranných a lesoch osobitného určenia,
 - c) obnovná ťažba veľkoplošnou formou podrastového hospodárskeho spôsobu a holorubným hospodárskym spôsobom v hospodárskych lesoch,
 - d) odstraňovanie a poškodzovanie hniezdnych a dutinových stromov, ak tak určí štátny orgán ochrany prírody a krajiny (ďalej len „orgán ochrany prírody“),
 - e) umiestňovanie stavby a budovanie lesnej cesty alebo zväžnice,
 - f) budovanie a vyznačenie turistického chodníka, bežeckej trasy, lyžiarskej trasy alebo cyklotrasy.
- (2) Za zakázané činnosti, ktoré môžu mať negatívny vplyv na predmet ochrany chráneného vtáčieho územia, sa na pozemkoch okrem častí uvedených v odseku 1 považujú
- a) lesohospodárska činnosť a realizácia poľnohospodárskych prác od 15. februára do 15. júla vykonávaná v blízkosti hniezda, ak tak určí orgán ochrany prírody,
 - b) odstraňovanie alebo poškodzovanie hniezdnych a dutinových stromov, ak tak určí orgán ochrany prírody,
 - c) rozorávanie trvalých trávnych porastov.

V k. ú. obce Horné Orešany sa CHVÚ rozprestiera na nasledovných parcelách:

700/1, 700/2, 700/3, 700/4, 700/5, 700/6, 700/7, 700/8, 700/9, 700/10, 701/1, 701/2, 714/1, 714/2, 715/1, 715/2, 717/1, 717/2, 718/3/1, 718/3/2, 720/3/1, 720/3/2, 720/4, 723/1, 723/2, 726/2, 726/4, 730/2/1, 730/2/2, 732/2, 734/2, 734/4/1, 734/4/2, 736/2, 736/3/1, 736/3/2, 736/4, 744/2/1, 744/5, 745/3, 752/2, 754/2/1, 754/2/2, 755, 756/1, 756/2, 756/3, 757/1, 757/2, 763/2, 764/1, 764/2, 764/3, 766/3, 766/5, 776/2, 778, 782/1, 783, 791/2, 794, 795/1, 796/1, 796/2, 796/3, 798/1, 798/2, 798/3, 799/1, 799/2, 799/3, 799/4, 800/2, 800/3, 801/1, 801/2, 801/3, 802/1, 802/2, 802/3, 802/4, 803/1, 803/2, 803/3, 803/4, 804/1, 804/2, 804/4, 804/5, 804/6, 804/7, 805/1, 805/2, 805/3, 805/4, 805/5, 805/6, 806/1, 806/2, 807/1, 807/2, 808/1, 808/2, 808/3, 808/4, 808/5, 808/6, 808/7, 809/1, 809/2, 810/1, 811/1, 811/2, 812, 813, 814, 816, 817, 818, 820/1, 820/2, 821/1, 821/2, 822/1, 822/2, 823/1, 823/3, 824, 825/1, 825/2, 825/3, 826, 827/1, 827/2, 828/1, 828/2, 828/3, 829/1, 829/2, 830/1, 830/2, 830/3, 830/4, 830/5, 830/7, 831, 832, 833, 834, 836/1, 836/2, 837/1, 837/4, 837/6, 837/8, 837/9, 837/10, 838, 840, 842/1, 842/2, 842/3, 843/1, 843/2, 844/1, 844/3, 845/1, 845/2, 846, 847/1, 847/2, 847/3, 850, 851/3, 852/4, 860/1, 862/1, 862/2, 865/2, 870/2, 870/3/1, 870/3/2, 871/1, 871/2, 872/1, 872/2, 872/3, 872/4, 873/1, 873/2, 873/3, 875/3/1, 875/3/2, 875/4, 875/5, 875/6, 876/1/1, 876/1/2, 876/2/1,

876/2/2, 876/3, 876/4, 877/1/1, 877/1/2, 878/1, 878/2, 878/3, 878/4, 878/5/1, 878/5/2, 878/6, 879/1, 879/2, 880/1/1, 880/1/2, 880/2/1, 880/2/2, 880/3, 881/1, 881/2, 881/3, 881/4/1, 881/4/2, 881/5, 881/6, 882/1/1, 882/1/2, 882/2, 882/3/1, 882/3/2, 882/4, 882/5, 882/6, 882/7, 884/2/1, 884/2/2, 885/2/1, 885/2/2, 886/1/1, 886/1/2, 886/2/1, 886/2/2, 887/1, 887/2, 887/3, 887/4, 887/5, 887/6/1, 887/6/2, 887/7/1, 887/7/2, 893/1, 893/2, 895, 896/1, 897/1, 897/2, 897/3, 897/4, 904/2, 904/4, 916/1/1, 916/1/2, 928/1, 930, 933/1, 933/2, 933/3, 935/2, 934/2, 936/1, 936/2, 937/1, 937/3, 937/4, 939/1, 940, 945/2, 945/48, 945/49, 945/50, 946, 947, 948/1, 948/2, 948/3, 949/1, 949/2, 949/3, 949/4/1, 949/4/2, 950/1, 950/2, 950/3, 953, 954, 955/2, 955/3, 958, 961, 962, 964, 1939/1, 1939/11, 1944/1, 1944/2, 1945, 1946, 1947, 1948/2, 1960/1, 1960/3, 1960/4, 1960/5, 1960/6, 1960/7, 1960/8, 1960/9, 1960/10, 1960/11, 1960/12, 1960/13, 1960/14, 1960/15, 1960/16, 1960/17, 1960/18, 1960/21, 1960/22, 1966/2, 1995, 1996, 2004/1, 2004/2, 2004/3, 2004/36, 2004/41, 2004/49, 2004/53, 2004/63, 2004/64, 2004/90, 2004/91, 2004/115, 2004/118, 2004/121, 2004/128, 2005/1, 2005/2, 2005/3, 2007, 2008, 2009/1, 2009/2, 2009/3, 2009/5/1, 2009/5/2, 2009/6/1, 2009/6/2, 2009/7, 2009/8, 2009/12, 2009/13, 2014/5, 2014/7, 2014/11, 2014/15, 2014/16, 2019/1, 2020, 2021, 2023/1, 2023/2, 2023/3, 2024, 2025, 2026, 2027/1, 2027/2, 2029/1, 2029/2, 2029/3, 2029/4, 2029/5, 2029/7, 2029/8, 2029/9, 2030/1, 2030/2, 2030/3, 2031/1, 2031/2, 2031/3, 2031/4, 2031/5, 2031/6, 2031/7, 2031/8, 2031/9, 2031/10, 2032, 2033/1, 2033/2, 2033/3, 2033/4, 2034, 2035/1, 2036, 2037, 2038, 2039/1, 2039/2, 2039/3, 2039/4, 2039/5, 2039/6, 2039/7, 2039/8, 2039/9, 2039/10, 2039/11, 2040/1, 2040/2, 2040/3, 2041/1, 2041/2, 2041/5, 2041/6, 2041/7, 2042/1, 2043, 2044/1, 2044/2, 2044/3, 2045, 2046, 2047, 2048, 2049, 2050/1, 2050/2, 2050/3, 2051, 2052, 2053, 2054, 2055/1, 2055/2, 2055/3, 2056, 2057, 2058, 2059/1, 2059/2, 2060, 2061/1, 2061/2, 2062, 2063, 2064, 2065, 2066, 2067, 2068, 2069, 2070, 2071, 2072/1, 2072/2, 2073, 2074, 2075, 2076, 2077, 2078, 2079, 2080, 2081/1, 2081/2, 2081/3, 2081/4, 2081/5, 2082/1, 2082/2, 2082/3, 2083, 2084, 2087/1, 2087/2, 2089, 2090, 2091/1, 2091/2, 2092/1, 2092/2, 2092/3, 2092/4, 2093, 2094, 2095, 2096/1, 2096/2, 2097, 2099, 2100, 2101, 2102, 2103, 2108, 2109, 2113, 2114, 2115, 2116, 2117, 2118, 2120, 2121, 2122, 2123/1, 2123/2, 2124, 2125, 2126, 2127, 2128, 2129, 2130, 2131, 2133/1, 2133/2, 2134/1, 2134/2, 2137, 2138, 2139, 2140/1, 2140/2, 2141, 2142, 2143, 2144, 2145.

Charakteristika avifauny CHVÚ

CHVÚ je jedným z 3 až 5 najvýznamnejších území pre hniezdenie d'atľa prostredného, orla kráľovského a včelára lesného. V minulosti tu hniezdila aj početná populácia sokola rároha. Rozlohou lesných porastov a svojou polohou medzi dvoma nížinami poskytuje územie vhodné podmienky aj na hniezdenie ďalších druhov dravcov, d'atľov a spevavcov, najmä dutinových hniezdičov. Okrem troch kritériových druhov tu hniezdi viac ako 1 % národnej populácie ďalších 18 druhov. Systematický výskum vtákov v Malých Karpatoch prebiehal najmä v druhej polovici 20. storočia. Z tohto obdobia bolo publikovaných viacero rozsiahlejších prác faunistického charakteru, z neskoršieho obdobia pochádzajú aj práce venované avifaune vodných nádrží a urbánnych celkov. Po vyhlásení CHVÚ sa osobitná pozornosť venovala aj d'atľom a ďalším dutinovým hniezdičom. Ďalšie údaje o vtáctve tohto územia možno nájsť v prácach širšieho zamerania. V súčasnosti v území prebieha aj dlhodobý monitoring dravcov a sov (sokol rároh, sokol sťahovavý, orol kráľovský, včelár lesný, výr skalný) a vybraných druhov d'atľov a spevavcov – dutinových hniezdičov.

S cieľom zabezpečiť ochranu chráneného vtáčieho územia, a pritom obmedziť bežné obhospodarovanie a iné socioekonomické využívanie pozemkov len v nutnom rozsahu, boli v

CHVÚ Malé Karpaty vyčlenené časti pozemkov, tzv. ekologicko-funkčné priestory, ktoré majú osobitný význam pre ochranu európsky významných druhov vtákov. Celková výmera ekologicko-funkčných priestorov v CHVÚ Malé Karpaty dosahuje 5 224 ha. Na lesnom pôdnom fonde sú vyčlenené 2 ekologicko-funkčné priestory (hniezdne biotopy druhov dubín a hniezdne biotopy druhov bučín), hniezdne biotopy druhov bučín pozostávajúce z 307 vymedzených samostatných jednotiek (polygónov) o celkovej výmere 3 307 ha. Do ekologicko-funkčného priestoru hniezdičov lúk a pasienkov bolo zahrnutých 15 v samostatných lúčnych a pasienkových polygónov o výmere 1 259 ha. Ďalším je ekologicko-funkčný priestor kriačínových druhov, do ktorého je zaradených 13 samostatných jednotiek v (polygónov) o výmere 658 ha.

Najvýznamnejším opatrením na zabezpečenie priaznivého stavu väčšiny výberových druhov v CHVÚ je zmena súčasného spôsobu lesného hospodárenia – ťažba dreva výberkovým spôsobom, zachovanie starých stromov v porastoch pre hniezdenie dravcov a s dostatkom dutín pre dutinové hniezdiče, obmedzenie výstavby lesných ciest a lesohospodárskych činností v okolí hniezd výberových druhov dravcov a bociana čierneho v hniezdnom období, resp. vytvorenie ochranných zón v okolí ich hniezd. Na zabezpečenie vhodných lovísk dravcov a sov a biotopov vtákov otvorenej krajiny je dôležité zachovať existujúce lúky a pasienky a zabrániť ich zarastaniu drevinami, ako i rozširovaniu zastavaného územia na úkor týchto biotopov. S tým súvisí aj ochrana viníc pred ich likvidáciou.

Program starostlivosti o CHVÚ Malé Karpaty nebol dosiaľ schválený. Medzi strategické ciele tohto programu na dosiahnutie priaznivého stavu biotopov európsky významných druhov vtákov v CHVÚ Malé Karpaty sú navrhnuté tieto ciele:

- udržať prirodzené zloženie lesných biotopov a postupne rekonštruovať zmenené porasty s vysadenou borovicou,
- zachovať vekovú štruktúru porastov tak, aby podiel porastov vekových tried nad 70 rokov neklesol pod 40%,
- v ekologicko-funkčných priestoroch (hniezdných biotopoch hniezdičov dubín a bučín) vytvoriť podmienky blízke prírodnému lesu, umožňujúce týmto častiam lesa plniť funkcie hniezdného a potravného biotopu európsky významných druhov vtákov,
- udržať alebo rozšíriť plošné zastúpenie biotopov hniezdičov lúk a pasienkov, zabrániť ďalšiemu úbytku lúk a pasienkov v podhorí Malých Karpát,
- udržať prirodzenú štruktúru xerothermných trávno-bylinných porastov, predovšetkým zamedziť zalesneniu pozemkov nepôvodnými druhmi, napr. borovicami,
- udržať súčasné plošné zastúpenie kriačínových biotopov a zlepšiť ich kvalitatívne zloženie, – zvýšiť počet hniezdiacich párov sokola rároha na 6 párov,
- udržať súčasný stav hniezdnej populácie včelára lesného a d'atľa prostredného,
- zvýšiť počet hniezdiacich párov orla kráľovského a sokola sťahovavého na 4 páry,
- udržať alebo zvýšiť počet ostatných hniezdiacich druhov vtákov.

SKÚEV0267 Biele hory

K. ú Horné Orešany leží na severovýchodnom okraji SKÚEV. Územie bolo vyhlásené z dôvodu ochrany biotopov európskeho významu: Bukové a jedľové kvetnaté lesy (9130), Dealpínske travinnobylinné porasty (6190), Suchomilné travinnobylinné a krovinové porasty na vápnitom podloží (dôležité stanovištia vstavačovitých) (6210), Vlhkomilné vysokobylinné lemové spoločenstvá na poriečnych nivách od nížin do alpínskeho stupňa (6430), Nížinné a podhorské kosné lúky (6510), Nespevnené karbonátové skalné sutiny montánneho až kolinného stupňa (8160), Karbonátové skalné steny a svahy so štrbinovou vegetáciou (8210), Pionierske porasty na plytkých karbonátových a bázičských substrátoch zväzu Alysso-Sedion albi (6110), kyslomilné bukové lesy (9110), Slatiny s vysokým obsahom báz (7230), Vápnomilné bukové lesy (9150), Lipovo-javorové sutinové lesy (9180), Lužné vrbovotopoľové a jelšové lesy (91E0), Karpatské a panónske dubovo-hrabové lesy (91G0), Teplomilné panónske dubové lesy (91H0), Eurosibírske dubové lesy na spraši a piesku (91I0), Nesprístupnené jaskynné útvary (8310) a druhov európskeho významu: poniklec prostredný (*Pulsatilla subslavica*), poniklec veľkokvetý (*Pulsatilla grandis*), klinček včasný Lumnitzerov (*Dianthus praecox subsp. lumnitzeri*), fúzač alpský (*Rosalia alpina*), fuzáč veľký (*Cerambyx cerdo*), plocháč červený (*Cucujus cinnaberinus*), roháč obyčajný (*Lucanus cervus*), spriadač kostihojový (*Callimorpha quadripunctaria*), priadkovec trnkový (*Eriogaster catax*), šidielko (*Coenagrion ornatum*), *Rhysodes sulcatus*, kunka žltobruchá (*Bombina variegata*), netopier obyčajný (*Myotis myotis*), netopier brvitý (*Myotis emarginatus*), netopier pobrežný (*Myotis dasycneme*), netopier ostrouchý (*Myotis blythi*), netopier veľkouchý (*Myotis bechsteini*), lietavec sťahovavý (*Miniopterus schreibersii*), uchaňa čierna (*Barbastella barbastellus*), podkovár malý (*Rhinolophus hipposideros*) a podkovár veľký (*Rhinolophus ferrumequinum*). Výmera SKÚEV je 10168,78 ha a rozkladá sa v okresoch Malacky, Pezinok a Trnava. V okrese Trnava zasahuje do k.ú. obcí Buková, Dolné Orešany, Horné Orešany, Lošonec a Smolenice. V k.ú. Horné Orešany je definovaný stupeň ochrany: 2 a rozkladá sa na parceliach č. : 2032, 2046, 2047, 2048, 2049, 2050/1, 2050/2, 2055/3, 2056, 2057, 2058, 2059/1, 2061/1, 2061/2, 2063, 2064, 2065, 2066, 2067, 2068, 2069, 2070, 2071, 2072/1, 2072/2, 2073, 2074, 2075, 2076, 2078, 2080, 2082/1, 2096/1, 2123/1, 2123/2, 2124, 2125, 2126, 2127, 2128, 2129, 2130, 2131, 2133/2, 2137, 2140/1, 2140/2, 2141, 2142.

Do navrhovaných rozvojových lokalít toto ÚEV nezasahuje.

SKÚEV1267 Biele hory

SKÚEV zasahuje do k. ú Horné Orešany na severozápadnom okraji - parcely č. 2054, 2062 - časť, 2140/1 - časť. Výmera lokality je 24,20 ha. Platí tu 2 stupeň ochrany.

Územie je vyhlásené z dôvodu ochrany biotopov európskeho významu: Nížinné a podhorské kosné lúky (6510), Lipovo-javorové sutinové lesy (*9180) a Lužné vrbovo-topoľové a jelšové lesy (*91E0).

Do navrhovaných rozvojových lokalít toto ÚEV nezasahuje.

SKÚEV0277 Nad vinicami

Územie je vyhlásené z dôvodu ochrany biotopu európskeho významu: Suchomilné travinnobylinné a krovinové porasty na vápnitom podloží (dôležité stanovištia

vstavačovitých) (6210) a druhu európskeho významu: jazýčkovec východný (*Himantoglossum caprinum*). Výmera lokality je 0,48 ha na rozkladá sa na parcele č. 851/3 v k.ú. Horné Orešany. Platí tu 4. stupeň ochrany.

Do navrhovaných rozvojových lokalít toto ÚEV nezasahuje okrem zámeru 03/2020-11, ktorý rieši problematiku komplexného manažmentu vody v záujme TUR obce Horné Orešany "Vodozádržné opatrenia, obnova Mladého potoka, program starostlivosti o lesy pre lesný celok Majdán na obdobie rokov 2019-2028"

Ochrana drevín

V katastri obce Horné Orešany sa nenachádzajú chránené stromy.

Územný systém ekologickej stability (ÚSES)

Územný systém ekologickej stability je taká celopriestorová štruktúra navzájom prepojených ekosystémov, ich zložiek a prvkov, ktorá zabezpečuje rozmanitosť podmienok a foriem života v krajine. Základ tohto systému predstavujú biocentrá, biokoridory a interakčné prvky nadregionálneho, regionálneho alebo miestneho významu. Sú to:

- biocentrum (Bc) predstavuje ekosystém alebo skupinu ekosystémov, ktorá vytvára trvalé podmienky na rozmnožovanie, úkryt a výživu živých organizmov a na zachovanie a prirodzený vývoj ich spoločenstiev,
- biokoridor (Br) je priestorovo prepojený súbor ekosystémov, ktorý spája biocentrá a umožňuje migráciu a výmenu genetických informácií živých organizmov a ich spoločenstiev, na ktorý priestorovo nadväzujú interakčné prvky.
- genofondovo významné lokality (GL) predstavujú územia s výskytom vzácnych a chránených druhov flóry a fauny. Významné sú pre zachovanie autochtónnej biodiverzity. Sú zaradené do mapy prvkov ÚSES ako doplnok k biocentrám.
- ekologicky významné segmenty krajiny (EVSK) sú časti krajiny, ktoré tvoria ekosystémy s relatívne vysokou ekologickou stabilitou (ES). Vyznačujú sa trvalosťou bioty a ekologickými podmienkami umožňujúcimi existenciu druhov prirodzeného genofondu krajiny (Low, 1995). Ich súčasťou sú prirodzené a prírode blízke biotopy z hľadiska ochrany genofondu, ako aj územia, ktoré plnia vyrovnávaciu funkciu (tlmia negatívne dôsledky ľudskej činnosti), ochranu významných zložiek krajiny a ochranu krajinného systému proti negatívnym degradačným a destabilizačným procesom (Ružička, Ružičková, 1992). Tieto pôsobia ako interakčné prvky a sprostredkovávajú priaznivé pôsobenie biocentier a biokoridorov na okolitú, ekologicky menej stabilnú krajinu. Majú menšiu rozlohu než biocentrá a biokoridory, veľmi často sú priestorovo izolované.

V zmysle zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov vytváranie a udržiavanie územného systému ekologickej stability je verejným záujmom. Podnikatelia a právnické osoby, ktoré zamýšľajú vykonávať činnosť, ktorou môžu ohroziť alebo narušiť územný systém ekologickej stability, sú povinní zároveň navrhnúť opatrenia, ktoré prispievajú k jeho vytváraniu a udržiavaniu. Tak isto sú na vlastné náklady povinní vykonávať opatrenia smerujúce k predchádzaniu a obmedzovaniu poškodzovania a ničenia ÚSES.

V rámci nadradenej územnoplánovacej dokumentácie, ktorou je Územný plán regiónu - Trnavského samosprávneho kraja (Aurex, 2014) sú v k.ú. Horné Orešany vyčlenené nasledovné prvky ÚSES:

Nadregionálny biokoridor - NBk4 Hrebeňový systém Malých Karpát,
- NBk8 Podmalokarpatský,

Regionálny biokoridor - RBk25 Parná

Regionálne biocentrum RBc Orešany.

Nadregionálny biokoridor - NBk Hrebeňový systém Malých Karpát - Malé Karpaty sú podľa Generelu nadregionálneho ÚSES SR súčasťou biokoridoru nadregionálneho významu na trase Malé Karpaty – Strážovské vrchy – Tatry – Pieniny (Húsenicová et al., 1991, 2002). Sú významné z hľadiska prenikania alpských a západokarpatských druhov fauny a flóry (Sabo et al., 2002). Ide o alpsko-západokarpatskú trasu, ekologický koridor xerotermofilnej, mezofilnej a montánnej bioty, ktorý prechádza z Rakúska cez Devínsku Kobylu, Malé Karpaty, Strážovské vrchy do tatranskej oblasti.

NBk8 Podmalokarpatský - predstavuje dlhý ekotónový pás typu bezlesie - les vedúci južným úpäťm Malých Karpát. Je tvorený lesnými porastmi, lúkami, plochami nelesnej drevinovej vegetácie a plochami vinohradov a pustákov. Toto ekotónové pásmo typické svojou vysokou biodiverzitou, nakoľko sa tu stretávajú druhy organizmov typické pre lesné aj agrárne biotopy.

Regionálny biokoridor - RBk 25 Parná - predstavuje veľmi dobre zachovaný vodný tok s prirodzeným charakterom koryta v hornej časti toku. Vodné toky prameniace v Malých Karpatoch a stekajúce do Trnavskej pahorkatiny tvoria s brehovými porastmi významné koridory prepájajúce biocentrá a genofondové plochy (napr. porasty v Ružovej doline medzi Košolnou a Suchou nad Parnou, lesík v Zelenči popri Parnej, lesík v lokalite Farský mlyn pri Trnave atď.), umožňujú migráciu rastlín a živočíchov medzi nimi. Z tohto koridoru v Trnavskej pahorkatine kolmo vychádzajú vetvy nelesnej vegetácie, remízok a sprievodnej vegetácie poľných ciest.

Regionálne biocentrum RBc Orešany - Územie je tvorené mozaikou vinohradov, sádov, lúk a opustených plôch na úpätí Malých Karpát v katastri obcí Horné Orešany a Dolné Orešany, ktoré poskytuje podmienky pre život celého spektra rastlín a živočíchov, výrazne sú zastúpené teplomilné druhy.

Prvky ÚSES na miestnej úrovni definuje územný plán obce horné Orešany:

- biocentrá na miestnej úrovni neboli navrhnuté,

- biokoridory miestneho významu, ktoré sú navrhnuté sú všetko prítoky potoka Parná:

mBk1 - vytvára pôvodný meandrový tok Smutná na severnej hranici k.ú. obce Horné Orešany s brehovými porastmi prameniacy v Malých Karpatoch. Tok je zregulovaný a pokračuje ako odvodňovací kanál. Prepája nBk8 a rBk25. Jeho väčšia časť sa nachádza v k.ú. Lošonec.

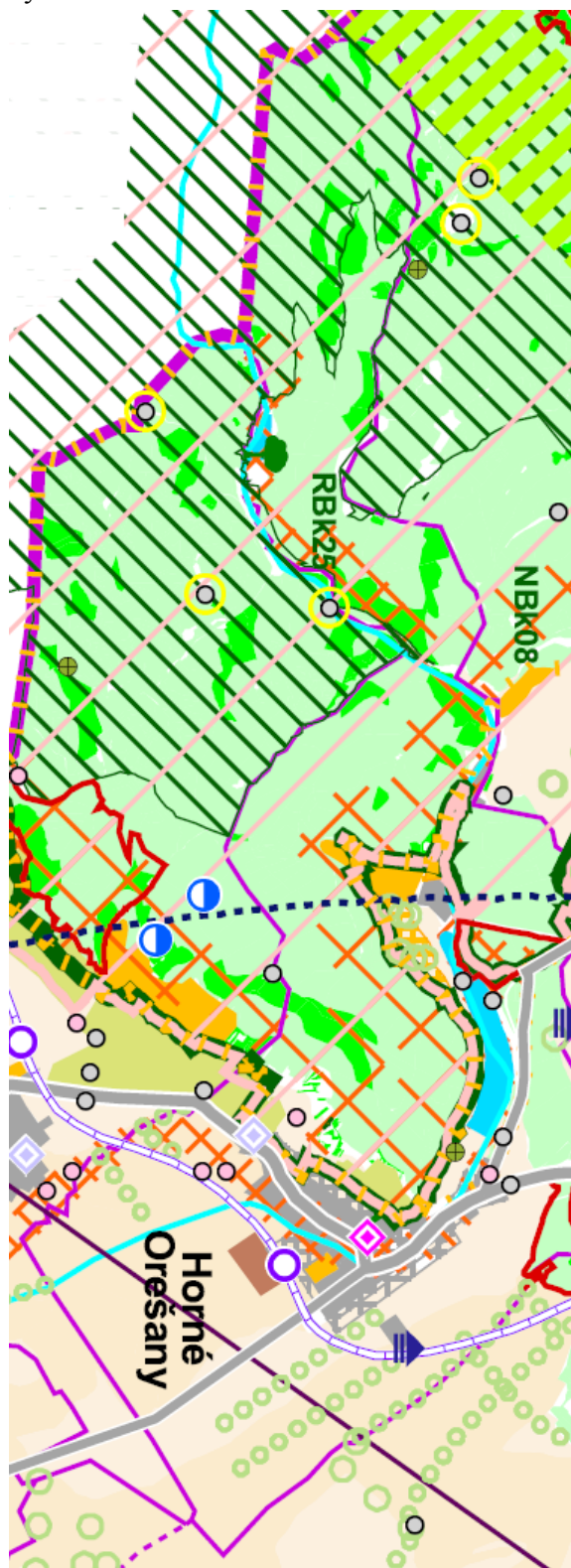
mBk2 Smutná 1 - vytvára zregulovaný tok Smutná na severnej hranici k.ú. obce Horné Orešany s brehovými porastmi prameniacy v Malých Karpatoch. Tok je zregulovaný a pokračuje ako odvodňovací kanál. Prepája nBk8 a rBk25. Jeho väčšia časť sa nachádza v k.ú. Lošonec.

mBk3 - vytvára potok Majdán na severnej hranici k.ú. obce Horné Orešany s brehovými porastmi prameniaci v Malých Karpatoch. Tok je zregulovaný a pokračuje ako odvodňovací kanál. Prepája nBk8 a rBk25.

mBk4 vytvára obtokový vodný kanál Orešianka (e.č. 5211055001) s brehovými porastmi.

V rámci MÚSES sú definované aj interakčné prvky plošné, ktoré sú tvorené plochami nelesnej drevinovej vegetácie, plochami TTP a plochami verejnej zelene v intraviláne. Interakčné prvky líniové sú navrhované ako aleje popri komunikáciách, líniová sprievodná zeleň popri vodných tokoch, pásy izolačnej zelene okolo športových areálov, priemyselných areálov a hospodárskych dvorov. Plnia izolačnú a estetickú funkciu.

Obr. 1: ÚPN- R TTK okresu Trnava - Návrh R-ÚSES a ekostabilizačných opatrení - výrez z výkresu

ÚZEMNÝ PLÁN REGIÓNU TRNAVSKÉHO SAMOSPRÁVNEHO KRAJA

VÝKRES OCHRANY PRÍRODY A KRAJINY VRÁTANE PRVKOV ÚZEMNÉHO SYSTÉMU EKOLOGICKEJ STABILITY

OCHRANA PRÍRODNÝCH A KRAJINNÝCH HODNÔT

			veľkoplošné chránené územie (CHKO)
			maloplošné chránené územie (PR, NPR, CHA, PP, NPP)
			územie európskeho významu (NATURA 2000)
			chránené vtáčie územie (NATURA 2000)
			medzinárodne významná mokraď (splňajúca kritériá Ramsarskej konvencie)
			mokraď národného významu
			biocentrum provincionálneho významu
			biocentrum nadregionálneho významu
			biocentrum regionálneho významu
			biokoridor nadregionálneho významu
			biokoridor regionálneho významu
			ochranný les
			trasovanie Alpsko-Karpatského biokoridoru
			ekodukt ponad diaľnicu D2
			plocha poľnohospodárskej pôdy zaradená do 1.- 4. skupiny bonitovovanej pôdno-ekologickej jednotky
			plocha poľnohospodárskej pôdy zaradená do 5.- 9. skupiny bonitovovanej pôdno-ekologickej jednotky
			chránená vodohospodárska oblasť Žitný ostrov (chránená oblasť prirodzenej akumulácie vôd)
			protipovodňová hrádza na riekach Morava, Váh a Dunaj
			vrt s geotermickými meraniami - geotermálny zdroj energie
			ložisko rašeliny
			vodný zdroj
			chránený strom

PRVKY ZELENÉ VO VOĽNEJ KRAJINE

			pobrežná sprievodná vegetácia vodných plôch a vodných tokov
			rozptýlená zeleň v poľnohospodárskej krajine
			významný líniový prvok zelene - stromoradie

Na účely ochrany prírody a krajiny sa obstaráva dokumentácia ochrany prírody a krajiny. Súčasťou je aj dokument Regionálny územný systém ekologickej stability okresu Trnava (2019), ktorý je v procese schvaľovania. Tento dokument klasifikuje prvky ÚSES aj na študovanom území. Na základe hodnotenia za prvky kostry ÚSES sa vybrali najhodnotnejšie lokality, ktoré možno považovať za biocentrá nadregionálneho a regionálneho významu na základe ich kvality i priestorových parametrov. V katastri obce Horné Orešany sú to:

Nadregionálne biocentrum NRBC Biele hory

Nadregionálny biokoridor NRBC2 Hrebeňový systém Malých Karpát

Regionálne biocentrum RBc2 Orešany

Regionálne biokoridor RBc3 Parná

Genofondová lokalita GL2 Všivavec

Ekologicky významný segment krajiny EVSK 3 Lošonský háj

Ekologicky významný segment krajiny EVSK13 VN Parina

Nadregionálne biocentrum NRBC Biele hory

Výmera existujúca, navrhovaná: 3478.21 ha

Stav: prevažne vyhovujúci,

Príslušnosť k ZUJ (k. ú.): rámci okresu **Trnava**: Buková, Dolné Orešany, Horné Orešany, Lošonec, Smolenice (zasahuje tiež do susedných okresov: Malacky, Pezinok a Senica)

Charakteristika, zastúpenie biotopov: Nadregionálne biocentrum Biele hory vzniklo rozšírením NRBC Roštún (GNÚSES, 1992), ktoré do vymedzeného územia nezasahovalo a boli k nemu pričlenené územia pôvodných regionálnych biocentier RBc Záruby, RBc Klokoč, RBc Čierna skala a RBc Dolina Hlboče (RÚSES, 2001), tieto tvoria v súčasnosti jeho jadrá. Biocentrum je reprezentované biotopmi európskeho významu: Ls5.1 Bukové a jedľové kvetnaté lesy (9130), Tr5 Dealpínske travinnobylinné porasty (6190), Tr1 Suchomilné travinnobylinné a krovinové porasty na vápnom podloží (dôležité stanovišťa vstavačovitých) (6210), Lk5 Vlhkomilné vysokobylinné lemové spoločenstvá na poriečnych nivách od nížin do alpínskeho stupňa (6430), Lk1 Nížinné a podhorské kosné lúky (6510), Sk6 Nespevnené karbonátové skalné sutiny montánneho až kolinného stupňa (8160), Sk1 Karbonátové skalné steny a svahy so štrbinovou vegetáciou (8210), Pionierske porasty na plytkých karbonátových a bázických substrátoch zväzu *Alyso-Sedion albi* (6110), Ls5.2 kyslomilné bukové lesy (9110), Ra6 Slatiny s vysokým obsahom báz (7230), Ls5.4 Vápnomilné bukové lesy (9150), Ls4 Lipovo-javorové sutinové lesy (9180), Ls1.1 Lužné vrbovo-topoľové a jelšové lesy (91E0), Ls2.2 Karpatské a panónske dubovo-hrabové lesy (91G0), Ls3.1 Teplomilné panónske dubové lesy (91H0), Ls3.5.2 Eurosibírske dubové lesy na spraši a piesku (91I0) a Nesprístupnené jaskynné útvary (8310). Nachádzajú sa tu rastlinné druhy európskeho významu: poniklec prostredný (*Pulsatilla subslavica*), poniklec veľkokvetý (*Pulsatilla grandis*), klinček včasný Lumnitzerov (*Dianthus praecox subsp. lumnitzeri*). Územie je aj stanovišťom pre živočíšne druhy ako fúzač alpský (*Rosalia alpina*), fuzáč veľký (*Cerambyx cerdo*), plocháč červený (*Cucujus cinnaberinus*), roháč obyčajný (*Lucanus cervus*), spriadač kostihojový (*Callimorpha quadripunctaria*), priadkovec trnkový (*Eriogaster catax*), šidielko ozdobné (*Coenagrion ornatum*), drevník ryhovaný (*Rhysodes sulcatus*), kunka žltobruchá (*Bombina variegata*), netopier obyčajný (*Myotis myotis*), n. brvitý (*Myotis*

emarginatus), n. pobrežný (*M. dasycneme*), n. ostrouchý (*M. blythi*), n. veľkouchý (*M. bechsteini*), lietavec sťahovavý (*Miniopterus schreibersii*), uchaňa čierna (*Barbastella barbastellus*), podkovár malý (*Rhinolophus hipposideros*) a podkovár veľký (*Rhinolophus ferrumequinum*).

Cieľové spoločenstva: skalné a lesné biotopy (bukové, dubovo-hrabové a dubovo-cerové lesy).

Legislatívna ochrana, genofondové lokality: územie je súčasťou CHKO Malé Karpaty (kde platí 2. stupeň ochrany - k. ú. obcí Buková, Dolné Orešany, Horné Orešany, Lošonec a Smolenice). Na územiach v k. ú. Lošonec a Smolenice platí aj 5. stupeň ochrany (PP Čertov žľab, NPP Driny, PR Klokoč, PR Čierna skala, NPR Záruby, NPR Hlboča, PR Kamenec). Územie bolo tiež zaradené medzi územia európskeho významu - SKUEV0267 Biele hory, SKCHVU014 Malé Karpaty, GL pre mnohé druhy európskeho významu

Ohrozenia:

intenzívne postupy v lesnom hospodárstve,

- rozširovanie urbanizovaných plôch do prírodného prostredia, na miesta s výskytom biotopov európskeho alebo národného významu
- povrchové lomy vápencové, dolomitové
- účelové komunikácie, diaľkové telekomunikačné siete a vedenia, stožiare elektrických vedení, transformačné stanice
- výkon poľovného práva - lov zveri, organizovanie spoločných poľovačiek, poľovnícke zariadenia - posed, soľník, krmelec, senník
- budovanie a vyznačenie turistických chodníkov, náučných chodníkov, bežeckých trás, lyžiarskych trás alebo cyklotrás, skalolezectvo,
- likvidácia brehových porastov holorubným spôsobom.

Manažmentové opatrenia:

- M6 zachovať brehovú a sprievodnú vegetáciu vodných tokov,
- M13· zosúladiť rekreačné aktivity so záujmami ochrany prírody a krajiny v prvkoch RÚSES (Jahodník, Majdán, NPR Záruby, NPR Hlboča),
- M14· neurbanizovať plochy vymedzených prvkov RÚSES a genofondových lokalít,
- P5· zabráňovať ďalšej degradácii TTP v dôsledku sukcesie, pravidelne odstraňovať náletové a výmladkové dreviny, obkásať krovité lesné plášte a skupiny lúčnych / pasienkových krovín až po ich okraj atď.
- P8· eliminovať šírenie synantropných a invázných druhov (agát biely, pajaseň žliazkatý, javorovec jaseňolistý),
- L3· zachovať a cielene obnovovať pôvodné druhové zloženie lesných porastov a postupne znižovať zastúpenie stanovištne nepôvodných druhov drevín (severovýchodný cíp CHKO Malé Karpaty - Lesy, Hlavina, Lá mavá diera, Pod krížom),
- L4· ponechávať dostatočné podiely starých porastov v jednotlivých lesných celkoch, dostatočné počty starých a dutinových stromov, ako i stojace a ležiace mŕtve drevo v dostatočnom objeme a štruktúre,

- L6· zabezpečiť revitalizáciu poškodených drevín, postupne obnovovať prirodzenú druhovú skladbu lesa (NPR Záruby, NPR Hlboča),
- L9· v lesných porastoch s výskytom významných druhov vtáctva realizovať hospodárske opatrenia v mimohniezdnom období a vytvárať podmienky pre ich hniezdenie rekreácie, zamedziť rušeniu vtákov predovšetkým v období hniezdenia (Majdan),
- L10· minimalizovať výstavbu lesných ciest a pri ich opravách i pri doprave dreva minimalizovať zásahy do ekosystémov vodných tokov (vrátane brehových porastov) umiestňovaním lesných ciest mimo nich, kvalitnou výstavbou ciest a ich odvodnením (odrážky, premostenia, priepusty),
- O4· voliť čo najšetrnejšiu technológiu ťažby, primeranú sklonu svahu, vzdialenosti od vodných tokov a stavu brehových ochranných pásiem, tým zvyšovať počet približovacích liniek, obmedziť používanie dopravných a približovacích prostriedkov s príliš veľkým merným tlakom na pôdu a technológie s nadmerným pohybom mechanizmov po porastoch (zníženie povrchového odtoku a erózie)
- O7· porasty výškovo značne diferencovať, resp. uprednostňovať vertikálnu výstavbu porastov.

Nadregionálny biokoridor NRBk2 Hrebeňový systém Malých Karpát **NRBk2 HREBEŇOVÝ SYSTÉM MALÝCH KARPÁT**

Dĺžka, šírka existujúca, navrhovaná:

Kategória: NRBk terestrický

Stav: prevažne vyhovujúci - čiastočne vyhovujúci

Príslušnosť k ZUJ (k. ú.): Horné Orešany, Dolné Orešany, Lošonec, Smolenice, Trstín, Naháč, Dechtice, Dobrá Voda (tiež v okresoch Myjava, Piešťany, Senica).

Charakteristika a trasa biokoridoru: Malé Karpaty sú podľa Generelu nadregionálneho ÚSES SR súčasťou biokoridoru nadregionálneho významu na trase Malé Karpaty – Strážovské vrchy – Tatry – Pieniny (Húsenicová et al., 1991, 2002). Sú významné z hľadiska prenikania alpských a západokarpatských druhov fauny a flóry (Sabo et al., 2002). Ide o alpsko-západokarpatskú trasu, ekologický koridor xerotermofilnej, mezofilnej a montánnej bioty, ktorý prechádza z Rakúska cez Devínsku Kobylu, Malé Karpaty, Strážovské vrchy do tatranskej oblasti.

Dôvodom ochrany sú zastúpené biotopy európskeho významu: Pionierske porasty na plytkých karbonátových a bázičných substrátoch zväzu *Alyso-Sedion albi* (6110), Karbonátové skalné steny a svahy so štrbinovou vegetáciou (8210), Bukové a jedľové kvetnaté lesy (9130), Teplomilné panónske dubové lesy (91H0), Lužné vrbovo-topoľové a jelšové lesy (91E0), Lipovo-javorové sutinové lesy (9180), Vápnomilné bukové lesy (9150), Nesprístupnené jaskynné útvary (8310), Nížinné a podhorské kosné lúky (6510), Dealpínske travinnobylinné porasty (6190).

Legislatívna ochrana, genofondové lokality: SKUEV1278 Brezovské Karpaty, SKUEV0267 Biele hory, SKCHVU014 Malé Karpaty, CHKO Malé Karpaty, PP Vyvieracka pod Bachárkou. Genofondová lokalita pre druhy európskeho významu: poniklec prostredný (*Pulsatilla subslavica*), poniklec veľkokvetý (*Pulsatilla grandis*), klinček včasný Lumnitzerov (*Dianthus praecox subsp. lumnitzeri*), fúzač alpský (*Rosalia alpina*), kunka žltobruchá

(*Bombina variegata*), podkovár malý (*Rhinolophus hipposideros*) a netopier obyčajný (*Myotis myotis*).

Ohrozenia, konfliktné uzly:

- intenzívne postupy v lesnom hospodárstve,
- rozširovanie invázných druhov rastlín,
- výkon poľovného práva - lov zveri, chov zveri, organizovanie spoločných poľovačiek, poľovnícke zariadenia - posed, soľník, krmelec, senník,
- pohyb mimo vyznačených chodníkov v lesnom vegetačnom stupni (okrem vlastníka),
- účelové komunikácie.

Manažmentové opatrenia (návrh režimu):

- M2 eliminovať stanovištne nevhodné dreviny (smrek, invázne dreviny - agát biely)
- M13· zosúladiť rekreačné aktivity so záujmami ochrany prírody a krajiny v prvkoch RÚSES,
- L3· zachovať a cielene obnovovať pôvodné druhové zloženie lesných porastov a postupne znižovať zastúpenie stanovištne nepôvodných druhov drevín, L4· ponechávať dostatočné podiely starých porastov v jednotlivých lesných celkoch, dostatočné počty starých a dutinových stromov, ako i stojace a ležiace mŕtve drevo v dostatočnom objeme a štruktúre, mimo hlavný tok riek.
- L8· usmerniť lesné a poľovné obhospodarovanie na miestach výskytu hodnotných biotopov (zriaďovanie krmelcov, posedov a pod.),
- L10· minimalizovať výstavbu lesných ciest a pri ich opravách i pri doprave dreva minimalizovať zásahy do ekosystémov vodných tokov (vrátane brehových porastov) umiestňovaním lesných ciest mimo nich, kvalitnou výstavbou ciest a ich odvodnením (odrážky, premostenia, priepusty),
- P7· zabezpečiť primeraný manažment (pastva, kosenie) travinno-bylinných porastov v závislosti od typu biotopu – pravidelné kosenie, extenzívna pastva, výrub náletových drevín a zabraňovanie ich zmladzovania, primerané hnojenie organickými hnojivami na vybraných lúčnych porastoch, odstraňovanie pokosenej biomasy
- P8· eliminovať šírenie synantropných a invázných druhov.

Regionálne biocentrum RBc2 Orešany

Kategória: RBc Orešany

Výmera existujúca, navrhovaná: 403 ha

Stav: vyhovujúci - prevažne vyhovujúci

Príslušnosť k ZUJ (k. ú.): Horné Orešany, Dolné Orešany

Charakteristika, zastúpenie biotopov: Územie je tvorené mozaikou vinogradov, sadov, lúk a opustených plôch na úpätí Malých Karpát v katastri obcí Horné Orešany a Dolné Orešany, ktoré poskytuje podmienky pre život celého spektra rastlín a živočíchov, výrazne sú zastúpené teplomilné druhy. V stromovom poschodí sú časté ovocné dreviny, vyskytuje sa tu aj oskoroša (*Sorbus domestica*), dub cerový (*Quercus cerris*). Z krov sa uplatňuje najmä slivka

trnková (*Prunus spinosa*). V bylinnom poschodí bolo zistených viacero teplomilných druhov, napr. pamajorán obyčajný (*Origanum vulgare*), chondrila prútnatá (*Chondrila juncea*), hlaváč žltkastý (*Scabiosa ochroleuca*), šedivka sivá (*Berteroa incana*), ranostaj pestrý (*Securigera varia*), tunika prerastená (*Petrorhagia prolifera*), zlatobyľ obyčajná (*Solidago virgaurea*), smldník olšovnikovitý (*Peucedanum oreoselinum*), čermel' lúčny (*Melampyrum pratense*), kručinka farbiarska (*Genista tinctoria*), rozhodníkovec najväčší (*Hylotelephium maximum*). Bol zaznamenaný aj výskyt viacerých ohrozených druhov čeľade vstavačovité (*Orchidaceae*). V lesných porastoch, susediacich s vyššie uvedenými lokalitami, sú zastúpené kyslomilné dubiny na kremencoch s dubom zimným (*Quercus petraea*), d. žltkastým (*Quercus dalechampii*), v bylinnom poschodí metluška krivolaká (*Avenella flexuosa*), vres obyčajný (*Calluna vulgaris*), luskáč lekársky (*Vincetoxicum hirundinaria*).

Súčasťou územia je PR Bolehlav (93,57 ha), ktorá predstavuje zachovalú ukážku lesných spoločenstiev 2. a 3. vegetačného stupňa (Ls3) na JV okraji Malých Karpát - skupiny lesných typov dubová bučina (*Querceto-Fagetum*), lipovo-dubová bučina (*Querceto-Fagetum tiliosum*), lipová bučina (*Fagetum tiliosum*), lipová javorina (*Tiliето-Aceretum*) a jaseňová javorina (*Fraxineto-Aceretum*). Uvádajú sa viaceré ohrozené a vzácne druhy: jasenec biely (*Dictamnus albus*), prilbovka dlholistá (*Cephalanthera longifolia*), vstavač purpurový (*Orchis purpurea*), sklenobyľ bezlistá (*Epipogium aphyllum*), hniezdovka hlistová (*Neottia nidus-avis*), laser trojlaločný (*Laser trilobum*), cesnak žltý (*Allium flavum*), psojazyk uhorský (*Cynoglossum hungaricum*), chudôbka drsnoplodá (*Draba lasiocarpa*), deväťorníkovec sivý (*Rhodax canus*), čermel' hrebenitý (*Melampyrum cristatum*), púpava neskorá (*Taraxacum serotinum*) (Hrbatý 1997).

Predmetom ochrany európsky významnej lokality Nad Vinicami je ochrana Tr1 suchomilných travinnobylinných a krovinových porastov na vápnitom podloží (6210) a druhu európskeho významu: jazýčkovec východný (*Himantoglossum caprinum*).

Cieľové spoločenstva: extenzívne využívaná mozaika poľnohospodárskej krajiny (vinice, ovocné sady, TTP, orná pôda) so zastúpením poloprirodných prvkov

Legislatívna ochrana, genofondové lokality: PR Bolehlav, súčasť CHKO Malé Karpaty, SKUEV0277 Nad Vinicami, GL pre jazýčkovec východný (*Himantoglossum caprinum*)

Ohrozenia:

- nízka intenzita poľnohospodárskeho využívania lúk a pasienkov, opúšťanie a následná sukcesia,
- intenzívna lesohospodárska činnosť v okolí,
- rozširovanie invázných druhov rastlín ,
- výkon poľovného práva - lov zveri, poľovnícke zariadenia (posed, soľník, krmelec, senník).

Manažmentové opatrenia:

- M3· zachovávať extenzívne (ekologicky optimálne) využívanie poľnohospodárskych pozemkov,
- M4· zachovať tradičný spôsob obhospodarovania krajiny, od ktorého je závislá hodnota viacerých biotopov,
- M7· zachovať nelesnú drevinovú vegetáciu - solitéry, líniové a skupinové porasty,
- M8· obmedziť homogenizáciu krajiny sceľovaním pozemkov,

- M9· návrh na vytvorenie ekotónových zón okolo prvkov RÚSES s intenzívne využívanou poľnohospodárskou krajinou s cieľom ochrany týchto stabilizačných prvkov pred negatívnymi vplyvmi
- P4· realizovať protierózne opatrenia a výsadbu protieróznej vegetácie na poľnohospodárskom pôdnom fonde ohrozenom silnou a veľmi silnou eróziou
- P6· zabezpečiť zachovanie a ochranu historických štruktúr poľnohospodárskej krajiny (tradičné mozaikové štruktúry krajiny) aplikáciou vhodných foriem hospodárenia, obnova ovocných drevín na terasách atď.,
- P7· zabezpečiť primeraný manažment (pastva, kosenie) travinno-bylinných porastov v závislosti od typu biotopu – pravidelné kosenie, extenzívna pastva, výrub náletových drevín a zabraňovanie ich zmladzovania, primerané hnojenie organickými hnojivami na vybraných lúčnych porastoch, odstraňovanie pokosenej biomasy
- P8· eliminovať šírenie synantropných a inváznych druhov,
- L3· zachovať a cielene obnovovať pôvodné druhové zloženie lesných porastov a postupne znižovať zastúpenie stanovištne nepôvodných druhov drevín (PR Bolehlav),
- L4· ponechávať dostatočné podiely starých porastov v jednotlivých lesných celkoch, dostatočné počty starých a dutinových stromov, ako i stojace a ležiace mŕtve drevo v dostatočnom objeme a štruktúre,
- L8· usmerniť lesné a poľovné obhospodarovanie na miestach výskytu hodnotných biotopov (zriaďovanie krmelcov, posedov a pod.),
- L9· v lesných porastoch s výskytom významných druhov vtáctva realizovať hospodárske opatrenia v mimohniezdnom období a vytvárať podmienky pre ich hniezdenie.

Regionálne biokoridor RBk3 Parná

Dĺžka, šírka existujúca, navrhovaná:

Kategória: RBk

Stav: čiastočne vyhovujúci

Príslušnosť k ZUJ (k. ú.): Majdan, Lošonec, Horné Orešany, Dolné Orešany, Košolná, Suchá nad Parnou, Zvončín, Trnava, Biely Kostol, Hrnčiarovce nad Parnou, Zeleneč,

Charakteristika a trasa biokoridoru: potok Parná pramení v Malých Karpatoch na úpätí Vápennej, v území Trnavskej pahorkatiny napája vodnú nádrž Horné Orešany a Trnavské rybníky, juhovýchodne od obce Zeleneč ústi do Trnávky. Parná je veľmi dobre zachovaný vodný tok s prirodzeným charakterom koryta v hornej časti toku, v strednej a čiastočne aj v dolnej časti sú koryto a brehy upravené. Predstavuje významné vodné a mokrad'ové prvky bez legislatívnej ochrany v oblasti Trnavy. V severnej a južnej časti sledovaného biokoridoru prevládajú dreviny lužného lesa s dominanciou jaseňa štíhleho (*Fraxinus excelsior*), duba letného (*Quercus robur*), jelše lepkavej (*Alnus glutinosa*), topoľa sivého (*Populus x canescens*) a čierneho (*Populus nigra*), vŕby krehkej (*Salix fragilis*), vŕby bielej (*Salix alba*), topoľa čierneho (*Populus nigra*) a topoľa bieleho (*Populus alba*) a lipy malolistej (*Tilia cordata*). Z inváznych druhov dominuje agát biely (*Robinia pseudoacacia*) a pajaseň žliazkatý (*Ailanthus altissima*). Pomedzi prevládajúce dreviny bol zaznamenaný výskyt vtrúsených drevín: javora mliečneho (*Acer platanoides*) a poľného (*Acer campestre*). V

krovinovej vrstve sa uplatňujú baza čierna (*Sambucus nigra*), slivka trnková (*Prunus spinosa*), svíb krvavý (*Swida sanguinea*), ruža šípová (*Rosa canina*) a plamienok plotný (*Clematis vitalba*). Okrem vlastného vodného toku s brehovými porastami sem patrí aj bývalé rameno (v súčasnosti iba občasne prietochné, bývalý mlynský náhon) a plošný porast medzi mlynským náhonom a hlavným tokom. Časť koryta v k. ú. Trnava v dĺžke asi 2,4 km relatívne prirodzená, od stavidla nad Trnavskými rybníkmi je koryto upravené a na dĺžke 5,7 km napriamené. V úseku Zeleneč má Parná prirodzené, meandrujúce koryto, zásahy doň sú obmedzené iba na koniec úseku. Brehové porasty sú široké a majú prevažne prirodzené zloženie všetkých poschodí.

Legislatívna ochrana, genofondové lokality: SKCHVU023 Úľanská mokraď, SKCHVU054 Špačinsko-nižnianske polia, SKCHVU014 Malé Karpaty

Ohrozenia, konfliktné uzly:

- šírenie invázných drevín a rastlín – javorovec jaseňolistý (*Negundo aceroides*), pajaseň žliazkatý (*Ailanthus altissima*), agát biely (*Robinia pseudoacacia*), durman obyčajný (*Datura stramonium*).
- znečistenie toku a jeho okolia odpadkami
- znečistenie toku odpadovými vodami
- znečistenie prírodných zdrojov (pôdy, vody) vplyvom hnojenia okolitých poľnohospodárskych pozemkov
- nelegálne skládky odpadov
- regulácia toku
- pytliactvo zo strany rybárov a poľovníkov

Manažmentové opatrenia (návrh režimu):

- H4· revitalizovať regulované vodné toky vo vybraných úsekoch pri zachovaní protipovodňových opatrení (v úsekoch MBc Farský mlyn, Medziháje, Pri Bielom Kostole),
- H10· zabezpečiť ochranu a starostlivosť o brehové porasty (najmä v pramenných a príbrežných oblastiach vodných tokov), zvýšiť ich zastúpenie v krajine (predovšetkým v poľnohospodársky intenzívne využívanej), doplniť a obnoviť narušené porasty,
- H14· eliminovať chemické a biologické znečistenie vodných tokov budovaním sietí kanalizácií v obciach a čističiek odpadových vôd,
- P3· sanovať nezabezpečené hnojiská a revitalizovať okolie zabezpečených hnojísk,
- P4· realizovať protierózne opatrenia a výsadbu protieróznej vegetácie na poľnohospodárskom pôdnom fonde ohrozenom silnou a veľmi silnou eróziou
- P8· eliminovať šírenie synantropných a invázných druhov (agát biely, pajaseň žliazkatý, javorovec jaseňolistý),
- O2· iné preventívne opatrenia na zníženie povodňového rizika (napr. v územnom plánovaní obmedzovať výstavby a nevhodné aktivity v inundačnom území (napr. ukladanie odpadov, stavenie hospodárskych budov, kôlní, prístreškov a pod. - zavedenie povinných stavebných technických noriem pre tieto územia) a vytvárať vhodné rozdelenie územia na orné pôdy, lúky a lesy - tvorba mozaiky charakteru krajiny),

- U1· zvyšovať podiel zelene v kontakte s urbanizovanou krajinou alebo jej prvkami (pozdĺž líniových stavieb), čím sa zabezpečí plynulejší prechod intenzívne využívanej krajiny, či urbanizovanej krajiny do okolitej prírodnej krajiny,
- U2· zabezpečiť výsadbu izolačnej hygienickej vegetácie v okolí antropogénnych objektov s nepriaznivými vplyvmi na životné prostredie - poľnohospodárske a priemyselné objekty, dopravné línie, skladovacie areály a pod.,
- U3· väčšie využitie a začlenenie vodného prvku do mestských a obecných parkových plôch,
- U4· podporovať výsadbu plošnej a líniovej zelene, prirodzený spôsob obnovy a revitalizáciu krajiny v nadregionálnych biocentrách a biokoridoroch,
- M16· realizovať technické opatrenia (ekodukty, podchody, rybochody) na prekonanie bariér pre migrácie a tok génov na kolíznych bodoch biokoridorov a líniových technických prvkov,
- M18· odstraňovať nelegálne skládky a znečistenie prírodného prostredia odpadkami.

GL2 Všivavec

Výmera: 27,6 ha

Príslušnosť k ZUJ (k. ú.): Horné Orešany

Charakteristika (lokalizácia a charakter stanovišťa, napr. podložie, nadmorská výška, poloha na nive atď.), **zastúpenie biotopov:** xerothermné (teplomilné a suchomilné) spoločenstvá rastlín (Tr1) a živočíchov na juhovýchodnom okraji Malých Karpát, vyhlásené ako chránený areál. Svahy nad potokom sú pokryté dubovo-brestovo-jaseňovými lesmi, s hojným výskytom cesnaku medvedieho (*Allium ursinum*). Na odlesnenej časti územia sa vyskytujú umelé skalné odkryvy, ktoré vznikli nepovolenou ťažbou dolomitu. Zaujímavosťou sú aj 1 až 1,5 m vysoké mraveniská mravcov rodu *Formica* a sírovodíkový prameň (vajcovka, smradľavka).

Zastúpenie chránených živočíšnych a rastlinných druhov: teplomilné a suchomilné spoločenstvá rastlín a živočíchov, z chránených druhov napr. hlaváčik jarný (*Adonis vernalis*)

Identifikácia prípadného ohrozenia:

- nepovolená ťažba dolomitu
- šírenie synantropných druhov
- sukcesia

Manažmentové opatrenia:

- P5· zabráňovať ďalšej degradácii TTP v dôsledku sukcesie, pravidelne odstraňovať náletové a výmladkové dreviny, obkášať krovité lesné plášte a skupiny lúčnych / pasienkových krovín až po ich okraj atď.
- P8· eliminovať šírenie synantropných a invázných druhov,
- M17· zabezpečenie alebo likvidácia nepovoleného lomu dolomitu.

Ekologicky významný segment krajiny EVSK 3 Lošonský háj

Výmera: 20,5 ha

Príslušnosť k ZUJ (k. ú.): Horné Orešany

Charakteristika: Prírodná rezervácia Lošonský háj slúži na ochranu lesných spoločenstiev na rozhraní 2. a 3. vegetačného stupňa s charakteristickými lesnými typmi na vedecko-výskumné, náučné a kultúrno-výchovné ciele. Predmetom ochrany sú lesné

spoločenstvá duba zimného v spoločenstvách skupiny lesných typov hrabová dúbrava (*Carpineto-Quercetum*), v podraze zob vtáčí (*Ligustrum vulgare*), ruža šípová (*Rosa canina*), hloh obyčajný (*Crataegus laevigata*), javor poľný (*Acer campestre*), hrab obyčajný (*Carpinus betulus*), pľucník lekársky (*Pulmonaria officinalis*), lipkavec marinkový (*Galium odoratum*), ostrica lesná (*Carex sylvatica*), lipnica hájna (*Poa nemoralis*), lipkavec obyčajný (*Galium aparine*).

Ekologicky významný segment krajiny EVSK13 VN Parina

Výmera: 44,26 ha

Príslušnosť k ZUJ (k. ú.): Horné Orešany

Charakteristika: Vodná nádrž v Horných Orešanoch (Rybáreň Parina) patrí medzi regionálne významné mokrade. Vody z nádrže sa využívajú predovšetkým na výrobu elektrickej energie a na závlahy. Celkový objem nádrže je 3,478 mil.m³. V tejto lokalite sa nachádzajú zvyšky vlhkých lúk, ktoré sú v tomto území vzácnosťou. Časť lúk zanikla pri výstavbe vodnej nádrže Horné Orešany. Ide o zvyšky slatinných lúk zväzu *Molinion*, *Calthion* a *Magnocaricion elatae*.

RÚSES okresu Trnava (2019) na území obce Horné Orešany definuje aj súbor nasledovných protipovodňových, ekostabilizačných a manažmentových opatrení, ktoré je potrebné zapracovať do návrhu zmien a doplnkov územného plánu obce Horné Orešany.

Návrhy opatrení smerujú k zvýšeniu ekologickej stability územia a prispievajú k tvorbe ekologicke vyváženej krajiny, eliminácii eróznej činnosti vody a vetra, zabezpečeniu optimálneho využitia územia, eliminácii vplyvu bariérových prvkov a pod. Opatrenia majú spravidla integrovaný charakter, t. j. sú spravidla viacúčelové – okrem základnej biologickej a ekologickej funkcie spĺňajú rad ďalších funkcií: pôdoochrannú, hygienickú, estetickú, hydroekologickú či krajinotvornú.

Návrhy opatrení v danej kapitole sú definované nasledovne:

Návrhy manažmentových opatrení prvkov RÚSES

M6 zachovať brehovú a sprievodnú vegetáciu vodných tokov,

M11 zosúladiť rybárske obhospodarovanie rybárskych revírov so záujmami ochrany prírody,

M13 zosúladiť rekreačné aktivity so záujmami ochrany prírody a krajiny v prvkoch RÚSES

M17 zabezpečenie alebo likvidácia nepovoleného lomu dolomitu v CHA Všivavec,

Návrh protipovodňových opatrení

Biotechnické protipovodňové opatrenia v lesoch

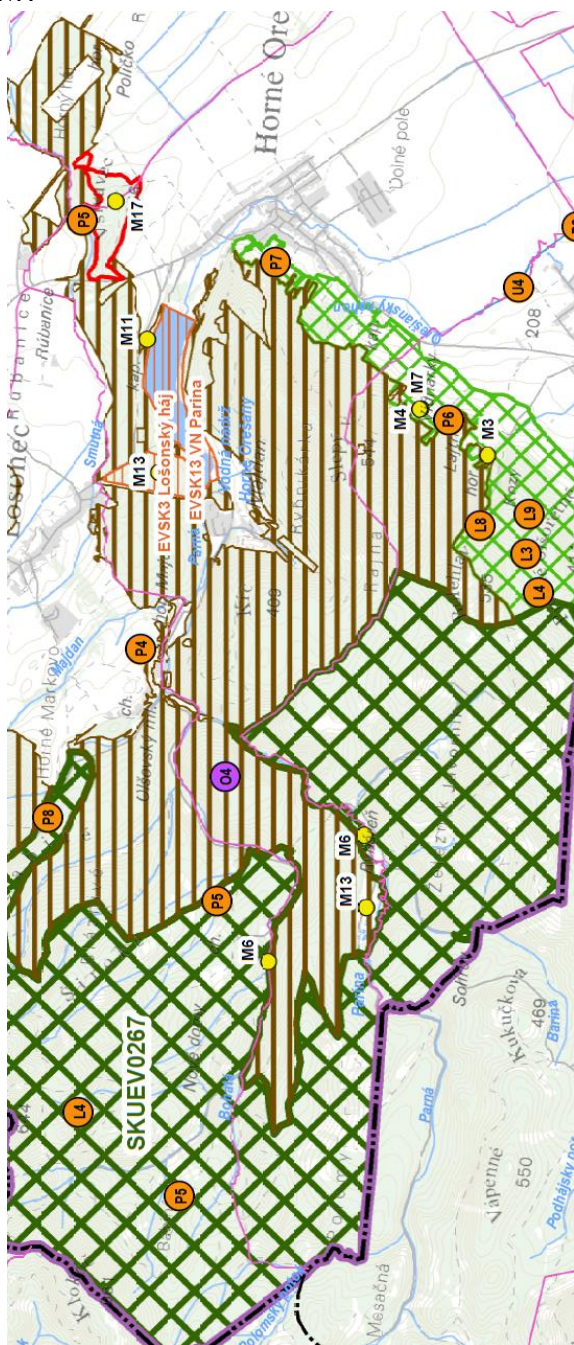
O4 voliť čo najšetrnejšiu technológiu ťažby, primeranú sklonu svahu, vzdialenosti od vodných tokov a stavu brehových ochranných pásiem, tým zvyšovať počet približovacích liniek, obmedziť používanie dopravných a približovacích prostriedkov s príliš veľkým merným tlakom na pôdu a technológie s nadmerným pohybom mechanizmov po porastoch (zníženie povrchového odtoku a erózie).

Návrh ekostabilizačných opatrení v poľnohospodárskej krajine

P4 realizovať protierózne opatrenia a výsadbu protieróznej vegetácie na poľnohospodárskom pôdnom fonde ohrozenom silnou a veľmi silnou eróziou

- P5 zabráňovať ďalšej degradácii TTP v dôsledku sukcesie, pravidelne odstraňovať náletové a výmladkové dreviny, obkášať krovité lesné plášte a skupiny lúčnych / pasienkových krovín až po ich okraj atď.
- P7 zabezpečiť primeraný manažment (pastva, kosenie) travinno-bylinných porastov v závislosti od typu biotopu – pravidelné kosenie, extenzívna pastva, výrub náletových drevín a zabráňovanie ich zmladzovania, primerané hnojenie organickými hnojivami na vybraných lúčnych porastoch, odstraňovanie pokosenej biomasy,

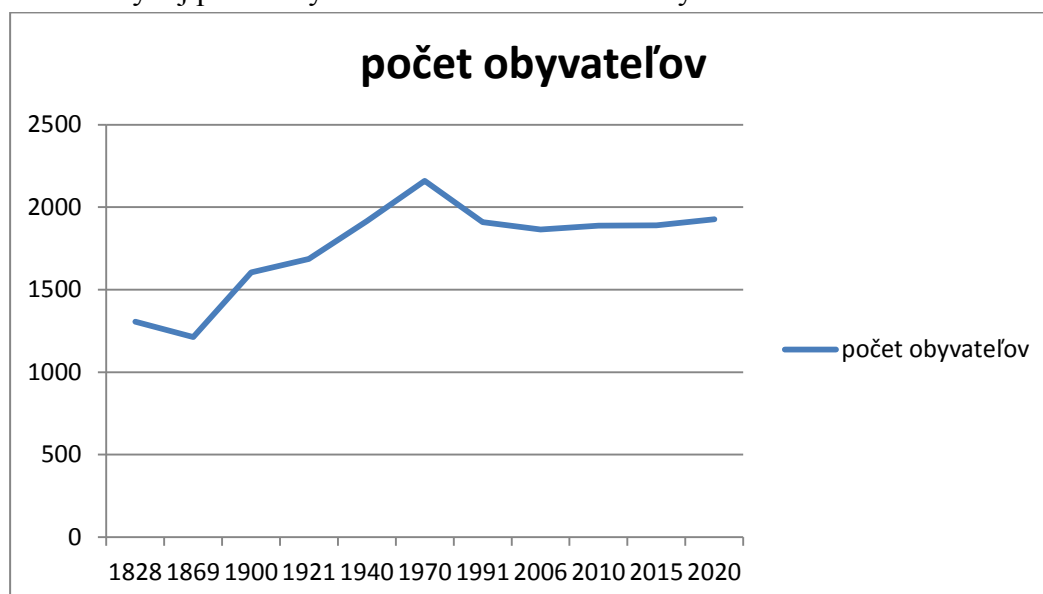
Obr. 2: Výrez z výkresu „Návrh RÚSES a ekostabilizačných opatrení“ (grafická časť RÚSES okresu Trnava 2019)

9. Obyvateľstvo – demografické údaje (napr. počet dotknutých obyvateľov, veková štruktúra, zdravotný stav, zamestnanosť, vzdelanie), sídla, aktivity (poľnohospodárstvo, priemysel, lesné hospodárstvo, služby, rekreácia a cestovný ruch), infraštruktúra (doprava, produktovody, telekomunikácie, odpady a nakladanie s odpadmi)

Rozloha obce je 21,56 km² pri počte obyvateľov 1926 uvádzaného k roku 2020 je hustota 89,33 obyvateľa/km². Do r. 1970 bol pre obec charakteristický nárast počtu obyvateľov. Potom až do roku 1991 počet obyvateľov klesal. Od r. 1991 nastal v demografickej situácii obce sústavný veľmi mierny nárast počtu obyvateľov. Do budúcnosti možno uvažovať s neustálym prírastkom obyvateľstva, hlavne ovplyvneným blízkosťou krajského mesta Trnava. Nie je však predpoklad, že by sa riešeným rozvojovým zámerom ovplyvnila demografická situácia a prognóza obce.

Obr. 3: Vývoj počtu obyvateľov obce Horné Orešany

10. Kultúrne a historické pamiatky a pozoruhodnosti, archeologické náleziská

Obec Horné Orešany sa radí medzi obce s bohatou históriou. Obec je písomne doložená v listine z r. 1296 ako Dious (v iných zdrojoch sa uvádza aj názov GYOWS). Administratívne boli Horné Orešany začlenené do Bratislavskej stolice, do okresu Trnava. Obec vznikla na okraji stráženého hraničného priesmyku. Na jeho druhej strane vznikli obce Plavecké Podhradie a Plavecký svätý Mikuláš. Týmto priesmykom prechádzala Via Magna - Veľká cesta alebo Via Bohemica - Česká cesta. Kolonisti z Nemecka, vysádzali na svahoch vinohrady. V r. 1547 sa tu usadili anabaptisti (habáni) a zaoberali sa hrnčiarstvom. V 16. stor. získala obec ráz mestečka v súvislosti s trhovými privilégiami Rudolfa II. V 18. stor. tu bolo sedem múčnych mlynov a manufaktúra na vínny ocot a vínny kameň. V r. 1872 tu Pálffyovci postavili továreň na farby a laky (dnešný Chemolak).

V Ústrednom zozname nehnuteľných národných kultúrnych pamiatok SR sú zapísané národné kultúrne pamiatky:

- objekt rímskokatolíckeho Kostola Mena Panny Márie,
- prícestný kríž,
- kaplnka v obci, kaplnka P. Márie, kaplnka sv. Anny, kaplnka sv. Rócha, kaplnka Lurdskej P. Márie,
- kríž – Kristus na kríži,
- socha P. Márie s dieťaťom, socha sv. Jána Nepomuckého, socha sv. Floriána, socha sv. Urbana,
- dobové náhrobné kamene, aj ojedinele zachované liatinové kríže v areáli cintorína (súbor č. ÚZPF SR: 857/1-2),
- zvonica na cintoríne (bývalá),
- pomník padlým v I. svetovej vojne, pomník na pamiatku oslobodenia obce

KPÚ Trnava zoznam odporúča doplniť o ďalšie (aj „novodobé“) objekty a solitéry miestneho významu vyššie neuvedené – napr. bývalý majer, mlyny, stará fara, dom obuvníka, kováčska dielňa, areál chemickej továrne, Pálfyho vila, funkcionalistický objekt a administratívny objekt v lokalite Majdán.

Ich podrobný popis s posudzovaním predloženého rozvojového zámeru nemá súvis pretože v lokalite rozvojových zámerov sa žiadne kultúrne a architektonické pamiatky nenachádzajú.

V katastrálnom území obce je evidované podľa § 41 pamiatkového zákona archeologická lokalita – archeologické nálezisko v lokalite Slepý vrch - Keltské hradisko z mladšej doby železnej. Okrem toho je pravdepodobné, že pri zemných prácach spojených so stavebnou činnosťou budú zistené archeologické nálezy resp. situácie a stavebnou činnosťou môže dôjsť k narušeniu archeologických nálezísk a bude nutné vykonať tu záchranný archeologický výskum v zmysle zákona NR SR č. 49/2002 Z. z. o ochrane pamiatkového fondu.

Preto bude potrebné aby si investori/stavebníci od Krajského pamiatkového úradu Trnava v jednotlivých stupňoch územného a stavebného konania vyžiadali konkrétne stanovisko ku každej pripravovanej stavebnej činnosti súvisiacej so zemnými prácami (líniové stavby, budovanie komunikácií, bytová výstavba, atď.) z dôvodu, že stavebnou činnosťou, resp. zemnými prácami môže dôjsť k narušeniu archeologických nálezísk ako aj k porušeniu dosiaľ neevidovaných.

11. Paleontologické náleziská a významné geologické lokality (napr. skalné výtvory, krasové územia a ďalšie)

Na území obce sa nenachádzajú.

12. Iné zdroje znečistenia (hlukové pomery, vibrácie, žiarenie)

Environmentálne záťaž

V rámci projektu Systematická identifikácia environmentálnych záťaží Slovenskej republiky bolo v Trnavskom okrese zistených 19 environmentálnych záťaží, z toho 7 sanovaných a rekultivovaných lokalít a 7 pravdepodobných EZ. Okrem toho sú zaznamenané aj pravdepodobné environmentálne záťaž, ktorých negatívny vplyv na životné prostredie je potrebné dlhšie sledovať. Čo sa týka rozdelenia environmentálnych záťaží podľa stupňa rizikovitosti, najviac lokalít bolo zaradených do stredného rizika – 17, s nízkym rizikom ich bolo 12 a s vysokým rizikom 4 lokality.

Na území obce Horné Orešany sú evidované nasledovné environmentálne záťaž:

- skládka PO Smutná I - rekultivovaná skládka prevádzkovaná za osobitných podmienok, O rekultivácii skládky nie sú údaje. Predpokladá sa, že skládka bola utesnená fóliou a zavezená vrstvou zeminy. Uvádza sa Horné Orešany,
- skládka PO Smutná II - rok vytvorenia 1980 , ukončenie skládky 2009, prevádzkovateľ Chemolak Smolenice, Skládka bola prevádzkovaná na nebezpečný odpad (skládka priemyselných odpadov). Skládka sa pravidelne monitoruje s (najmenej 1 x ročne), lokalita je bez kontaminácie.

V katastri obce sa evidujú aj pravdepodobné environmentálne záťaž:

- časť Majdán - bývalá chemická továreň,
- časť Majdán - neriadená skládka TKO.

13. Zhodnotenie súčasných environmentálnych problémov

Hodnotenie súčasných environmentálnych problémov obce Horné Orešany je možné na základe environmentálnych prieskumov, dostupných analýz a syntéz vykonaných v etape prieskumov a rozborov a zadania.

Jedným z podkladov je aj environmentálna regionalizácia vykonaná na základe súboru vybraných environmentálnych charakteristík/ukazovateľov a postupov, hodnotiacich životné prostredie, ktorá vyčleňuje regióny s určitou kvalitou alebo ohrozenosťou životného prostredia (Environmentálna regionalizácia Slovenskej republiky 2016, SAŽP, 2016). Táto regionalizácia vymedzuje akostne odstupňované regióny environmentálnej kvality, od prostredia vysokej kvality až po silne narušené prostredie v zaťažených oblastiach SR.

Environmentálna regionalizácia SR, údaje z r. 2019:

Prvý stupeň (prostredie vysokej kvality) predstavuje stav životného prostredia najmenej ovplyvnený činnosťou človeka. Piaty stupeň (prostredie silne narušené) predstavuje stav životného prostredia zmenený, silne ovplyvňovaný činnosťou človeka, s najvyšším podielom environmentálnych záťaží. Tretí stupeň predstavuje stredný stav negatívneho ovplyvnenia životného prostredia v území a druhý a štvrtý stupeň je treba chápať ako prechodné hodnoty medzi krajnými stavmi a identifikovaným stredom.

V zmysle novšieho prístupu v procese environmentálnej regionalizácie Slovenska boli na základe piatich kvalitatívnych tried životného prostredia, geomorfologických pomerov a

niektorých ďalších geografických, historických či administratívnych špecifik územia definované tri typy regiónov environmentálnej kvality:

Regióny 1. environmentálnej kvality pokrývajú predovšetkým prostredie vysokej kvality (1. stupeň), pričom najmä v ich okrajových, niekedy aj centrálnych častiach sa môže vyskytnúť prostredie vyhovujúce (2. stupeň). Lokálne sú prítomné v regiónoch 1. environmentálnej kvality aj enklávy prostredia mierne narušeného (3. stupeň), spravidla najčastejšie v blízkosti väčších sídelných zoskupení.

Regióny 2. environmentálnej kvality predstavujú územia prechodného typu a sú z aspektu kvality životného prostredia veľmi heterogénne. Dominantným je tu prostredie vyhovujúce (2. stupeň) a tiež prostredie mierne narušené (3. stupeň). V antropogénne predisponovaných oblastiach je vcelku bežné aj prostredie narušené (4. stupeň) a výnimočne tiež prostredie silne narušené (5. stupeň). Preto bolo potrebné v niektorých prípadoch vymedziť v rámci regiónov 2. environmentálnej kvality ucelené okrsky s viac narušeným prostredím. Na strane druhej, a síce v územiach výrazne nezasiahnutých antropogénnou činnosťou, sa tu nachádzajú "ostrovy" prostredia vysokej kvality (1. stupeň).

Regióny 3. environmentálnej kvality reprezentujú tie územia, kde sa kumulujú environmentálne záťaž. Ich základom je prostredie silne narušené (5. stupeň) a prostredie narušené (4. stupeň). Z tohto dôvodu sa označujú ako zaťažené (ohrozené) oblasti. Pre periférne zóny jednotlivých regiónov 3. environmentálnej kvality je typické prostredie mierne narušené (3. stupeň) a na ich rozhraní s regiónmi 2. environmentálnej kvality aj prostredie vyhovujúce (2. stupeň).

Podľa stupňa environmentálnej kvality je časť územia obce Horné Orešany hodnotená ako prostredie 2. stupňa - región s mierne narušeným prostredím (Bolerázsky región) a časť ako územie s nenarušeným prostredím (Plavecký región).

Súčasnú environmentálne problémy predstavuje hlavne:

- znečistenie povrchových a podzemných vôd komunálnymi odpadovými vodami, absencia kanalizácie v niektorých častiach obce, znečistenie spôsobené pravdepodobnými EZ,
 - negatívne pôsobenie hluku z dopravy, nedostatok izolačnej zelene,
 - znečistenie ovzdušia a prašnosť (lokálne kúreniská, doprava a NZZO),
 - šírenie invázných druhov rastlín a živočíchov,
 - antropogénne tlaky na chránené územia národnej sústavy a územia sústavy Natura 2000,
- Významnosť environmentálnych problémov je hodnotená v trojstupňovej škále na základe dostupných syntéz a tematických zdrojov údajov (Regionálna environmentálna regionalizácia, čiastkový monitorovací systém a informačný systém monitoringu):
1. nízka významnosť – environmentálne problémy s lokálnym dosahom,
 2. stredná významnosť – environmentálne problémy s regionálnym dosahom,
 3. vysoká významnosť – environmentálne problémy s národným dosahom.

Tab. 7: Hodnotenie súčasných environmentálnych problémov v obci.

Environmentálny problém	zdroj	významnosť
Znečistenie podzemných a povrchových vôd	znečistenie spôsobené pravdepodobnými EZ, lokálna absencia kanalizácie, poľnohospodárstvo,	stredná nízka
Negatívne pôsobenie hluku	z dopravy, po komunikáciách II. a III. triedy, nedostatok izolačnej zelene,	nízka
Znečistenie ovzdušia a prašnosť	automobilová doprava, lokálne kúreniská - NZZO,	nízka
šírenie invázných druhov rastlín a živočíchov,	realizácia novej výstavby, monokultúrne spôsoby obhospodarovania, ktoré umožňujú ich šírenie, napr. pri lesnom hospodárení a v poľnohospodárstve, rozširovanie rekreačných plôch, ich systematické odborné neodstraňovanie,	nízka
Antropický tlak	na chránené územia národnej sústavy a územia sústavy Natura 2000, nadmerný rozvoj plôch bývania a rekreácie, absencia cykloturist. trás, nízka úroveň vybavenosti a služieb, lesohospodárske zásahy nekorešpondujúce s cieľmi ochrany prírody (napr. zalesňovanie ihličnanmi - Všívavec).	stredná

III. Hodnotenie predpokladaných vplyvov územnoplánovacej dokumentácie na životné prostredie vrátane zdravia a odhad ich významnosti (predpokladané vplyvy priame, nepriame, sekundárne, kumulatívne, synergické, krátkodobé, dočasné, dlhodobé a trvalé) podľa stupňa územnoplánovacej dokumentácie

Návrh strategického dokumentu rieši intenzifikáciu zastavaného územia obce ale aj plošný rozvoj obce, ktorý si vyžiada výstavbu nevyhnutného dopravného vybavenia, technického vybavenia (líniové stavby a zariadenia na zásobovanie plynom, elektrickou energiou, vodou a odvádzanie odpadových vôd). Vzhľadom k tomu, že výstavba bude lokalizovaná aj na plochách mimo existujúceho zastavaného územia obce, rozvoj si vyžiada zábery plôch poľnohospodárskej pôdy.

1. Vplyvy na obyvateľstvo – počet obyvateľov dotknutých vplyvmi navrhovanej činnosti v dotknutých obciach, zdravotné riziká, sociálne a ekonomické dôsledky a súvislosti, narušenie pohody a kvality života, prijateľnosť činnosti pre dotknuté obce (napr. podľa názorových stanovísk a pripomienok dotknutých obcí, sociologického prieskumu medzi obyvateľmi dotknutých obcí), iné vplyvy

Návrh zmien a doplnkov územného plánu neobsahuje riešenia, ktoré by zhoršovali ohrozenie zdravotného stavu obyvateľstva, alebo ktoré by mali negatívne sociálno-ekonomické dopady na obyvateľstvo, narušovali by pohodu a kvalitu života. Rozvojové zámery sú lokalizované v i mimo zastavaného územia obce, prevažne mimo hlavných dopravných koridorov. Z hľadiska sociálnych dôsledkov navrhované riešenie vytvára možnosti pre zlepšenie pozitívnej sociálnej a demografickej štruktúry obyvateľstva, hlavne čo sa týka vytvorenia podmienok na výstavbu rodinných domov a vytvorenia nových pracovných príležitostí a zvýšenia atraktivity obce, ktoré pomáhajú udržať mladú generáciu v obci.

V navrhovanom strategickom dokumente sa neumožňuje vznik nových priemyselných zdrojov znečisťovania ovzdušia. Pri malých ZZO koncentrácia znečisťujúcich látok pri priaznivých prevádzkových a rozptylových podmienkach dosahuje podlimitné hodnoty a okrem toho uvedené činnosti musia spĺňať požiadavky a podmienky, ktoré sú ustanovené všeobecne záväznými právnymi predpismi vo veci ochrany ovzdušia.

Negatívne účinky dopravy a hluku na životné prostredie, ktoré sa vyskytujú najmä u objektov hraničiacich s dopravným priestorom komunikácií sa v rámci ich rekonštrukcie odporúčajú tlmiť výsadbou nízkej ako aj vysokej zelene v rámci dopravného priestoru na miestach, kde je to možné. Nová rozvojová lokalita priamo nadväzujúca na cestu II. triedy II/502 je lokalita 03/2020 - 08 - F1 - Ohlajty určená na agroturistiku a vybudovanie včelnice, ktorá rešpektuje ochranné pásmo cesty a väčšou plochou zasahuje do územia mimo dosahu negatívnych účinkov hluku z dopravy.

Z hľadiska zásobovania obyvateľstva pitnou vodou, návrh strategického dokumentu rieši kvantitatívne i kvalitatívne vyhovujúce hromadné zásobovanie obyvateľstva obce pitnou vodou podľa požiadaviek vyhlášky MZ SR č. 247/2017 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o kvalite pitnej vody, kontrole kvality pitnej vody, programe monitorovania a manažmente rizík pri zásobovaní pitnou vodou v znení vyhlášky MZ SR č. 97/2018 Z. z., ktorou sa mení a dopĺňa vyhláška MZ SR č. 247/2017 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o kvalite pitnej vody, kontrole kvality pitnej vody, programe monitorovania a manažmente rizík pri zásobovaní pitnou vodou. Obec Horné Orešany má vybudovaný verejný vodovod, ktorý zásobuje obec pitnou vodou a zdrojom vody je sústava troch studní HS 5, HS 6, HS 7 (v správe TAVOS a.s.). Miestna časť Majdánske má vybudovaný vlastný vodovodný systém. Tvoria ho : zdroj vody – pramene, zemné vodojemy a vodovodné potrubie gravitačné. Pramene sa nachádzajú v CHKO Malé Karpaty - prameň Žľab, prameň Romanov kút a sú v správe Obce H. Orešany. Pri týchto vodných zdrojoch je nutné priebežne vykonávať kontrolu kvality vody vzhľadom na blízke umiestnenie pravdepodobných EZ.

V rámci činností, pre ktoré dáva navrhovaný strategický dokument rámec, sa nepredpokladá inštalácia zariadení, ktoré by mohli byť zdrojom intenzívneho elektromagnetického, rádioaktívneho, ionizujúceho, ultrafialového, infračerveného, laserového alebo iného optického žiarenia a ktoré by nepriaznivo ovplyvňovali najbližšie okolie uvedených činností.

V katastri obce je kategória radónového rizika podľa STN 73 0601 Ochrana stavieb proti radónu z podložia nízka až stredná. V súvislosti s uvedeným bude v rámci povoľovania uvedených činností podľa osobitných predpisov nevyhnutné preveriť potrebu ochrany objektov pred prenikaním radónu do stavieb podľa zákona č. 87/2018 Z. z. o radiačnej ochrane a o zmene a doplnení niektorých zákonov a vyhlášky MZ SR č. 98/2018 Z. z., ktorou sa ustanovujú podrobnosti o obmedzovaní ožiarenia pracovníkov a obyvateľov z prírodných zdrojov ionizujúceho žiarenia.

Vzhľadom na uvedené konštatujeme, že strategický dokument v oboch variantoch má na obyvateľstvo z hľadiska sociálnych a ekonomických málo významný pozitívny vplyv a z hľadiska vplyvov strategického dokumentu na zdravie obyvateľstva málo významný pozitívny tiež.

2. Vplyvy na horninové prostredie, nerastné suroviny, geodynamické javy a geomorfologické pomery

Návrh zmien a doplnkov územného plánu vzhľadom na jeho charakter nevyvoláva žiadne priame negatívne vplyvy na horninové prostredie, nerastné suroviny, geodynamické javy a geomorfologické pomery. Vzhľadom na sklonitosť terénu a jeho členitosť, resp. rozsah nadmorských výšok predmetného územia, je návrh strategického dokumentu riešený tak, že nebude potrebné vykonávať významné terénne úpravy, preto vplyv na morfológiu územia bude nevýznamný. Hodnotený strategický dokument nenavrhuje takých činností, ktoré by výraznejšie zasahovali do horninového prostredia, reliéfu, pričom sa nebudú závažne ovplyvňované geodynamické a geomorfologické javy v dotknutom území.

Na základe uvedeného možno konštatovať, že navrhovaný strategický dokument v oboch variantoch nemá žiadny vplyv na horninové prostredie, reliéf, nerastné suroviny, geodynamické a geomorfologické javy.

3. Vplyvy na klimatické pomery

Návrh zmien a doplnkov územného plánu nevyvoláva žiadne priame negatívne vplyvy na klimatické pomery v území. Vplyvy zastavania územia na klímu možno definovať ako lokálne s dosahom na mikroklimu územia.

Vplyv rozvojového zámeru 03/2020-11 vodozadržné opatrenia na klímu formou zadržiavania a spomaľovania odtoku vody z krajiny je možné hodnotiť ako významný pozitívny nakoľko by sa týmito opatreniami mali zlepšiť vsakovacie a vyparovacie pomery v území s dosahom aj na zastavané územie obce.

Navrhovaný strategický dokument nenavrhuje také rozvojové zámery, ktoré by aj nepriamo spôsobili významne zmeny klimatických ukazovateľov, smeru alebo prúdenia vzduchu, evaporáciu a ani iné zmeny, ktoré by mohli mať negatívny vplyv na klimatické pomery v území.

Vzhľadom na to konštatujeme, že strategický dokument v oboch variantoch má málo významný pozitívny vplyv na klimatické pomery v území.

4. Vplyvy na ovzdušie (napr. množstvo a koncentrácia emisií a imisií)

Zmeny a doplnky územného plánu obce 03/2020 nenavrhujú nové plochy nepoľnohospodárskej výroby a služieb s prípadným umiestnením nového stredného alebo veľkého ZZO. Rozvojové plochy bývania, kde môže dôjsť k vznikom malých stacionárnych ZZO - napr. vykurovanie a ohrev teplej vody formou spaľovania tuhých a kvapalných palív.

Intenzita dopravy, ktorá bude pochádzať z dopravy spojenej s prevádzkovou v navrhovaných rozvojových lokalitách, sa v súčasnosti nedá predikovať, nakoľko nie je zrejmý podiel nákladnej a osobnej dopravy v rámci prevádzky týchto činností, ako ani ich presné zameranie a intenzita využívania. Uvedené bude doplnené v rámci povoľovania uvedených činností podľa osobitných predpisov. Vo výsledku rozvojový zámer nepredpokladá celkového zhoršenia kvality ovzdušia. Vzhľadom na to konštatujeme, že strategický dokument má v oboch variantoch len málo významný negatívny vplyv na ovzdušie.

5. Vplyvy na vodné pomery (napr. kvalitu, režimy, odtokové pomery, zásoby)

Nepredpokladajú sa žiadne priame významné negatívne vplyvy na vodné pomery územia, kvalitu a zásoby povrchových a podzemných vôd. Realizáciou rozvojových zámerov (okrem rozvojového zámeru 03/2020-11) sa nesmú narušiť existujúce odtokové pomery v území. Musí byť zachovaná retenčná schopnosť územia tak, aby odtok z daného územia nebol zvýšený voči stavu pred realizáciou výstavby a aby nebola zhoršená kvalita vody v recipiente (retencia dažďovej vody a jej následné využitie, infiltrácia dažďových vôd a pod.).

V súčasnosti nie je známa presná spotreba pitnej vody v rámci rozvojových zámerov (len odhad). Vzhľadom na nie veľký rozsah rozvojových zámerov a navýšenie spotreby pitnej vody rámci kapacity vodného zdroja možno pokladať za únosné, preto je možné konštatovať, že na režim a zásoby vodných zdrojov má strategický dokument málo významný negatívny vplyv.

Rozvojový zámer 03/2020-11 na územie katastra obce Horné Orešany (plochy v zastavanom území aj mimo neho, vodné plochy a plochy k nim príľahlé, plochy lesov, poľnohospodársky pôdny fond aj ostatné plochy) rieši problematiku komplexného manažmentu vody v projekte "Vodozádržné opatrenia, obnova Mladého potoka, program starostlivosti o lesy pre lesný celok Majdán na obdobie rokov 2019-2028". V katastri obce dochádza totiž počas vodnatých rokov alebo z prívalových povodní z náhlych intenzívnych zrážok k vylievaniu vody na toku Parná aj v zastavanom území obce. Preto je v katastri obce na základe povodňových máp vymedzené záplavové územie, na ktorom je identifikovaná existencia potenciálne významného povodňového rizika. Podstatou tohto projektu je riešenie zadržiavania vody na svahoch Malých Karpát v katastri obce formou vybudovania nových drevených a betónových prehrádzok a obnovením vsakovacích jám a zanesených zvodníc na lesných cestách a v intraviláne rekonštrukcia náhonu, hate, stavidla a okolitých brehov tokov.

Zmenou sa implementuje tento projekt do územného plánu obce vo forme regulatívov a odporúčaní v návrhovej etape. Vo vzťahu k tomuto rozvojovému zámeru je možné konštatovať významný pozitívny vplyv na odtokové pomery v území, ktoré sa týkajú voľnej krajiny aj zastavaného územia obce.

Záverom konštatujeme, že strategický dokument má v oboch variantoch celkove na vodné pomery, a odtokové pomery v území významný pozitívny vplyv. Strategický dokument má v oboch variantoch celkove na vodné pomery zásoby a kvalitu vody podzemnej vody v území málo významný pozitívny vplyv.

6. Vplyvy na pôdu (napr. spôsob využívania, kontaminácia, pôdna erózia)

Celková plocha rozvojových plôch, ktoré je predmetom zmien a doplnkov územného plánu obce predstavuje výmeru 6,8377ha. Z toho rozvojové zámery bývania v RD sa navrhujú na celkovej ploche 5,2678 ha z toho záber poľnohospodárskej pôdy predstavuje 4,4128 ha. V rámci poľnohospodárskej pôdy sa navrhuje záber viníc o celkovej výmere 2,9216 ha. Záber lesnej pôdy sa nepredpokladá. Uvedené plochy bývania nadväzujú na zastavané územie obce. Mimo z.ú. obce sa navrhuje plocha pre agroturistiku a včelnicu. Nepredpokladá sa, že navrhované rozvojové plochy by spôsobovali kontamináciu pôdy a tak isto sa nepredpokladá erózia pôdy následkom týchto zámerov.

Celkový vplyv strategického dokumentu v oboch variantoch na pôdu vzhľadom na jej záber a spôsob využívania možno klasifikovať ako málo významný negatívny.

7. Vplyvy na faunu, flóru a ich biotopy (napr. chránené, vzácne, ohrozené druhy a ich biotopy, migračné koridory živočíchov, zdravotný stav vegetácie a živočíšstva atď.)

Chránené a vzácne spoločenstvá fauny a flóry sa viažu prevažne na prvky ÚSES, chránené územia a lesné ekosystémy. Zmeny a doplnky územného plánu nenavrhujú plochy, ktoré by zásadným spôsobom zasahovali do prvkov územného systému ekologickej stability ani do biotopov rastlín, ktoré by zasluhovali zvýšenú ochranu - okrem rozvojového zámeru 03/2020 - 06 Horné záhumnie II - plochy bývania v RD.

Celkový vplyv strategického dokumentu na faunu, flóru a ich biotopy možno klasifikovať ako neutrálny - mimo rozvojových lokalít zasahujúcich do územia sústavy NATURA 2000 (rozvojové lokality 03/2020-6 Horné záhumnie a 03/2020-11 vodozádržné opatrenia). Ich vplyv bol podrobne hodnotený na základe špecifickej požiadavky v rámci Rozsahu hodnotenia, (vydal Okresný úrad Trnava, odbor starostlivosti o životné prostredie č.j. OU-TT-OSZP3-2021/020693 zo dňa 27.08.2021) k návrhu strategického dokumentu „Územný plán obce Horné Orešany – Zmeny a doplnky 03/2020.

„2.2 Špecifické požiadavky

Vyhodnotiť vplyvy územnoplánovacej dokumentácie a jej jednotlivých navrhovaných aktivít na územia sústavy Natura 2000 (tzv. primerané hodnotenie) podľa Metodiky hodnotenia významnosti vplyvov plánov a projektov na územia sústavy Natura 2000 v SR (ŠOP SR, 2014, 2016)“. Požiadavku uplatnilo Ministerstvo životného prostredia SR, sekcia ochrany prírody, biodiverzity a krajiny v stanovisku k oznámeniu strategického dokumentu, ktorým je Územný plán obce Horné Orešany - Zmeny a doplnky č. 03/2020 podľa § 6 ods. 6 zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie v znení neskorších predpisov (č.j. 10610/2021-603 zo dňa 19. 04. 2021).

Z primeraného hodnotenia významnosti vplyvov na jednotlivé predmety ochrany dotknutého územia vyplynula vo Variante I pravdepodobnosť významného negatívneho vplyvu na nasledovné predmety ochrany dotknutých území sústavy Natura 2000 - strakoš červenochrbtý, penica jarabá a prhl'aviar čiernohlavý.

Pri hodnotení Variantu II. nevyplynula pravdepodobnosť významného negatívneho vplyvu na žiadny predmet ochrany dotknutých území sústavy Natura 2000.

8. Vplyvy na krajinu – štruktúru a využívanie krajiny, scenériu krajiny

Popis krajinného rázu a významných krajinných prvkov územia je uvedený v kapitole C. II.7 Krajina – štruktúra, typ, scenéria, stabilita, ochrana.

V návrhu zmien a doplnkov územného plánu obce sa uvažuje s rozvojovými zámermi, ktoré sú prevažne v nadväznosti na zastavané územie obce (mimo rozvojového zámeru 03/2020 - 07- Ohlajty a 03/2020 - 06 Horné záhumnie II). Navrhovaná zástavba RD svojou max. výškou nebude narúšať krajinný ráz novými prvkami, čo je zabezpečené záväznými regulatívmi (výška zástavby, percento zastavanosti, povolené a zakázané využitie a pod.) a zachová sa prírodno-kultúrny typ krajiny s vidieckou zástavbou. Takto rozvojové zábery nebudú mať negatívny vplyv na scenériu krajiny.

Rozvojový zámer 03/2020 - 06 Horné záhumnie II - plochy bývania v RD je situovaný na úpätí pohoria Malých Karpát na plochách pôvodne využívaných ako vinohrady. Rozvojový zámer zasiahne do krajinnej štruktúry nahradením plôch vinohradov urbanizovaným územím v celkovej ploche cca 3 ha. Uvedená zmena však má základ už v nadväzujúcom jestvujúcom urbanizovanom území (plochy bývania v RD) severovýchodným smerom (na plochách pôvodných vinohradov schválením zmien a doplnkov č. 1/2012 ÚPN obce Horné Orešany - lokalita A10 - Ohlajty a vyčlenením plôch bývania - lokalita AV4 Horné záhumnie I. - niektoré stavby tu už povolené aj skolaudované p.č. 700/60, 700/156, 700/157, 700/104). V súvislosti s týmto rozvojovým zámerom je možné konštatovať významne negatívny vplyv na štruktúru, využívanie a scenériu krajiny.

Bola by potrebná ich určitá konzervácia, ktorá by sa súčasne stala historickým zdrojom a príkladom obnovy prírodného i kultúrneho dedičstva krajiny pre okolité intenzívne využívané územia a čo je dôležité, zachová neobnoviteľné krajinnoeekologické podmienky regiónu - tradičnú vinohradnícka krajinu.

Obstarávateľ a spracovateľ návrhu územného plánu dospeli k výsledku, že sa pôvodnú lokalitu A22 Horné záhumnie je potrebné riešiť vo dvoch variantoch – Variant I. predstavuje pôvodné popísané riešenie - celková výmera lokality 39 965 m² a Variant II predstavuje riešenie, kde sa navrhujú plochy bývania iba popri komunikácii na vyplnenie prieluk v zástavba a vytvorenie vidieckej uličnej zástavby s orientáciou domov do ulice a záhradami do hĺbky pozemkov. Zástavba RD v hĺbke pozemkov a za RD nebude prípustná. Plocha lokality predstavuje cca 22 000 m²,

Na základe doteraz uvedeného možno konštatovať, že Variant I. má významne negatívny vplyv na krajinu a jej scenériu.

V prípade Variantu II. orientovaného na minimalizáciu negatívneho vplyvu, možno hodnotiť vplyv strategického dokumentu na krajinu ako málo významný negatívny.

9. Vplyvy na chránené územia a ochranné pásma (napr. chránené vtáčie územia, ÚEV, NATURA 2000, národné parky, CHKO, CHVO, ÚSES).

Nižšie je vyhodnotený vplyv zámerov na chránené územia národnej siete, z hľadiska záberov výmery, vplyvov na biotopy a druhy a z hľadiska stupňov ochrany. Osobitne je vyhodnotený vplyv na ÚSES.

Vplyv strategického dokumentu na územia sústavy NATURA 2000 je spracovaný osobitne v Primeranom hodnotení, ktoré je súčasťou tejto správy o hodnotení, z ktorého vyplynula vo Variante I pravdepodobnosť významného negatívneho vplyvu na nasledovné predmety ochrany dotknutých území sústavy Natura 2000 - strakoš červenochrbtý, penica jarabá a pŕhl'aviar čiernohlavý.

Pri hodnotení Variantu II. nevyplývala pravdepodobnosť významného negatívneho vplyvu na žiadny predmet ochrany dotknutých území sústavy Natura 2000.

9. 1. Vplyv strategického dokumentu na veľkoplošné a maloplošné chránené územia národnej sústavy - CHKO, PR, CHA.

Do katastra obce Horné Orešany zasahuje veľkoplošné chránené územie - Chránená krajinná oblasť Malé Karpaty a maloplošné CHÚ - Prírodná rezervácia Lošonský háj a Chránený areál Všivavec.

- V CHKO Malé Karpaty platí 2. stupeň ochrany a nemá vyhlásené ochranné pásmo ani zonáciu.
- V PR Lošonský háj platí 5 stupeň ochrany a nemá vyhlásené ochranné pásmo, ale v zmysle § 17 ods. 7 zákona č. 543/2002 Z. z. o ochrane prírody a krajiny v znení neskorších predpisov, ak ochranné pásmo PR nebolo vyhlásené, je ním územie do vzdialenosti 100 m smerom von od jej hranice a platí v ňom tretí stupeň ochrany.
- V CHA Všivavec platí 4. stupeň ochrany a nemá vyhlásené ochranné pásmo.

Tab. 8: Zasahovanie rozvojových zámerov do veľkoplošných a maloplošných chránených území národnej sústavy

ZMENA	Názov lokality	CHÚ národnej sústavy		
		CHKO Malé Karpaty	PR Lošonský háj	CHA Všivavec
03/2020-01	Pod Všivavcom I	nie	nie	nie
03/2020-02	Pod Všivavcom II	nie	nie	nie
03/2020-03	Hranová II	nie	nie	nie
03/2020-04	Majdánske, záhrady	nie	nie	nie
03/2020-05	RD Majdánske	nie	nie	nie
03/2020-06	Horné záhumnie II	áno	nie	nie
03/2020-07	Horné pole II	nie	nie	nie
03/2020-08	Ohlajty	áno čiastočne len včelnicou	nie	nie
03/2020-09	zberný dvor	nie	nie	nie
03/2020-10	Lošonský háj	áno okrajovo	áno okrajovo	nie
03/2020-11	vodozádržné opatrenia	áno	nie	nie
03/2020-12	premiestnenie značenia	nie	nie	nie

PR Lošonský háj

Do PR Lošonský háj zasahuje rozvojový zámer 03/2020-10 Lošonský háj, ktorý rieši stavbu "TA Lošonec VN 217, odbočka Chemika VNK, VNV". Jej predmetom je demontáž jestvujúceho vzdušného vedenia VN a jeho preloženie do zeme káblom v polohe mimo súvislého lesného porastu popri cestnej komunikácii III/1305.

CHKO Malé Karpaty

Vlastné CHKO má rozlohu cca 64 600 ha. Z celkovej výmery katastra obce (2 157 ha) CHKO Malé Karpaty zaberá výmeru cca 1000 ha, t.j. 46,36 %. CHKO nemá vyhlásené ochranné pásmo.

Do CHKO zasahujú nasledovné rozvojové zámery:

Tab.9: Vyhodnotenie miery zasahovania rozvojových lokalít do CHKO

ZMENA	Názov lokality	Funkčné využitie	Plocha lokality [ha]	Druh. pôdy	Zasahovanie do CHVÚ/parcelné čísla
03/2020 - 06 Variant I.	Horné záhumnie II.	Plochy bývania v RD	3,9965	vinice	úplne
03/2020 - 06 Variant II.	Horné záhumnie II.	Plochy bývania v RD	2,2	záhrady, vinice	čiastočne len okrajovo
03/2020 - 08	Ohlajty	Agroturistika a včelnica	0,1208	zastavaná plocha - dvor	čiastočne
02/2020 - 10	Lošonský háj	Technická infraštruktúra	-	lesný pozemok	úplne okrajovo
03/2020- 11	Vodozádržné opatrenia		-		úplne
SPOLU	Variant I. Variant II.		4,1173 ha 2,32 ha		

Vyhodnotenie z hľadiska veľkosti záberov CHKO:

Záber navrhovaných rozvojových lokalít (mimo 02/2020-10 a 03/2020-11) z celého územia CHKO predstavuje 0,0064%, z toho z územia CHKO v katastri obce 0,4173%.

Z hľadiska záberov plôch vo vzťahu ku CHKO Malé Karpaty možno hodnotiť vplyv rozvojových zámerov v oboch variantoch riešených v hodnotenom strategickom dokumente ako málo významný negatívny. Avšak vo vzťahu k tomu, že antropický tlak na zastavovanie niekdajších viníc na južnom úbočí Malých Karpát je po kvalitatívnej ako i kvantitatívnej stránke neustále rastúci a preto pri hodnotení kumulatívnych účinkov všetkých rozvojových zámerov a činností je nutné konštatovať vplyv Variantu I. na CHKO ako významne negatívny. Vzhľadom na minimalizáciu záberov možno Variant II. definovať ako málo významný negatívny.

Okrem toho je v návrhu územného plánu riešené posunutie hraníc CHKO v rozvojovej lokalite 03/2020 - 6 Záhumnie II, čo je z legislatívneho hľadiska neprípustné. Územný plán obce nemôže meniť hranice CHKO, ktoré vyhlasuje Ministerstvo životného prostredia vyhláškou (vyhláška MŽP SR č. 138/2001 Z. z.). Nakoľko ide o dubiózna návrh, tak sme jeho významnosť nestanovili.

9. 2. Vplyv strategického dokumentu na prvky ÚSES nadregionálne, regionálnej a miestnej úrovni

Prvky ÚSES vyčlenené v rámci v k.ú. Horné Orešany sú popísané v kapitole 8. Chránené územia, chránené stromy a ochranné pásma podľa osobitných predpisov (napr. národné parky, chránené krajinné oblasti, navrhované chránené vtáčie územia, územia európskeho významu, európska sústava chránených území (Natura 2000), chránené vodohospodárske oblasti, územný systém ekologickej stability (miestny, regionálny, nadregionálny).

V k.ú. obce sú vyhlásené nasledovné prvky ÚSES:

NBk4 Hrebeňový systém Malých Karpát,

NBk8 Podmalokarpatský,

RBk25 Parná

RBc Orešany.

mBk1 Smutná, mBk2 Smutná 1, mBk3 Majdán a mBk4 Orešianka.

interakčné prvky plošné a interakčné prvky líniové.

Tab.10: Vyhodnotenie zasahovania rozvojových lokalít do prvkov ÚSES

ZMENA	Názov lokality	zasahovanie do prvkov ÚSES				
		NBk4	NBk8	RBk25	RBc	prvky MÚSES
03/2020-01	Pod Všivavcom I	nie	nie	nie	nie	áno IP líniový málo významný negatívny
03/2020-02	Pod Všivavcom II	nie	nie	nie	nie	nie
03/2020-03	Hranová II	nie	nie	áno	nie	nie
03/2020-04	Majdánske, záhrady	nie	nie	nie	nie	nie
03/2020-05	RD Majdánske	nie	nie	nie	nie	nie
03/2020-06 Variant I.	Horné záhumnie II	nie	áno - významne negatívny vplyv	nie	áno významne negatívny vplyv	nie
03/2020-06 Variant II.	Horné záhumnie II	nie	nie	nie	nie	nie
03/2020-07	Horné pole II	nie	nie	nie	nie	áno IP líniový málo významný negatívny

03/2020-08	Ohlajty	nie	áno	nie	áno	nie
03/2020-09	zberný dvor	nie	nie	nie	nie	nie
03/2020-10	Lošonský háj	nie	áno	áno	nie	nie
03/2020-11	vodozádržné opatrenia	nie	áno	áno	áno	nie
03/2020-12	premiestnenie značenia	nie	nie	nie	nie	nie

9. 3. Vplyv strategického dokumentu na územia sústavy NATURA 2000

Splnenie špecifickej požiadavky „Vyhodnotiť vplyvy územnoplánovacej dokumentácie a jej jednotlivých navrhovaných aktivít na územia sústavy NATURA 2000 (tzv. primerané hodnotenie) podľa Metodiky hodnotenia významnosti vplyvov plánov a projektov na územie sústavy NATURA 2000 v SR (ŠOP SR, 2014, 2016)“ je spracované v samostatnej prílohe tejto Správy o hodnotení.

Do katastra obce Horné Orešany zasahujú nasledovné územia sústavy NATURA 2000:
SKCHVÚ014 Malé Karpaty.

SKÚEV0267 Biele hory

SKÚEV1267 Biele hory

SKÚEV0277 Nad vinicami

Vplyv na územie sústavy NATURA 2000 a ich hodnotenie

Vzhľadom na umiestnenie rozvojových lokalít mimo i priamo v CHVÚ, budú mať na územia Natura 2000 vplyvy, ktoré podľa ich pôsobenia môžeme charakterizovať ako priame a nepriame. Toto hodnotenie je spracované v Primeranom hodnotení vplyvov strategického dokumentu na územia sústavy NATURA 2000, ktoré je súčasťou správy o hodnotení.

Okrem toho je v návrhu územného plánu obce riešené posunutie hraníc CHVÚ Malé Karpaty v rozvojovej lokalite 03/2020 - 6 Záhumnie II, čo je z legislatívneho hľadiska neprípustné. Územný plán obce nemôže meniť hranice CHVÚ, ktoré vyhlasuje Ministerstvo životného prostredia SR (vyhláška MŽP SR č. 216/2005 Z. z.). Nakoľko ide o dubiózna návrh, tak sme jeho významnosť nestanovili.

10. Vplyvy na kultúrne a historické pamiatky, vplyvy na archeologické náleziská

Návrh zmien a doplnkov územného plánu nespôsobuje žiadne nové negatívne vplyvy na kultúrne a historické pamiatky a archeologické náleziská.

11. Vplyvy na paleontologické náleziská a významné geologické lokality

Návrh územného plánu nespôsobuje žiadne negatívne vplyvy na známe paleontologické náleziská a významné geologické lokality vzhľadom na ich absenciu v území.

12. Iné vplyvy

Návrh zmien a doplnkov územného plánu nevyvoláva žiadne iné negatívne vplyvy.

13. Komplexné posúdenie očakávaných vplyvov z hľadiska ich významnosti, vzájomných vzťahov a ich porovnanie s platnými právnymi predpismi

Pri hodnotení očakávaných vplyvov nových rozvojových zámerov na životné prostredie možno konštatovať, že tieto boli navrhnuté tak, aby nepôsobili významnými vplyvmi na životné prostredie a súčasne rešpektovali všetky platné zákony a iné právne predpisy a ich priama realizácia bude možná tiež za podmienky ich rešpektovania, čo sa bude kontrolovať v priebehu ich následných povoľovacích konaní.

Z vyššie uvedených vykonaných environmentálnych (abiotických, biotických) a socioekonomických analýz a predpokladaných rozvojových zámerov bola vypracovaná syntéza vplyvov zmien a doplnkov územnoplánovacej dokumentácie na životné prostredie.

Tab.11: Syntéza vplyvov zmien a doplnkov územného plánu 03/2020 obce Horné Orešany na životné prostredie.

Vplyv na:	N		I		V		VV	
	Var.I	Var.II	Var.I	Var.II	Var.I	Var.II	Var.I	Var.II
horninové prostredie	0	0						
klimatické pomery			+	+				
ovzdušie			-	-				
vodné pomery – podzemná voda			+	+				
vodné pomery – povrchová voda					+	+		
pôda			-	-				
fauna, flóra, biotopy				-	-			
krajina				-	-			
chránené územia (národná sieť)				-	-			
ÚSES				-	-			
obyvateľstvo			+	+				
paleontologické náleziská a významné geologické lokality	0	0						
kultúrne a historické pamiatky, arch. náleziská	0	0						

N - bez vplyvu, I - vplyvy málo významné, V - vplyvy významné, VV – vplyvy veľmi významné

0 vplyv neutrálny, + vplyv pozitívny, - vplyv negatívny

Vplyv zmien a doplnkov strategického dokumentu na životné prostredie s hodnotou „bez vplyvu“ je hodnotený v kategóriách: horninového prostredia, paleontologické náleziská a významné geologické lokality, kultúrne a historické pamiatky a vplyv na archeologické náleziská. Vplyv na faunu, flóru a biotopy a krajinu, chránené územia národnej siete a ÚSES je hodnotený duálne, t.j. v prípade Variant I. ako významne negatívny vplyv, Variant II. ako málo významný negatívny.

Ako málo významný negatívny vplyv je hodnotený v kategóriách ovzdušie a pôda.

Ako málo významne pozitívny je definovaný vplyv v kategóriách obyvateľstvo, klimatické pomery a podzemná voda.

Vplyvy významne pozitívne boli hodnotené v kategórii povrchová voda vzhľadom na charakter rozvojového zámeru 03/2020-11.

Na prevenciu a minimalizáciu negatívnych vplyvov strategického dokumentu sú navrhnuté opatrenia.

IV. Navrhované opatrenia na prevenciu, elimináciu, minimalizáciu a kompenzáciu vplyvov na životné prostredie a zdravie

Za účelom preventívnych opatrení, opatrení na minimalizáciu a kompenzáciu vplyvov na životné prostredie a zdravie sú definované nasledovné opatrenia:

Opatrenia v územnoplánovacej oblasti:

- Pre rozvojové plochy bývania využívať prednostne plochy nadrozmerných záhrad v zastavanom území obce.
- Rozvojový zámer 03/2020-6 Horné záhumnie II priestorovo vyčleniť tak, aby funkčná plocha bývania, kde bude umožnené umiestnenie stavieb, bola vyznačená len v páse popri komunikácii do hĺbky pozemkov 40 m. Zvyšné plochy navrhovaného rozvojového zámeru ponechať ako vinice.
- Rozvojová plocha Horné záhumnie II, ktorá je v súčasnom územnom pláne definovaná v etape výhľadu sa zruší a v grafickej časti sa plochám pričlení funkčné využitie „vinice“.
- Rozvojový zámer 03/2020-3 Hranová II priestorovo definovať tak, aby vyčlenená funkčná plocha bola vo vzdialenosti min. 10 m od brehovej čiary, t. j. bolo zachované ochranné pásmo biokoridoru formou vyčlenenia funkčnej plochy verejnej zelene.
- Maximálnu výšku zástavby definovať na 2 NP (nad 2NP bez možnosti podkrovia), resp. 1NP + podkrovie. Uprednostňovať vidiecky charakter stavieb so šikmými strechami.

Opatrenia v oblasti environmentálnej štruktúry:

- Jestvujúce plochy výroby a služieb je potrebné oddeliť od okolitej krajiny a zastavaného územia obce zónami zelene.

- V nových lokalitách dobudovať celú distribučnú sieť aj verejné osvetlenie, rozvody riešiť zásadne káblom v zemi.
- Zabezpečiť dobudovanie kanalizácie v rozsahu celej obce vrátane navrhovaných lokalít.
- Zabezpečiť vybudovanie vodovodu v rozsahu celej obce vrátane navrhovaných lokalít.
- Vybudovať sieť nových chodníkov v zastavanom území obce a rekonštruovať existujúce chodníky.
- Upraviť odvodňovacie rigoly a priekopy pozdĺž ciest, zberných komunikácií a obslužných komunikácií.
- Dobudovať cykloturistické trasy a poznávacie chodníky a prislúchajúci mobiliár.
- Inštalovať informačné panely resp. iné kreatívne informačné predmety, reliéfne plány a mapy na cyklotrasách a v exponovaných lokalitách (v centre, pri zastávkach HD, pri kostole).
- Na parkovo upravených plochách, verejne dostupných priestranstvách pre relax a spoločenské kontakty rezidentov a na plochách malých ihrísk budovať originálnu identitu.

Ekostabilizačné opatrenia:

- Zodpovedajúcimi osevnými postupmi a úpravou plôch minimalizovať veternú a vodnú eróziu,
- vybudovať izolačnú zeleň okolo ciest,
- realizovať revitalizáciu, ošetrovanie a výsadbu líniovej zelene popri cyklotrase (rozvojový zámer 14/2017-b) – výsadbu drevín realizovať v skupinách, pri druhovom zložení treba dať prednosť druhom, ktoré tvorili pôvodnú vegetáciu – duby, lipy, hrab, javory, z krovín napr. slivka, hloh, drieň, bršlen. Pre oživenie výsadiel je potrebné použiť i ihličnany, treba však vyberať druhy, ktorým vyhovujú dané podmienky,
- na stavbu spevnenej plochy na začiatku cyklotrasy, v rámci verejnej zelene pre odstavenie vozidiel rekreačných cyklistov alebo korčuliarov, použiť vegetačnú dlažbu,
- rešpektovať všetky prvky a kategórie tvorby krajiny, ktoré sú uvedené v kapitole Ochrana prírody a tvorba krajiny, prvky územného systému ekologickej stability, ktoré sú graficky vyjadrené vo výkrese Ochrana prírody, tvorba krajiny a ÚSES,
- na zmiernenie veternej a vodnej erózie je potrebné udržiavať existujúcu a zakladať novú líniovú zeleň na medziach a popri poľných cestách a vodných tokoch, odstraňovať poškodené a choré jedince,
- podporovať budovanie novo navrhovaných krajinotvorných prvkov, v maximálnej miere ochraňovať existujúce krajinotvorné prvky v území,
- rešpektovať existujúcu zeleň a dokončovať ju,
- pri dosadbe a rekonštrukcii zelene postupne vylúčiť stanovištne nevhodné druhy drevín, v intraviláne druhy patriace k peľovým alergénom a tiež invázne druhy, ktoré sa môžu z intravilánu rozšíriť do okolitej krajiny,
- v priestoroch zelene, ktoré nie sú udržiavané a majú viac-menej prírodný charakter je potrebné zabrániť vzniku skládok odpadu (a tým zároveň i možnosti rozširovania sa nových invázných druhov rastlín),

- obmedziť používanie agrochemikálií najmä v kontakte s biocentrami, biokoridormi a interakčnými prvkami.

Opatrenia v oblasti legislatívnej:

- poľnohospodársku pôdu možno použiť na nepoľnohospodárske účely len na základe rozhodnutia o odňatí poľnohospodárskej pôdy podľa § 17 ods. 1 zákona o ochrane poľnohospodárskej pôdy, ktoré vydáva tunajší úrad a ktorý je v konaní viazaný súhlasom podľa § 13 resp. § 14 zákona, každý návrh územnoplánovacej dokumentácie, ako aj návrhy nepoľnohospodárskeho použitia poľnohospodárskej pôdy, ktoré menia alebo dopĺňajú schválenú územnoplánovacu dokumentáciu, musia byť pred schválením odsúhlasené orgánom ochrany poľnohospodárskej pôdy. Orgánom ochrany poľnohospodárskej pôdy príslušným na posúdenie a vydanie súhlasu podľa § 13 – § 14 zákona je Okresný úrad Trnava, odbor opravných prostriedkov, referát pôdohospodárstva,
- rešpektovať všetky platné právne predpisy, napr. zákon o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy, geologický zákon, zákon o ochrane LPF, zákon o vodách, zákon o ochrane prírody a pod., rešpektovať všetky platné právne predpisy, napr. zákon o ochrane a využívaní poľnohospodárskej pôdy, zákon o vodách, zákon o ochrane prírody a pod.,
- dodržiavať ochranné a prístupové pásma vodných tokov a ochranných hrádzi v zmysle STN a vodného zákona, čistiť odvody dažďových vôd a kanále.

V. Porovnanie variantov zohľadňujúcich cieľ a geografický rozmer strategického dokumentu vrátane porovnania s nulovým variantom

1. Tvorba súboru kritérií a určenie ich dôležitosti na výber optimálneho variantu

Záväzným výstupom územného plánu je jeho záväzná časť, ktorá obsahuje návrhy regulatívov územného rozvoja s presne formulovanými zásadami priestorového usporiadania a funkčného využívania územia. Tieto môžeme zoskupiť podľa charakteru do troch skupín:

- krajinno-ekologické kritériá (regulatívy ochrany a využívania prírodných zdrojov, ochrany prírody a krajiny, vytvárania a udržiavania ekologickej stability územia a starostlivosti o životné prostredie),
- socio-ekonomické kritériá (regulatívy pre plochy bývania, občianskeho vybavenia, výroby, regulatívy dopravy),
- technicko-ekonomické kritériá (regulatívy technickej infraštruktúry – vodovod, kanalizácia, energie, časová koordinácia výstavby).

Dôležitosť jednotlivých kritérií je stanovená ich záväznosťou. Všetky boli určené a stanovené z hlavného hľadiska trvalo udržateľného rozvoja už v návrhu územného plánu obce Horné

Orešany a nie je potrebné ich dopĺňať. Návrh územného plánu je metodicky vypracovaný v zmysle ustanovení § 12 vyhl. č. 55/2001 Z. z. a podľa požiadavky obstarávateľa a je spracovaný v nasledovnej skladbe: Textová časť, Závazná časť, Grafická časť - výkresy osobitne v digitálnej a tlačenej podobe.

V súlade s Rozsahom hodnotenia definovaným Okresným úradom životného prostredia v Trnave listom č. OU-TT-OSZP3-2021/020693 zo dňa 27. 08. 2021, v bode 1. varianty pre ďalšie hodnotenie bude teda návrh územného plánu vypracovaný v jednom variante a porovnaný s nulovým variantom.

Na základe pripravovaného primeraného hodnotenia podľa § 28 ods. 5 zákon o ochrane prírody a krajiny, obstarávateľ a spracovateľ návrhu územného plánu dospeli k výsledku, že sa pôvodnú lokalitu A22 Horné záhumnie je potrebné riešiť vo dvoch variantoch – Variant I. predstavuje pôvodné popísané riešenie a Variant II predstavuje riešenie, kde sa navrhujú plochy bývania iba popri komunikácií na vyplnenie prieluk v zástavba a vytvorenie vidieckej uličnej zástavby s orientáciou domov do ulice a záhradami do hĺbky pozemkov.

V rámci procesu posudzovania vplyvov na životné prostredie podľa zákona boli zhodnotené predpokladané vplyvy navrhovaného strategického dokumentu na životné prostredie.

Pri hodnotení sa použila 4 stupňová významnosť vplyvov:

- bez vplyvu – navrhovaný strategický dokument vôbec neovplyvní posudzovanú zložku, faktor ani oblasť životného prostredia,
- vplyv málo významný – navrhovaný strategický dokument ovplyvní posudzovanú zložku, faktor alebo oblasť životného prostredia minimálne, s lokálnym dosahom, alebo ak je vplyv vnímaný subjektívne,
- vplyv významný – navrhovaný strategický dokument ovplyvní posudzované zložky, faktory alebo oblasti životného prostredia, vplyv je vnímaný a preukázateľne objektívny,
- vplyv závažný – navrhovaný strategický dokument ovplyvní posudzované zložky, faktory alebo oblasti životného prostredia, takou mierou, že spôsobí ich nezvratné zmeny.

Z hľadiska relevantnosti a objektivizácie posúdenia navrhovaného strategického dokumentu na základe súboru kritérií, je každé kritérium rovnako dôležité.

2. Porovnanie variantov

Príslušný orgán nestanovil požiadavku vypracovania viacerých variantných riešení. Preto návrh zmien a doplnkov územného plánu porovnávame aj s nulovým variantom, t. j. so stavom, v ktorom sa obec nachádza v súčasnosti za predpokladu, že sa návrh zmien územného plánu nebude realizovať.

Na základe pripravovaného primeraného hodnotenia podľa § 28 ods. 5 zákon o ochrane prírody a krajiny, obstarávateľ a spracovateľ návrhu územného plánu dospeli k výsledku, že sa pôvodnú lokalitu A22 Horné záhumnie je potrebné riešiť vo dvoch variantoch – Variant I. predstavuje pôvodné popísané riešenie - celková výmera lokality 39 965 m² a Variant II

predstavuje riešenie, kde sa navrhujú plochy bývania iba popri komunikácií na vyplnenie prieluk v zástavbe a vytvorenie vidieckej uličnej zástavby s orientáciou domov do ulice a záhradami do hĺbky pozemkov. Zástavba RD v hĺbke pozemkov a za RD nebude prípustná. Plocha lokality predstavuje cca 22 000 m².

Nulový variant predstavuje situáciu, že obec bude realizovať pôvodný záväzný dokument pre koordináciu stavebných zámerov a investičných aktivít s tým, že nebude možné realizovať nové rozvojové zámery. Vplyv nulového variantu s hodnotou mierne významný negatívny bol hodnotený vplyv na klimatické pomery z dôvodu zväčšovania zastavaných plôch v obci bez riešenia opatrení na zlepšovanie klímy v zastavanom území, vplyv na ovzdušie z dôvodu zvyšovania automobilizácie bez opatrení ne eliminovanie jej negatívnych vplyvov, vplyv na vodné pomery z dôvodu zvýšeného odberu spodnej vody a zvýšeného odtoku povrchových vôd zo spevnených povrchov a erodovaných nespevnených plôch, vplyv na krajinu, vplyv na chránené územia hlavne CHKO Malé Karpaty a vplyv na ÚSES z dôvodu nekoordinovanej výstavby zasahujúcej aj do CHKO a prvkov ÚSES, a vplyv na obyvateľstvo z dôvodu absencie aktualizovaného územného plánu obce, ktorý tvorí strategický rámec pre konkrétne činnosti obyvateľstva. Ostatné vplyvy nulového variantu sú hodnotené ako bez vplyvu - neutrálne.

Tab. 12: Porovnanie variantov. významnosť predpokladaných vplyvov navrhovaného strategického dokumentu na životné prostredie

varianty	návrh územného plánu obce oba varianty				nulový variant			
významnosť vplyvu	N	I	V	VV	N	I	V	VV
Vplyv na horninové prostredie	0				0			
Vplyv na klimatické pomery		+				-		
Vplyv na ovzdušie		-				-		
Vplyv vodné pomery - podzemná voda		+				-		
Vplyv vodné pomery - povrchová voda			+			-		
Vplyv na pôdu		-			0			
Vplyv na faunu, flóru a ich biotopy	0	- Var. II.	- Var. I.		0			
Vplyv na krajinu	0	- Var. II.	- Var. I.		0	-		
Vplyv na chránené územia		- Var. II.	- Var. I.			-		
Vplyv na územný systém ekologickej stability		- Var. II.	- Var. I.			-		
Vplyv na obyvateľstvo		+				-		

Vplyv na paleontologické náleziská a významné geologické lokality	0				0			
Vplyv na kultúrne a historické pamiatky, vplyvy na archeologické náleziská	0				0			

N - bez vplyvu, I - vplyvy málo významné, V - vplyvy významné, VV – vplyvy veľmi významné

0 vplyv neutrálny, + vplyv pozitívny, - vplyv negatívny

VI. Metódy použité v procese hodnotenia vplyvov územnoplánovacej dokumentácie na životné prostredie a zdravie a spôsob a zdroje získavania údajov o súčasnom stave životného prostredia a zdravia

Návrh zmien a doplnkov územného plánu obce ako i správa o hodnotení vychádza z doplňujúcich prieskumov rozborov územia obce vykonaných v procese spracovávania územného plánu obce, ako aj z krajinno-ekologického plánu, v ktorom je rozpracovaný stav životného prostredia v obci, problematika ochrany prírody a tvorby krajiny a územného systému ekologickej stability na nadregionálnej, regionálnej a miestnej úrovni, z odborných a vedeckých publikácií uvedených v použitej literatúre, z konzultácií s odbornými pracovníkmi ŠOP SR - Správy CHKO Malé Karpaty a údajov poskytnutých Štátnou ochranou prírody SR, návrhu Programu starostlivosti o CHVÚ Malé Karpaty, a dlhodobého pozorovania vtáctva CHVÚ spracovateľom správy o hodnotení. Vychádzalo sa i zo všeobecne prístupných informácií – vedecké a odborné publikácie, internetové zdroje www.enviroportal.sk, www.katasterportal.sk, www.biomonitoring.sk, www.sopsr.sk, <http://gis.nlc.sk.org/lgis/> a pod.

VII. Nedostatky a neurčitosti v poznatkoch, ktoré sa vyskytli pri vypracúvaní správy o hodnotení

Vzhľadom na podrobnosť a množstvo spracovaných vedeckých a odborných podkladov sa pri vypracúvaní správy nevyskytli žiadne závažné nedostatky a neurčitosti v poznatkoch. Samotný územný plán nepreukazuje veľmi významné negatívne vplyvy na životné prostredie. Vzhľadom na to, že ide o návrh zmien a doplnkov územného plánu, nie je možné dopredu určiť, ktoré z navrhovaných aktivít sa budú v skutočnosti realizovať. Návrh záväznej časti však stanovuje zásadné limity a regulatívy, ktoré budú usmerňovať činnosť v území. Územný plán však nekonzervuje stav v území. Obec je prvok, ktorý sa vyvíja a na základe skúseností a požiadaviek je možné neustále obstarávať zmeny a doplnky tejto dokumentácie.

VIII. Všeobecné záverečné zhrnutie

Územný plán predstavuje základný záväzný dokument na usmerňovanie a regulovanie vývoja obce a dosiahnutie súladu všetkých činností v obci. Člení sa na textovú a grafickú časť, pričom textová časť je rozdelená na smernú a záväznú. V záväznej časti sú definované zásady a regulatívy priestorového usporiadania obce, prípustné, obmedzené a zakázané funkčné využívanie plôch, zásady a regulatívy starostlivosti o životné prostredie, územný systém ekologickej stability a tvorby krajiny, zásady a regulatívy využívania prírodných zdrojov a kultúrno-historických hodnôt, stanovuje zásady a regulatívy dopravného a technického vybavenia a občianskeho vybavenia územia, určuje plochy pre verejno-prospešné stavby a navrhuje hranice zastavaného územia obce.

Zmeny a doplnky územného plánu obce Horné Orešany riešia nové rozvojové zámery:

- 6 lokalít pre bývanie v RD v zastavanom území alebo v jeho tesnej blízkosti, 1 plochu pre agroturistiku a včelnicu v lokalite Ohlajty, 1 lokalitu pre výrobu a sklady, zberný dvor dopravné značenie. V lokalite Lošonský háj rieši preložku nadzemného vedenia vysokého napätia a jeho nahradenie káblovým zemným vedením a rozvojový zámer 03/2020-11 rieši problematiku komplexného manažmentu vody v záujme TUR obce Horné Orešany "Vodozádržné opatrenia, obnova Mladého potoka, program starostlivosti o lesy pre lesný celok Majdán na obdobie rokov 2019-2028.

Pôvodná lokalita A22 Horné záhumnie je riešená vo dvoch variantoch – Variant I. predstavuje pôvodné popísané riešenie - celková výmera lokality 39 965 m² a Variant II predstavuje riešenie, kde sa navrhujú plochy bývania iba popri komunikácií na vyplnenie prieluk v zástavbe a vytvorenie vidieckej uličnej zástavby s orientáciou domov do ulice a záhradami do hĺbky pozemkov. Zástavba RD v hĺbke pozemkov a za RD nebude prípustná. Plocha lokality predstavuje cca 22 000 m².

Celkovo sú nové rozvojové zámery bývania navrhnuté na max. ploche 5,2678 ha a celkovo sú rozvojové zámery riešené na ploche 6,8377 ha.

Vplyv zmien a doplnkov strategického dokumentu na životné prostredie s hodnotou „bez vplyvu“ je hodnotený v kategóriách: horninového prostredia, paleontologické náleziská a významné geologické lokality, kultúrne a historické pamiatky a vplyv na archeologické náleziská. Vplyv na faunu, flóru a biotopy a krajinu, chránené územia národnej siete a ÚSES je hodnotený duálne, t.j. v prípade Variant I. ako významne negatívny vplyv, Variant II. ako málo významný negatívny.

Ako málo významný negatívny vplyv je hodnotený v kategóriách ovzdušie a pôda.

Ako málo významne pozitívny je definovaný vplyv v kategóriách obyvateľstvo, klimatické pomery a podzemná voda.

Vplyvy významne pozitívne boli hodnotené v kategórii povrchová voda vzhľadom na charakter rozvojového zámeru 03/2020-11.

Strategický dokument v záväznej časti navrhuje také opatrenia, ktoré zabezpečia minimalizáciu, resp. úplne eliminujú negatívne vplyvy samotnej realizácie zámeru. Navrhnuté sú opatrenia v územnoplánovacej, environmentálnej, ekostabilizačnej a dopravnej oblasti na elimináciu negatívnych vplyvov samotnej realizácie zámerov.

Vplyv strategického dokumentu na územia sústavy NATURA 2000 je spracovaný osobitne v Primeranom hodnotení, ktoré je súčasťou tejto správy o hodnotení.

IX. Zoznam riešiteľov a organizácií, ktoré sa na vypracovaní správy o hodnotení podieľali, ich podpis

Prof. RNDr. Alfréd Trnka PhD.

pracovisko: Trnavská univerzita, Priemyselná 4, 918 43 Trnava

X. Zoznam doplňujúcich analytických správ a štúdií, ktoré sú k dispozícii u navrhovateľa a ktoré boli podkladom na vypracovanie správy o hodnotení

- Atlas krajiny Slovenskej republiky, Ministerstvo ŽP SR, 2002
- Jedlička, L., Kalivodová, E. 2002: Zoogeografické členenie: terestrický biocyklus. - In: Miklós L. et al., Atlas krajiny Slovenskej republiky, MŽP SR & SAŽP, Bratislava, 2002
- Karaska, D., Trnka, A., Krištín, A., Ridzoň, J., 2015: Chránené vtáacie územia Slovenska. Štátna ochrana prírody SR, Banská Bystrica, 380 str.
- katastrálna mapa M 1:2880 – aktualizovaná
- Gúgh, J., Trnka, A., Karaska, D., Ridzoň, J., 2015: Zásady ochrany európsky významných druhov vtákov a ich biotopov. Štátna ochrana prírody SR , Banská Bystrica, 332 str.
- Mapa bonitovaných pôdno-ekologických jednotiek (VÚP Bratislava, 2007)
- mapové listy katastrálneho územia v M 1:10000 a 1:25000
- Michalko et al., 1986: Geobotanická mapa ČSSR
- Plesník P., 2002: Fytogeograficko-vegetačné členenie 1: 1 000 000. - In: Miklós L. et al., Atlas krajiny Slovenskej republiky, MŽP SR & SAŽP, Bratislava, p. 113.
- Barančok, P., 2019: Primerané posúdenie vplyvov na územie NATURA 2000 - PZP Veľké Kostolany – konverzia uhľovodíkových ložísk geologickej štruktúry Nižná na PZP Veľké Kostolany, Bratislava.
- Program odpadového hospodárstva Trnavského kraja
- Regionálny územný systém ekologickej stability okresu Trnava, 2019
- Sčítanie obyvateľov, domov a bytov 2021, okres Trnava (KSŠÚ v Trnave)
- SHMÚ, Vodohospodárska bilancia množstva podzemnej vody za rok 2019, Bratislava 2019
- Úhrnné hodnoty druhov pozemkov (kataster nehnuteľností, 2007)
- Územný plán regiónu Trnavského samosprávneho kraja (AUREX Bratislava, 2014)
- www.geoportal.sk

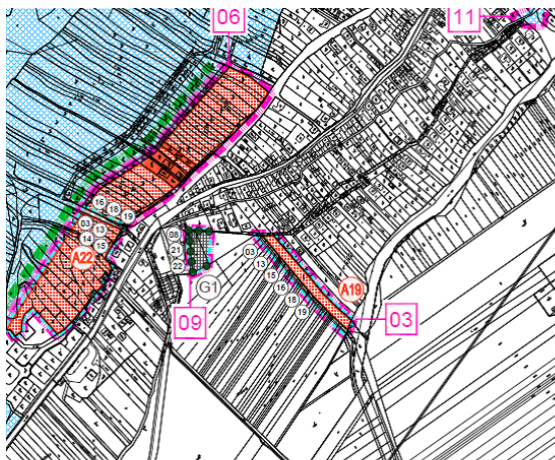
-
- www.enviroportal.sk
- www.horneoresany.sk
- www.katasterportal.sk,
- www.biomonitoring.sk.,
- www.sopsr.sk,
- <http://gis.nlcsk.org/lgis/> a pod.

**XI. Dátum a potvrdenie správnosti a úplnosti údajov podpisom
(pečiatkou) oprávneného zástupcu navrhovateľa**

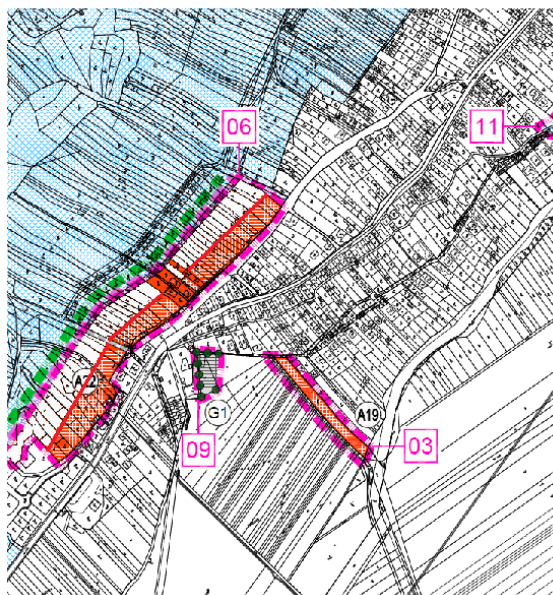
V Horných Orešanoch dňa

starostka obce

Príloha: Grafické znázornenie rozsahu Variantov rozvojovej lokality Horné Záhumnie II.

Lokalita Horné Záhumnie II. - Variant I.

Lokalita Horné Záhumnie II - Variant II.